

4. Козацький період.....	1
4.1. Українська революція XVII ст. Руїна.....	1
4.1.1. Перший етап Національно-визвольної війни. Устрій Гетьманщини.....	1
4.1.2. Національна революція (1650-1653 pp.).....	23
4.1.3. Національна революція (1654-1657 pp.).....	35
4.1.4. Руїна (до 1667 р.).....	51
4.1.5. Руїна (1667-1687 pp.).....	63

4. Козацький період

Абсолютизм, авангард, автономія, ар'єргард, армія, артилерія, бароко, баталія, бівуак, бруствер, булава, бунчук, васал, величність, візир, війна, «Великий згін», Військо Запорозьке, вільність, внутрішня колонія, гайдамака, гетьман, Гетьманщина, дейнека, демагогія, держава, договір, Задунайська Січ, зимівник, змосковщення (зросійщення), імперія, інтервенція, кавалерія, казна, казначейство, кампанія, канцлер, капітулювати, кіраса, класицизм, кліка, коаліція, козацьке (українське) бароко, козацькі літописи, Коліївщина, конституція, конфедерація, кон'юнктура, кріпацтво, Малоросійська колегія, Малоросія, конституція, мазепинці, малороси, мануфактура, меркантилізм, москаль, національна революція, національно-визвольна війна, Нова Січ, Новоросія, опришок, «освічений абсолютизм», паланка, покозачення, «Правління гетьманського уряду», привілей, Просвітництво, протекторат, протекціонізм, рококо, Руїна, секуляризація, статті, суверенітет, тариф, уряд, фаворит, федерація, фінанси, Чигиринські походи, чинш.

4.1. Українська революція XVII ст. Руїна

4.1.1. Перший етап Національно-визвольної війни. Устрій Гетьманщини

1. Українська революція XVII ст. співпадає в часі з:

- А) «добою героїчних походів»
- Б) «золотим десятиліттям»
- В) Національно-визвольною війною
- Г) Руїною

2. Позначте одну з причин національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.:

- А) смерть польського короля Владислава IV
- Б) обмеження прав козацтва
- В) бажання об'єднатися з Московським царством
- Д) турецько-татарські набіги на українські землі

3. Про представників якої соціальної верстви очевидець писав напередодні Української революції XVII ст., що багатьом з них живеться «гірше, ніж галерним невільникам»:

- А) православного духовництва Б) козаків В) міщан Г) селян

4. Про статус представників якої соціальної верстви напередодні Української революції XVII ст. йдеться в уривку:

«... Це були «королев'ята», «віце-королі», «королики», удільні князі нової генерації, справжні правителі України, супроти яких король і сейм не мали ні авторитету, ні влади...»

- А) магнати Б) пани В) патриціат Г) реєстрове козацтво

5. Про яку причину Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. йдеться в уривку з історичного джерела:

«Тутешні селяни заслуговують на співчуття. Вони мусять працювати власноручно й зі своїми кінями три дні на тиждень на користь свого пана, а також сплачувати йому певну кількість ...хліба, багато півнів, курей, гусей і курчат перед Великоднем, Трійцею та Різдвом...»?

- А) воєнно-стратегічну
- Б) культурно-ідеологічну
- В) національно-релігійну
- Г) соціально-економічну

6. *Які зрушення в житті українського суспільства, що відбулися в другій половині XVII ст.. дозволяють вживати до них поняття «національної революції»:

- А) визволення українських міст з-під влади короля, магнатів, шляхти, православного духовенства та козацької старшини
- Б) встановлення нових кордонів та поступове формування державної території
- В) втягнення в орбіту соціальних змін абсолютної більшості населення, всіх суспільних станів і верств
- Г) ліквідація дрібної (фермерського типу) козацької власності та утвердження великої земельної власності козацької старшини
- Д) радикальні зміни станової ієрархії, прихід до влади православної шляхти та православного духовництва

Е) скасування кріпосного права, завоювання міщанами особистої свободи

Ж) утворення та розбудова Української національної держави

7. Позначте уривок з історичного документа, в якому вказано привід до Національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.:

А) «Зухвалий мій син Тиміш зібрав військо для того, щоб змусити до шлюбу дочку молдавського господаря. Застерігаю вашу королівську милість аби ви відступили з військом до польського кордону...»

Б) Наш підданий гетьман Б. Хмельницький, майже поєднавши свої війська з угорцем Ракочієм, послав до Польської держави наказного гетьмана Ждановича, Богуна та інших начальників для спустошення...»

В) «Уся перша війна почалась через Чаплинського, який, не зважаючи на те, що я мав привілей короля, відібрав у мене хутір та й ще мені погрожував смертю, і увесь цей вогонь спалахнув через нього...»

Г) «Царська величність наді мною... учинив немилосердя своє: помирившись з поляками,... государ послав з Вільно проти нас, шведів і угорців полякам на допомогу 20 тис. ратних людей...»

8. Центром повстання 1648 року була ...

А) Біла Церква

Б) Брацлавщина

В) Запорізька Січ

Г) Подолія

9. Історичний діяч, зображений на гравюрі:

А) Іван Богун

Б) Петро Конашевич-Сагайдачний

В) Богдан Хмельницький

Г) Юрій Хмельницький

10. Про якого союзника повсталих проти Річі Посполитої козаків йдеться у цитованому уривку:

«В часи Хмельниччини природу своєї схожості розуміли обидві сторони: ... не можна знизитися до хліборобства, війна для них необхідна. Вигодувані одним степом і звичні до однакового добичницького (козацького) хліба, запорожці без проблем знаходили порозуміння... Релігійна ж несумісність у моменти, коли на карту ставилося саме життя, важила небагато.»

А) Кримське ханство Б) Молдову В) Московське царство Г) Османську імперію

11. Вкажіть, яка держава надавала військову допомогу Б. Хмельницькому в ході Визвольної війни:

А) Австрія

Б) Кримське ханство

В) Молдавія

Г) Швеція

12. Яка держава була союзницею козацького війська на початку Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.?

А) Велике князівство Литовське

Б) Московське царство

В) Кримське ханство

Г) Трансільванське князівство

13. Держава, яка надавала військову допомогу Б. Хмельницькому у війні проти Речі Посполитої впродовж 1648 – 1653 рр.:

А) Венеція

Б) Московське царство

В) Кримське ханство

Г) Швеція

14. Позначте ім'я правителя Кримського ханства, із яким Б. Хмельницький у 1648 р. уклав військовий союз:

А) Тугай-бей

Б) Іслам-Гірей

В) Девлет-Гірей

Г) Шахін-Гірей

15. Вкажіть вірне твердження: «Підписання гетьманом Б. Хмельницьким угоди з Кримським ханством на початку Національно-визвольної війни було обумовлене...»:

1) Відсутністю у повстанців власної кінноти

2) Необхідністю заручитися підтримкою татарських та ногайських орд на час розгортання військових дій проти Речі Посполитої

А) обидва твердження вірні

Б) вірне 1-ше твердження

В) вірне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

16. Де відбулася перша переможна битва козацького війська під час Національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.?

А) на Жовтих Водах

Б) під Корсунем

В) під Пилявцями

Г) під Зборовим

17. Першу перемогу в Національно-визвольній війні українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст. козацьке військо здобуло в зображеній на картині битві під

А) Батогом

Б) Жовтими Водами

В) Корсунем

Г) Пилявцями

18. Вкажіть, коли відбулася битва під Корсунем:

А) травень 1648

Б) червень 1651

В) травень 1652

Г) січень 1654

19. Вкажіть, коли відбулася зображена на картині битва під Корсунем:

А) травень 1648

Б) червень 1651

В) травень 1652

Г) січень 1654

20. Вкажіть рік впровадження Б. Хмельницьким «Статей про устрій Війська Запорозького»:

А) 1648 рік

Б) 1649 рік

В) 1654 рік

Г) 1655 рік

21. Вкажіть, хто з козацьких полковників улітку 1648 року протидівав військам І. Вишневецького:

А) І. Богун

Б) Ф. Джеджалій

В) М. Кривоніс

Г) Д. Нечай

22. Вкажіть, хто з козацьких полковників улітку 1648 року протидівав військам І. Вишневецького, що стало сюжетом для картини:

- А) І. Богун
Б) Ф. Джеджалій
В) М. Кривоніс
Г) Д. Нечай

23. Позначте прізвище українського полковника - сподвижника Б. Хмельницького:

- А) С. Жолкевський
Б) К. Косинський
В) М. Потоцький
Г) Д. Нечай

24. Про результати якої битви Національно-визвольної війни, в якій коронний і польний гетьмани Речі Посполитої попали в полон, польний гетьман М. Калиновський написав: «Багато побитих, пораниених і майже всіх схоплено»:

- А) під Жовтими Водами
Б) під Корсунем
В) під Берестечком
Г) під Батогом

25. Коли відбулися події, описані в уривку:

«Після розгрому першого табору ... біля Жовтих Вод через об'єднання Хмельницького, козака-зрадника, з татарською ордою, скоро після того, під Корсунем доценту розгромили з великою і безсмертною неславою нашого народу з нерозумним і необережним взяттям обох... гетьманів... При цьому було вбито багато старих жовнірів, котрих вважай в пень вирубали. Старшину ж... забрали до себе у в'язницю.»

- А) 1638 р. Б) 1648 р. В) 1659 р. Г) 1678 р.

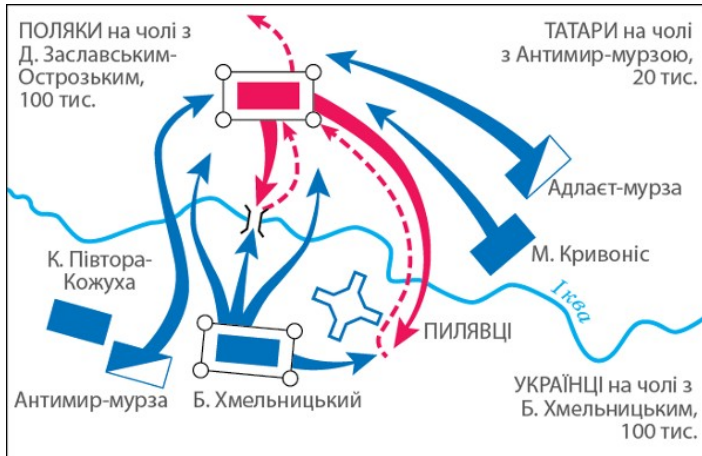
26. Масове показачення населення українських земель відбулося в результаті:

- А) складання козацького реєстру королем Стефаном Баторієм
Б) активізації морських походів козаків проти Османської імперії
В) розгортання Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького
Г) установлення «десятиліття золотого спокою» в Речі Посполитій

27. Вкажіть, перед якою битвою Б. Хмельницький насмішковано охрестив польських проводирів «периною, латиною і дитиною»:

- А) під Пилявцями
Б) під Зборовом
В) під Батогом
Г) під Охматовим

28. Проаналізуйте картосхему та позначте рік події, яка зображена на ній.

А) 1648 р. Б) 1649 р. В) 1651 р. Г) 1652 р.

29. Вкажіть, після якої битви Національно-визвольної війни на берегах річки Ікви С. Твардовський написав:

«Який шум, який хаос панував тоді, коли багато людей, не знаючи навіть в чому справа, повискакували з своїх осель, одні кидали зброю, інші – списи на землю, а треті, тільки від сну скочивши, хапались за що прийшлося – хто за коня, хто за шаблю, за уздечку, за сідло. Пораних, хворих – всіх кидали і ввіряли своє життя своїм ногам».

- А) під Жовтими Водами
Б) під Корсунем
В) під Пиливцями
Г) під Батогом

30. Про наслідки якої битви Національно-визвольної війни йдеться в уривку:

«...Конецпольський втік з поля бою, перевдягнувшись селянином, Вишневецький – на звичайному селянському возі, Заславський, втікаючи, втратив булаву, Остророг – шапку та опанчу...»

- А) під Пиливцями
Б) під Зборовом
В) під Охматовим
Г) під Берестечком

31. Про наслідки якої битви Національно-визвольної війни, зображеної на картині, йдеться в уривку:

А) під Жовтими Водами **Б)** під Корсунем
В) під Пилявцями **Г)** під Батогом

А) Батіг
Б) Жовті Води
В) Корсунь
Г) Пилявці

A) 1648 p. Б) 1649 p. В) 1652 p. Г) 1660 p.

АБ) зустріч переможного козацького війська на чолі з гетьманом Б. Ружинським

ВБ) повернення гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного після Хотинської війни

ДБ) вступ гетьмана Б. Хмельницького до Києва після облоги Львова і Замостя

ЖБ) святкування підписання україно-московської Переяславської угоди 1654 р.

А) зустріч переможного козацького війська на чолі з гетьманом Б. Ружинським
Б) повернення гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного після Хотинської війни
В) вступ гетьмана Б. Хмельницького до Києва після облоги Львова і Замостя
Г) святкування підписання україно-московської Переяславської угоди 1654 р.

36. На картині зображено:

А) вступ переможного війська гетьмана Б. Хмельницького до Києва після облоги Львова і Замостя в грудні 1648 р.

Б) зустріч військ Владислава IV, які поверталися з переможної війни 1632-1634 рр. з Московським царством, вищим православним духовенством на чолі з митрополитом

П. Могилою

В) повернення гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного на чолі козацького війська після Хотинської війни 1621 р.

Г) прибуття урядовців Війська Запорозького на Переяславську раду 1654 р.

37. Коли відбувались події, що послужили основою для сюжету картини:

А) 1569 р. **Б)** 1596 р. **В)** 1648 р. **Г)** 1709 р.

38. Зазначте, перебіг подій якого періоду Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. відображено на карті:

- А) від початку збройного виступу до Зборівського договору
- Б) від Зборівського договору до Білоцерківського
- В) від Білоцерківського договору до Переяславської ради
- Г) від Переяславської ради до Віленського перемир'я

39. Події якого періоду Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. відображено на картосхемі?

- А) від початку війни до Зборівського договору
- Б) від Зборівського до Білоцерківського договору
- В) від Білоцерківського договору до Переяславської ради
- Г) від Переяславської ради до смерті Б. Хмельницького

40. Перший період (1648-1649 рр.) Національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького характеризувався ...

- А) наданням Московським царством військової допомоги Україні, що сприяло

успішному завершенню літньої кампанії та укладенню мирного договору

Б) тривалою й виснажливою боротьбою між козацькими та польськими військами, що не принесла жодного воєнного успіху українцям

В) низкою перемог Війська Запорозького, які забезпечили автономію частині українських земель - трьом воєводствам у складі Речі Посполитої

Д) підписанням Україною військового союзу зі Швецією та Трансільванією, успішними спільними діями союзних військ на території Польщі

41. Про успіхи якого з козацько-селянських повстань свідчить документ, даний в уривку:

«Минули ті часи, коли нас ляхи сіддали! Тепер ми їх не боїмося! Взнали вони то під Пилявцями: це не ті ляхи, які раніше бували, що били турок, Москву та татар – не Жолкевські, Ходкевичі, Конєцпольські, Хмелевські – це, Тхоржевські, Зайончковські, діти, в залізо вбрані! Вмерли зі страху, як тільки нас побачили!...»

А) 1594-1595 рр. **Б)** 1630 р. **В)** 1637-1638 рр. **Г)** 1648 р.

42. Масовий перехід селян та міщан до козацького стану:

А) визволення **Б)** гайдамаччина **В)** покаяння **Г)** розкрячення

43. Зображена на фото мистецька пам'ятка увічнює

А) полководця-тріумфатора Хотинської битви
В) провідника Національно-визвольної війни

Б) засновника першої Запорозької Січі
Г) керівника антимосковського повстання

44. Укажіть мистецьку пам'ятку, що увічнює провідника Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.

А)

Б)

В)

Г)

45. Хто з козацьких провідників проголосив таку програму своїх дій:

«Правда то, що я лихий, малий чоловік, але мені то Бог дав, що я єсть єдиновладцем і самодержцем руським! Виб'ю з лядської неволі руський народ увесь! Перше я за свою шкоду і кривду воював – тепер буду воювати за нашу православну віру! ...За границю на війну не піду! Шаблі на Турків і Татар не підйму! Досить маю на Україні, Поділлі і Волині... тепер досить достатку і пожитку в землі й князівстві моїм – по Львів, по Холм і Галич?»

А) П. Конашевич-Сагайдачний

Б) Б. Хмельницький

В) С. Наливайко

Г) І. Сірко

46. Назвіть історичного діяча, який виголосив дану промову:

«Правда те, що я є мала й незначна людина, але Бог дав мені, що я є одновладцем і самодержцем руським ... Виб'ю з лядської неволі увесь руський народ, а що перше я воював з а шкоду і кривду свою, тепер буду воювати за нашу православну віру...».

А) І. Виговський

Б) П. Конашевич-Сагайдачний

В) Роман Мстиславич

Г) Б. Хмельницький

47. Вкажіть, якому історичному діячу належить дане висловлювання:

«За кордон війною не піду, на турків і татар шаблі не підніму, досить маю на Україні, на Поділлі й Волині, досить вигоди, достатку й пожитку в землі та князівстві своєму, по Львів, Холм і Галич. А ставши над Віслою, скажу дальшим ляхам: сидіть, мовчіть, ляхи! А будуть і за Віслою кричати, знайду я їх там напевно. Не залишиться нога жодного князя і шляхетки тут, на Україні; й схоче котрий з нами хліб їсти, хай буде послухний Запорізькому Війську».

А) І. Виговський

Б) П. Конашевич-Сагайдачний

В) І. Мазепа

Г) Б. Хмельницький

48. До якого періоду Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. належить висловлювання, наведене в уривку:

«...За границю на війну не піду! Шаблі на турків і татар не підніму! Досить маю на Україні, Поділлі і Волині тепер у землі й князівстві моїм — по Львів, по Холм і Галич. А ставши над Віслою, скажу дальшим ляхам: сидіть і мовчіть, ляхи! І дуків, і князів туди зажену, як будуть і за Вислою брикати, знайду я їх там певно. Не залишиться у мене й нога жодного князя й шляхти в тій країні, а схоче котрий з нами хліба їсти — нехай Війську Запорозькому буде послухний...»

А) 1648-1649 рр. Б) 1649-1651 рр. В) 1652-1653 рр. Г) 1654-1657 рр.

49. Українська козацька держава, постала з часів Української революції та Національно-визвольної війни XVII ст.:

- А) Гетьманат Б) Гетьманщина В) Військо Запорозьке Низове Г) Запорізька Січ

50. Українська козацька держава, постала з часів Української революції та Національно-визвольної війни XVII ст.:

- А) Гетьманат Б) Військо Запорозьке В) Військо Запорозьке Низове Г) Запорізька Січ

51. Вкажіть вірне твердження стосовно програми розвитку Української козацької держави, проголошеної Б. Хмельницьким в ході переговорів з польськими послами в лютому 1649 р.:

- 1) Гетьман проголосив незалежність створеної держави від Речі Посполитої
2) Гетьман вважав створену державу наступницею княжої Русі
А) обидва твердження вірні Б) вірне 1-ше твердження
В) вірне 2-ге твердження Г) обидва твердження невірні

52. Вкажіть назву замку, обложеного військами Б. Хмельницького влітку 1649 р.:

- А) Збаразький Б) Меджибізький В) Олеський Г) Підгорецький

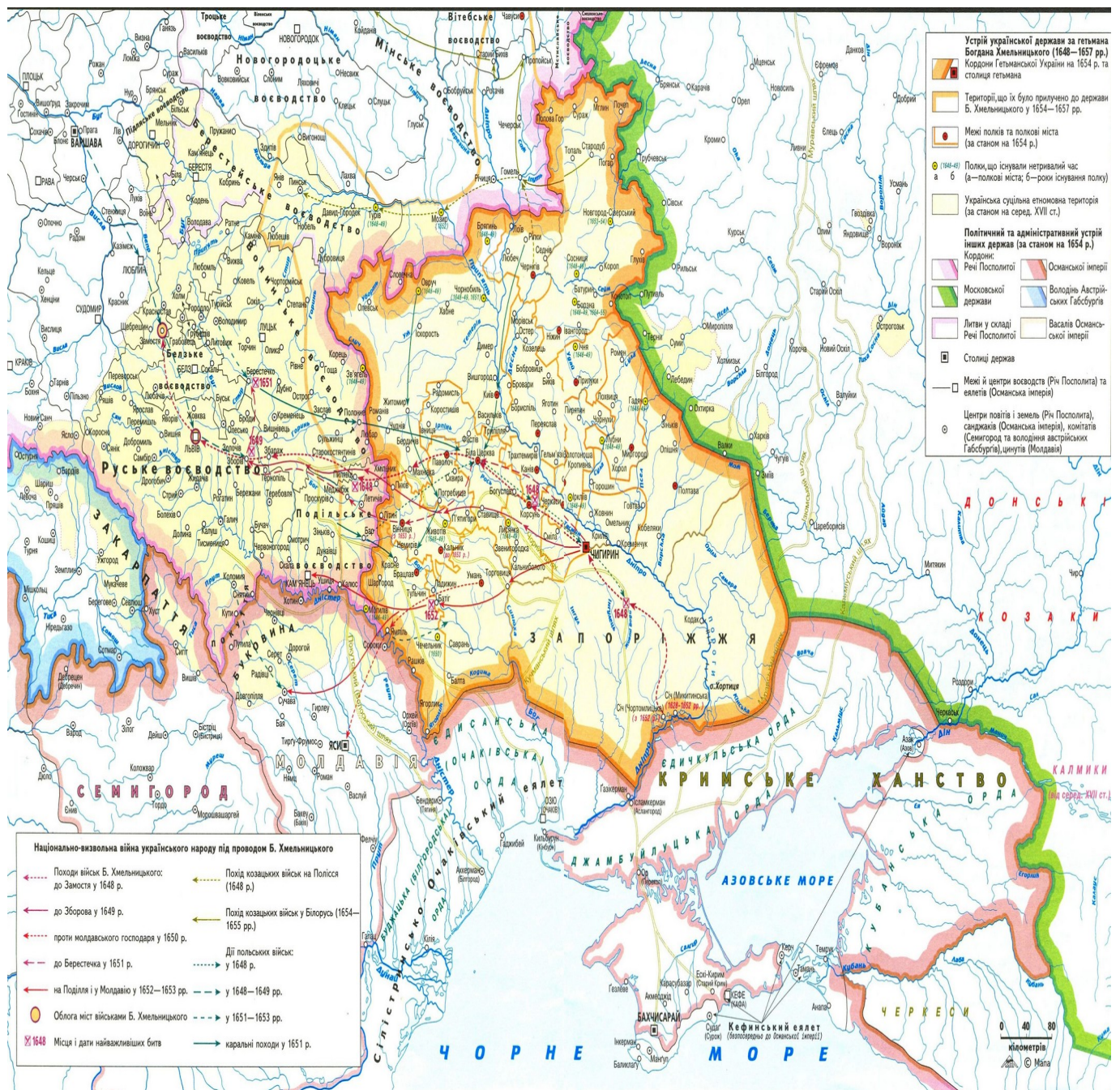
53. Коли відбулась битва під Зборовом:

- А) травень 1648 року Б) вересень 1648 року
В) серпень 1649 року Г) лютий 1651 року

54. За часів якого з гетьманів Війська Запорозького відбулися описані в уривку події:

«Уже кілька сотень років не були Польща і жоден король у таких обставинах... Але і цей день, поки існуватиме Польща, буде днем трауру і буде пам'ятний битвою і різнею, коли трупи поляків вкрили на велику милью Зборівські поля. Тепер декотрих збираємо і ховаємо, а інших, котрих можна розпізнати, залишаємо в кількох відкритих могилах».

- А) І. Виговського Б) П. Дорошенка
В) П. Конашевича-Сагайдачного Г) Б. Хмельницького

55. Події якого періоду Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. відображені на картосхемі?

- А) від початку війни до Зборівського договору
- Б) від Зборівського до Білоцерківського договору
- В) від Білоцерківського договору до Переяславської ради
- Г) від Переяславської ради до смерті Б. Хмельницького

56. Вкажіть угоду часів Національно-визвольної війни, яка відповідає даним умовам:

«Територія війська Запорозького включала землі бувших Брацлавського, Київського і Чернігівського воєводств, поділених на полки і сотні. Резиденція гетьмана знаходилась в столичному Чигирині».

- А) Білоцерківська
- Б) Зборівська
- В) «Ординація Війська Запорозького»
- Г) Переяславська

57. Назвіть договір, який був підписаний між Польщею і Україною в 1649 р.:

- А) Білоцерківський
- Б) Гадяцький
- В) Зборівський
- Г) Переяславський

58. З якого документа часів Національно-визвольної війни наведено уривок:

«Щодо кількості війська, бажаючи вигідно використати своїх підданих, усвідомлюючи їх послуги для самого себе і Речі Посполитої, дозволяє й.к.м. 40-тисячний реєстр Війська Запорізького упорядкувати гетьманові того ж війська, щоб він був складений відповідно до договору ... Гетьман Війська Запорізького має з підписом своєї руки і [притисненням] військової печатки скласти поіменний реєстр всіх тих, хто буде записаний у козаки, а це для того, щоб козаки залишилися при вільностях козацьких, а всі інші у замках й.к.м. і в шляхетських маєтках своїм панам підлягали...».

- А) Білоцерківського договору 1651 р.
- Б) Гадяцької угоди 1658 р.
- В) Зборівського договору 1649 р.
- Д) українсько-російської міждержавної угоди 1654 р.

59. Зазначте договір, умовам якого відповідає територія Гетьманщини, заштрихована на карті:

- А) Зборівський 1649 р.
- Б) Білоцерківський 1651 р.
- Г) Бахчисарайський 1681 р.
- Е) «Вічний мир» 1686 р.

60. Вкажіть, за яким договором Польща погодилася на збільшення козацького реєстру до 40 тис.:

А) Білоцерківським

Б) Гадяцьким

В) Зборівським

Г) Переяславським

61. Позначте назву документа, який містить такі слова:

«...територія Української держави обмежувалася Брацлавським, Київським і Чернігівським воєводствами. Установлювався реєстр у кількості 40 тис. козаків, передбачалося повернення шляхти до своїх маєтків».

А) Білоцерківська угода

Б) Зборівська угода

В) Травневі універсали Б. Хмельницького

Д) Переяславська угода

62. Чи правильне твердження?

На карті заштриховано територію:

1) українських земель, які ввійшли до складу Польського королівства внаслідок укладення Люблінської унії 1569 р.;

2) української козацької держави — Гетьманщини — відповідно до умов Зборівського мирного договору 1649 р.

А) обидва варіанти правильні

Б) тільки 1-й варіант правильний

В) тільки 2-й варіант правильний

Г) обидва варіанти неправильні

63. Позначте умову Зборівського договору:

А) зрівнялися в правах православні, протестанти та католики Речі Посполитої

Б) кількість реєстрового війська становить 20 тис. осіб

В) на території, контрольованій козаками, вищі адміністративні посади могли займати лише католики

Г) територія, яка перебувала під владою гетьмана, обмежувалася трьома воєводствами – Київським, Чернігівським, Брацлавським

64. Установіть послідовність подій першої половини XVII ст.

А) обрання митрополитом православної церкви П. Могили

Б) повстання під проводом П. Павлюка, Я. Острянина, Д. Гуни

- В) похід запорозьких козаків на чолі з П. Сагайдачним на Кафу
Г) утворення Української козацької держави Війська Запорозького

65. Позначте карту, на якій зображено територію Гетьманщини, де «його королівська милість дозволяє мати сорок тисяч війська запорозького, укладення реєстру козаків довіряє гетьманові Війська Запорозького, а посади всілякі обіцяє роздавати тут обивателям віри православної грецької».

А)

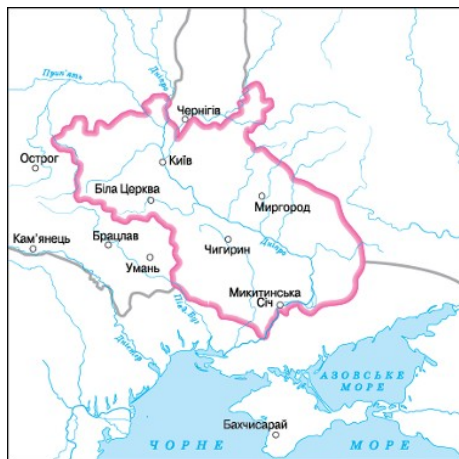
Б)

В)

Г)

66. *Вкажіть, які українські землі залишилися під владою Речі Посполитої після укладення Зборівського договору 1649 р.:

- А) Брацлавщина
- Б) Волинь
- В) Галичина
- Г) Київщина
- Д) Поділля
- Е) Холмщина
- Ж) Чернігівщина

67. Офіційна назва козацької держави, що була утворена Б. Хмельницьким, мала назву:

- А) Велике князівство Руське
- Б) Військо Запорозьке
- В) Гетьманщина
- Г) Малоросія

68. Яку офіційну назву мала козацька держава, що постала в результаті Національно-визвольної Війни:

- А) Військо Запорозьке
- Б) Військо Запорозьке низове
- В) Малоросія
- Г) Україна

69. Відповідно до умов якого договору на карті позначено територію Війська Запорозького (Гетьманщини):

- А) Зборівського, 1649 р.
- Б) Білоцерківського, 1651 р.
- В) Гадяцького, 1658 р.
- Г) Андрусівського, 1667 р.

70. Вкажіть, кому підкорявся за умовами Зборівського миру гетьман Війська Запорозького:

- А) польському королеві
- Б) сейму
- В) сенату
- Г) генеральній старшині

71. Яка угода зафіксувала умови, наведені в уривку:

«Чигирин із приналежним до нього округом повинен назавжди залишатися при булаві війська Запорозького, тому його королівська величність вручає його нинішньому начальнику війська Запорозького, благородному Богдану Хмельницькому як вірному слугі короля і Речі Посполитої.»

- А)** Куруківська 1625 р. **Б)** Переяславська 1630 р.
В) Зборівська 1649 р. **Г)** Слободищенська 1660 р.

72. Відповідно до Зборівської угоди 1649 р. було визначено столицю Гетьманщини:

- А)** Батурин **Б)** Глухів **В)** Київ **Г)** Чигирин

73. Який документ зафіксував умови, наведені в уривку:

«...дозволяє отцю митрополиту київському засідати в сенаті... Всі посади й чини у воєводствах Київському, Брацлавському та Чернігівському його королівська величність обіцяє роздавати наперед тільки тамтешнім дворянам, які сповідують грецьку віру, по силі колишніх прав.»

- А)** «Статті для заспокоєння руського народу» 1633р. **Б)** «Ординація Війська Запорозького» 1638 р.

В) Зборівська угода 1649 р.

Г) Березневі статті 1654 р.

74. Визначте соціально-економічну зміну, пов'язану зі становленням Української козацької держави в роки Національно-визвольної війни середини XVII ст.

- А) фактична ліквідація особистої залежності селян**
- Б) зрівняння в правах селянського та козацького станів**
- В) поява фільваркового господарства**
- Г) запровадження магдебурзького права**

75. Під час Української революції XVII ст. основним органом влади Війська Запорозького формально виступає:

- А) Військова (Генеральна) рада**
- Б) гетьман**
- В) Генеральна військова канцелярія**
- Г) сенат Речі Посполитої**

76. У якому столітті відбувались події, що послужили основою для сюжету картини:

- А) XI ст.**
- Б) XIV ст.**
- В) XVII ст.**
- Г) XIX ст.**

77. *Які поняття та терміни можуть бути використані для характеристики доби Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.:

- А) гайдамаки**
- Б) Генеральна рада**
- В) Гетьманщина**
- Г) Задунайська Січ**
- Д) князі, бояри**
- Е) Малоросія**
- Ж) полки, сотні**

78. *Які твердження можуть бути використані для характеристики суспільно-політичного та соціально-економічного життя земель козацької України за гетьмана Богдана Хмельницького:

- А) влада та основні багатства сконцентровані в руках козацьких низів**
- Б) гетьман та козацька старшина фактично узурпували владу**
- В) зросла кількість господарств із застосуванням примусової праці залежних селян**
- Г) православна церква позбавилась суперництва з боку католицької та протестантської**
- Д) селяни та міщани здобули право вільно вступати до козацького стану**
- Е) усі українські території було звільнено з-під польської влади**
- Ж) утворено Українську козацьку державу — Військо Запорозьке**

79. Під час Української революції XVII ст. основним органом влади Війська Запорозького формально виступає:

- А) Військова (Генеральна) рада**
- Б) гетьман**
- В) Генеральна військова канцелярія**
- Г) сенат Речі Посполитої**

80. Вкажіть, хто вирішував найважливіші питання в житті Війська Запорозького:

- Г) гетьман

81. Під час Української революції XVII ст. гетьман Війська Запорозького мав право видавати загальнообов'язкові нормативні акти - ...:

- А) маніфести Б) статuti В) укази Г) універсали**

82. Створений Б. Хмельницьким уряд, що діяв при гетьмані Війська Запорозького, мав назву:

- ### Г) Правління гетьманського уряду

83. Вкажіть, на які адміністративно-територіальні одиниці поділялося Військо Запорозьке:

- Г) провінції

84. *Вкажіть рівні системи органів публічної влади Війська Запорозького:

- Д) регіональний Е) сотенний Ж) центральний

85. Вкажіть, як називалася українська держава за Б. Хмельницького:

- ### Г) Малоросія

86. Контроль за прибутками і видатками скарбниці Війська Запорозького з 1654 р. здійснював:

- А) бунчужний Б) гетьман В) канцлер Г) підскарбій**

87. *Вкажіть джерела поповнення державної скарбниці Війська Запорозького:

- Д) панщина Е) прикордонне торгове мито Ж) уроки

88. Столицею Війська Запорозького за Б. Хмельницького став...

- ### Г) Чигирин

89. *На теренах яких з колишніх польських воєводств було утворено українську козацьку державу – Гетьманщину:

- ### 3) Чернігівського

Ж) Підляського

90. *Вкажіть, що свідчило про формування централізованої української держави за часів Б. Хмельницького:

- А) наявність гетьманської казни
- Б) наявність постійного війська
- В) феодалне землеволодіння
- Г) звільнення феодално залежних селян
- Д) наявність полкової адміністрації на місцях
- Е) православ'я визнано державною релігією
- З) дипломатичні відносини з іноземними державами

91. Встановіть відповідність між назвами державних установ Війська Запорозького, посталих під час Національно-визвольної війни, і їхніми функціями:

1) Генеральний військовий суд	А) вищий законодавчий орган держави, загальна рада всього війська
	Б) видає універсали, опікує фінансову систему, приймає участь у судочинстві, керує дипломатичними відносинами
2) Генеральна рада	В) складається з полковників і генеральної старшини, доповнених представниками міст, духовництва, шляхти. Розглядає всі питання міжнародної політики, затверджує смертні вироки, привілеї міст і таке інше
3) Генеральний уряд	Г) розглядає деякі справи, з якими прохачі звернулись особисто до гетьмана, апеляційні справи полкових і сотенних судів
4) Старшинська рада	Е) загальна рада всього війська, поповнена представниками інших верств населення

92. Найвищі законодавчі повноваження у Війську Запорозькому в період Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. належали

А) Генеральній військовій раді	Б) генеральній старшині
В) старшинській раді	Г) гетьманові

93. Встановіть відповідність між посадами та званнями у вищій державній владі Гетьманщини:

1) керівник артилерії	А) суддя
2) помічник гетьмана у військових справах	Б) обозний
3) охоронець бойового прапора	В) осавул
4) керівник фінансових справ	Г) хорунжий
	Д) підскарбій

94. Вкажіть, хто займався зовнішньополітичними справами у Війську Запорозькому:

А) генеральний обозний	Б) генеральний суддя
В) генеральний писар	Г) генеральний осавул

95. *Вкажіть, які зміни відбулись в судочинстві Війська Запорозького за часів гетьманування

Б. Хмельницького:

- А) вищим судовим органом став Генеральний військовий суд
- Б) гетьман особисто розглядав апеляції на рішення Генерального військового суду, не радячись з генеральною старшиною
- В) припинили існування земські, підкоморні, міські і домініальні суди
- Г) козацьким судам підлягали міщани і селяни
- Д) колегії лавників були позбавлені права судити в містах з магдебурзьким правом
- Е) введено генеральний, полкові і сотенні суди
- Ж) судочинство засновувалось на «Руській Правді»

96. *Вкажіть авторитарні риси в житті Війська Запорозького, що проявилися з часів Української національної революції XVII ст.:

- А) виборність усіх посадових осіб від сотників до гетьмана
- Б) домінування командних методів управління в державному житті
- В) зникнення жорстких міжстанових розмежувань
- Г) зосередження всієї повноти влади в руках гетьмана
- Д) ліквідація фільварково-панщинної системи господарства
- Е) обмеження Старшинською радою впливу «чорних» рад
- Ж) формування національної еліти («видного військового» та «значкового» товариств»)

97. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

- А) гравюра Гондіуса «Богдан Хмельницький»
- Б) гравюра Івана Мігури «Гетьман Мазепа серед своїх добрих справ»
- В) портрет з книги «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного»
- Г) портрет Б. Хмельницького з ікони «Покров Богородиці»

98. Які битви Національно-визвольної війни середини XVII ст. відбулися впродовж 1649-1651 рр.?

- А) Жовтоводська, Корсунська
- Б) Корсунська, Пилявецька
- В) Пилявецька, Зборівська
- Г) Зборівська, Берестецька

99. Установіть послідовність подій, відображених у цитованих документах.

- А) «Тих польських ратних людей біля Жовтих Вод самовільні козаки, з'єднавшись із татарами, всіх побили, а інших у полон побрали живими разом із гетьмановим сином Степаном Потоцьким...»

Б) «У нинішнім році, государ, ходили морем на 80 чайках 7 тис. запорозьких козаків із ватажком їхнім Сагайдачним війною на турецькі міста, і взяли та спалили вони Кафу, упира, що п'є руську кров...»

В) «Того ж року козак Наливайко, зібравши військо козаків, перш за все об'явився був на Поділлі, вдерся в у Волохах, Турецькі землі, потім, повертаючись до Польщі, сплюндрував маєтки пана Калиновського...»

Г) «Непокірний козак, на ім'я Сулима, підступно і таємно прокравшись із 800 козаками з моря до Дніпра, насмілювався напасти на фортецю Кодак, яку його милість король Владислав звелів збудувати на першому дніпровському порозі...»

100. Вкажіть, хто з європейських політиків в 1649 році написав Б. Хмельницькому листа, називаючи свого кореспондента «генералісимумом», «власителем всіх козаків Запорозьких», «грозою і винищувачем аристократії Польщі»:

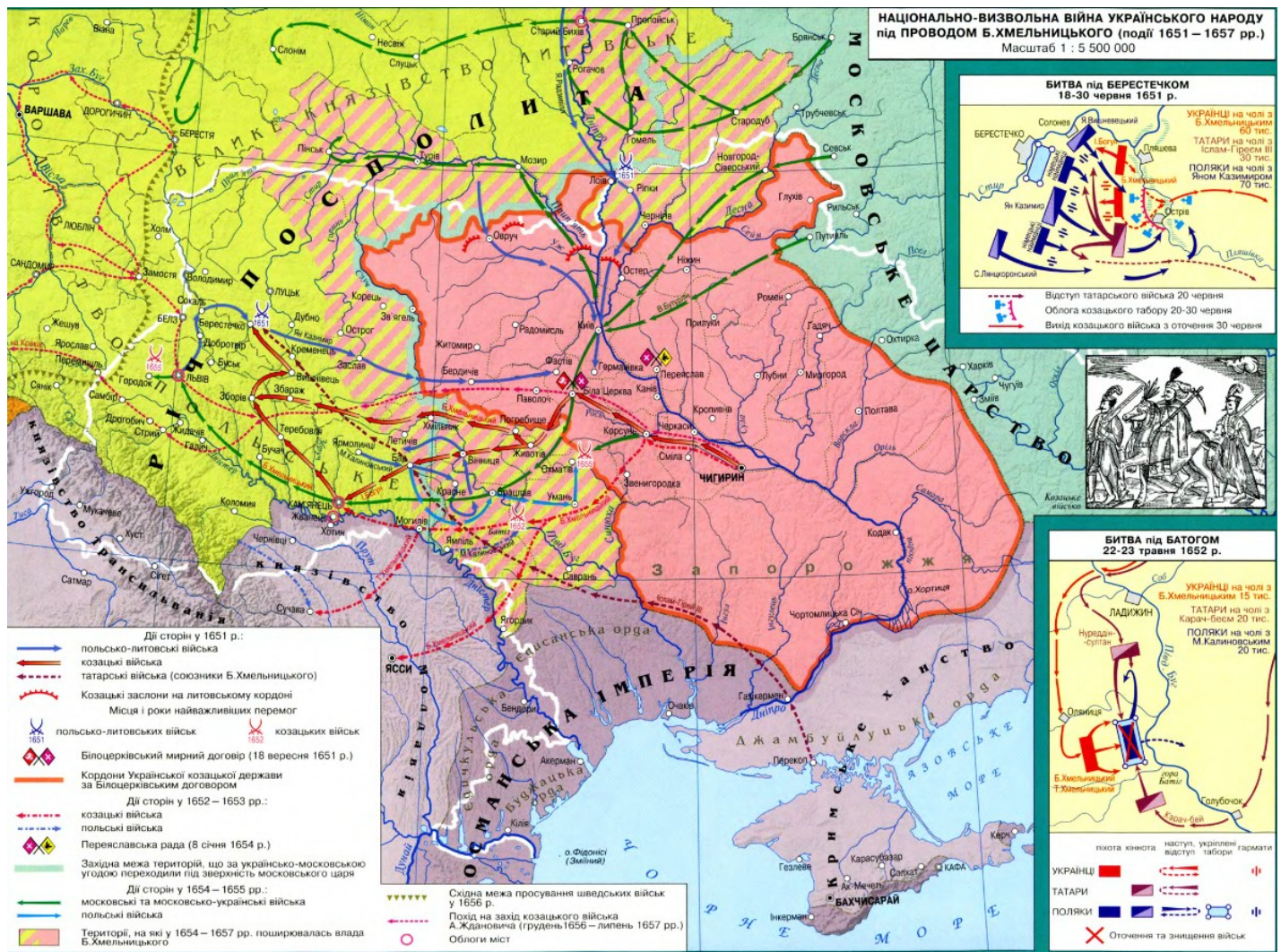
А) кардинал Мазаріні

Б) лорд Кромвель

В) граф Оліварес

Г) князь Ракоці

4.1.2. Національна революція (1650-1653 рр.)

1. Позначте битву, під час якої загинув сподвижник Б. Хмельницького брацлавський полковник

Д. Нечай:

А) битва під Берестечком

Б) битва на Жовтих Водах

В) битва під Красним

Г) облога Збаража

2. Коли відбувались події, що послужили основою для сюжету офорта Тараса Шевченка:

А) наприкінці XV ст. Б) в середині XVI ст. В) в середині XVII ст. Г) на початку XVIII ст.

3. *Зображена картосхема дає змогу:

А) визначити шлях наступу козацького війська в 1648 р.

Б) відслідкувати напрямок походу козаків у 1651 р.

В) окреслити територію Української козацької держави за Зборівським миром.

Г) простежити напрямки молдавського походу Б. Хмельницького в 1650 р.

Д) показати місце битви, у якій козацьке військо зазнало поразки

Е) зазначити місце укладення договору, за яким територію Гетьманщини було обмежено Київським воєводством

Ж) указати місце підписання перемир'я між Московською державою та Річчю Посполитою в 1656 р.

4. Вкажіть, яка значна подія часів Національно-визвольної війни пов'язана з містом, відзначеним на карті:

- А) Берестецька битва 1651 року
Білоцерківська угода 1651 року
- В) Жванецька облога 1653 року
Лосівська битва 1649 року
- Б)
Г)

5. Вкажіть, яка значна подія часів Національно-визвольної війни, зображена на картині, представлений репродукцією, пов'язана з містом, відзначеним на карті:

- А) Берестецька битва 1651 року
Білоцерківська угода 1651 року
- В) Жванецька облога 1653 року
Лосівська битва 1649 року
- Б)
Г) Лосівська

6. Коли відбулися події, описані в уривку:

«Через рік гетьман Хмель з великим козацьким військом і сам хан із сімдесятьма тисячами татар вирушили в похід проти польського короля. Король Казимир вийшов їм назустріч біля містечка, що зветься Берестечко, зі сорокатисячною польською армією, в якій був і я. У тій битві польський король вийшов переможцем над татарами і над козаками, примусивши хана тікати, а гетьмана Хмеля — залишити табір з усім військом.»

- А) 1637 р. Б) 1648 р. В) 1649 р. Г) 1651 р.

7. Вкажіть, біля якого міста відбулася в червні 1651 року битва між українськими і польськими військами:

- А) Біла Церква
- Б) Берестечко
- В) Жванець
- Г) Зборов

8. Позначте прізвище козацького полковника, зображеного на ілюстрації, який у битві під Берестечком очолив українські війська:

- А) М. Кривоніс
- Б) Я. Вишневецький
- Г) І. Богун
- Е) М. Небаба

9. Укажіть ім'я одного з найближчих сподвижників Б. Хмельницького та діяча Національно-визвольної війни, рішучі дії якого під час битви під Берестечком врятували від загибелі значну частину козацької армії.

- А) І. Богун
- Б) М. Кривоніс
- В) М. Небаба
- Г) М. Пушкар

10. Під час якої битви Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. відбувалися події, описані в уривку:

«І ось зібрав Богун своїх полковників на раду. Думали вони, як би вирватися з осади... На раді полковники вирішили навести через річку Плешиву міст, переправити ним на той бік побільше війська, відігнати Лянцкоронського і дати змогу усьому козацтву вийти з облоги...»

- А) Жовтоводської
- Б) Корсунської
- В) Зборівської
- Г) Берестецької

11. Етап якої битви часів Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. описано в уривку з історичного джерела:

«І ось зібрав Богун [гетьман наказний] своїх полковників на раду. Думали вони, як би вирватися з осади... На раді полковники вирішили навести через Пляшівку міст, переправити ним на той бік побільше війська, відігнати Лянцкоронського і дати змогу усьому козацтву вийти з облоги...»?

- А) Пилявецької
- Б) Зборівської
- В) Берестецької
- Г) Батозької

12. Вкажіть, чим значною мірою була спричинена поразка українського війська в битві під Берестечком:

- А) кількісною перевагою польського війська
- Б) ненадійністю кримських татар як союзників Б. Хмельницького
- В) слабкою воєнною підготовкою селянських загонів
- Г) відсутністю артилерії в українському війську

13. Коли під час Національно-визвольної війни польське військо опинилося в становищі, описаному в уривку, що мало наслідками підписання мирної угоди:

«Ворог не хоче пускати нас за Білу Церкву та сильно зміцнює свій табір ... тепер ми оточені ворогом з усіх сторін – попереду, по боках та позаду. Селяни руйнують за нами мости та переправи, погрожуючи: «Якщо б ви й хотіли втекти, то не втечете!»

А) 1648 р. Б) 1649 р. В) 1651 р. Г) 1653 р.

14. Яка битва Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. мала наслідок, описаний в уривку джерела:

«І тільки трапилася нагода, що Хмельницький прислав послання з пропозицією про мир, як ляхи відразу ж прислали своїх посланців і підписали його. Ось статті цієї угоди. Військо козацьке має складатися лише з двадцяти тисяч...»?

А) Берестейська Б) Пилявецька В) Батозька Г) Конотопська

15. Що стало підсумком подій, відображених на картосхемі?

А) утворення Української козацької держави – Війська Запорозького
Б) закріплення розширення кордонів Московської держави
В) перший поділ Речі Посполитої
Г) укладення Білоцерківського мирного договору

16. Зазначте договір, умовам якого відповідає територія Гетьманщини, заштрихована на карті:

А) Зборівський 1649 р.
Б) Білоцерківський 1651 р.
Г) Бахчисарайський 1681 р.
Д) «Вічний мир» 1686 р.

17. Позначте, з якого документа часів Національно-визвольної війни наведено уривок:

«Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове козацьке військо в числі 20 тис. чоловік. Це військо гетьман і старшина повинні набрати і записати в реєстр, і вони мусять перебувати тільки в маєтках його королівської милості, що містяться у воєводстві Київському, не маючи нічого до воєводства Брацлавського і Чернігівського. А маєтки шляхетські мусять лишатися вільними, і в них реєстрові козаки ніде не повинні лишатись».

- А) Зборівський договір 1649 р. Б) Білоцерківський договір 1651 р.
В) Переяславська угода 1654 р. Г) Гадяцька угода 1658 р.

18. Уривок якого документа наведено в уривку з джерела?

«Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі 20 тисяч чоловік. Це військо гетьман і старшина повинні набрати і записати в реєстр, і вони мусять перебувати тільки в маєтках його королівської милості, що містяться у воєводстві Київському, не маючи нічого до воєводств Брацлавського і Чернігівського. А маєтки шляхетські мусять лишатися вільними, і в них реєстрові козаки ніде не повинні лишатися».

- А) Білоцерківський мир Б) Гадяцький договір
В) Зборівський договір Г) Куруківська угода

19. Білоцерківський договір між гетьманським урядом Б. Хмельницького та ставниками польського короля Яна II Казимира було укладено після битви під

- А) Корсунем Б) Пилявцями
В) Берестечком Г) Батогом

20. Вкажіть, які держави підписали Білоцерківський мир:

- А) Польща і Московське царство Б) Україна і Кримське ханство
В) Україна і Московське царство Г) Річ Посполита і Україна

21. Позначте умову Білоцерківського договору:

- А) козацький реєстр становить 30 тис. осіб
Б) католики, православні та протестанти отримують рівний доступ до адміністративних посад
В) територія гетьманського правління обмежувалася Київським воєводством
Г) шляхта позбавлялася права володіти власними маєтками

22. Вкажіть, в якому році Польща добилася зменшення реєстру до 20 тис.:

- А) 1648 рік
- Б) 1649 рік
- В) 1651 рік
- Г) 1653 рік

23. Продовжіть уривок: «За умовами Білоцерківського договору 1651 р. ...»

- 1) «... польський король зобов'язувався припинити воєнні дії проти союзника гетьмана – Московського царства»
 - 2) «... козацький реєстр встановлювався в 20 тис. осіб, шляхта одержувала дозвіл вернутися до своїх маєтків»
 - 3) «... козацькою територією визнавалися лише землі Київського воєводства»
- А) 1, 2
 - Б) 1, 3
 - В) 2, 3
 - Г) 1, 2, 3

24. Визначте, про яку державу йдеться в уривку:

«Уряд цієї держави підтримував козацьку Україну під час Національно-визвольної війни, оскільки вбачав у козацтві свого союзника у війні проти Османської імперії. З метою залучення козаків до антитурецької коаліції до Б. Хмельницького прибуло посольство на чолі з Альберто Віміною».

- А) Венеційська республіка
- Б) Кримське ханство
- В) Московське царство
- Г) Шведське королівство

25. Білоцерківський мирний договір був укладений у:

- А) вересні 1651 р.
- Б) листопаді 1653 р.
- В) березні 1654 р.
- Г) вересні 1658 р.

26. *Визначте умови Білоцерківського договору 1651 р.

- А) дозвіл короля на залучення ханом «для допомоги» Війська Запорозького
- Б) отримання шляхтою дозволу повернутися до своїх маєтків, зокрема до розміщених на козацьких територіях
- В) виплата Гетьманщиною певної суми коштів до московської скарбниці
- Г) обмеження чисельності козацького реєстрового війська 40 тис. осіб
- Д) визнання козацькими територіями лише земель Київського воєводства
- Е) отримання Б. Хмельницьким підтвердження гетьманських повноважень і привілею на надання у володіння гетьману м. Чигирин
- Ж) позбавлення гетьмана права дипломатичних зносин з іноземними державами

27. Вкажіть історичну особу, пов'язану з подіями Національно-визвольної війни, про яку йде мова в описі:

«Поляк-сучасник сказав, що він «мав натуру лиса, який показує собакам зуби чи хвіст; був сильним і хитрим». Зокрема, відзначився рішучими діями, опинившись в оточенні під Берестечком у червні 1651 року, і під час облоги Умані в 1655 році».

- А) І. Богун
- Б) І. Виговський
- В) С. Косів
- Г) М. Кричевський

28. Подія, яка відновила польсько-український конфлікт та анулювала умови Білоцерківського договору 1651 р.:

- А) битва під Батогом
- Б) загибель Т. Хмельницького
- В) облога Збаража
- Г) підписання Березневих статей

29. Вкажіть, коли відбулася битва під Батогом:

- А) травень 1648 року
- Б) вересень 1648 року
- В) травень 1652 року
- Г) жовтень 1653 року

30. Укладення династичного союзу між Військом Запорозьким і Молдавським князівством стало можливим завдяки перемозі козацького війська в

- А) Корсунській битві
- Б) Пилявецькій битві
- В) Батозькій битві
- Г) Жовтоводській битві

31. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

«... Через рік після перемоги під Берестечком повністю загинуло польське військо... Того ж року господарю Василю довелося влаштовувати весілля своєї дочки Розанди з Тимошем, сином козацького Хмеля...».

- А) 1648 рік
- Б) 1652 рік
- В) 1657 рік
- Г) 1659 рік

32. Перемога козаків у битві під Батогом сприяла:

- А) вступу Московської держави у війну проти Речі Посполитої
- Б) підписанню Зборівського договору
- В) поширенню влади гетьмана на західноукраїнські землі
- Г) укладенню союзу Війська Запорозького з Молдавією

33. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

«Та на цьому не скінчилися нещастя Лясської землі, бо через рік після перемоги під Берестечком повністю загинуло польське військо від козаків і татар, коли поляки поклалися на мир, укладений у Білій Церкві. Ні гетьман, ні старшина, ні жодна душа з восьми тисяч пішого війська не врятувалися. Того ж року господарю Василю довелося влаштовувати весілля своєї дочки Розанди з Тимошем, сином козацького гетьмана Хмеля.»

- А) 1649 р.
- Б) 1651 р.
- В) 1652 р.
- Г) 1653 р.

34. Вкажіть, яку з битв Національно-визвольної війни сучасники називали «другими Каннами», порівнюючи зі славетною перемогою карфагенського полководця Ганнібала над римлянами в 216 р.

до н.е.:

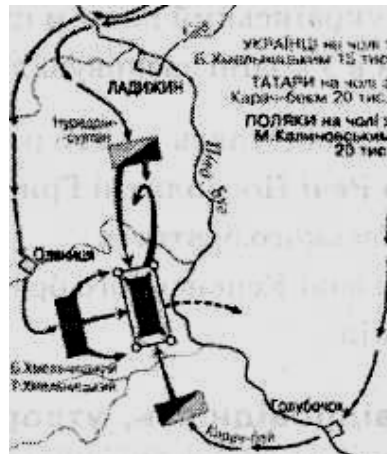
- А) під Пилявцями
- Б) під Берестечком
- В) в урочищі Батіг
- Г) під Корсунем

35. Яка битва Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. відбулася в 1652 р.:

- А) Батозька
- Б) Берестецька
- В) Зборівська
- Г) Пилявецька

36. Позначте битву, схема якої зображена на картосхемі:

- А) під Батогом
- Б) під Берестечком
- Г) під Пилявцями
- Е) під Зборовом

37. Установіть відповідність між битвою часів Національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького та роком, коли вона відбулася.

1) Берестецька	А) 1648 р.
2) Корсунська	Б) 1649 р.
3) Батозька	В) 1650 р.
4) Зборівська	Г) 1651 р.
	Д) 1652 р.

38. Узгодьте подію Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст. з роком, коли вона відбувалася.

1) Жванецька облога	А) 1648 р.
2) Зборівська битва	Б) 1649 р.
3) Берестецька битва	В) 1651 р.
4) Жовтоводська битва	Г) 1652 р.
	Д) 1653 р.

39. Встановіть відповідність між назвами битв Національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького та їхніми наслідками:

1) Батозька	А) обмеження території, підпорядкованої владі гетьмана, Київським воєводством, скорочення козацького реєстру до 20 тис. осіб
2) Берестецька	Б) укладення союзу з Трансільванією, спільні бойові дії козацького та трансільванського військ на території Польщі
3) Зборівська	В) визнання польським королем влади гетьмана над Київським, Чернігівським та Брацлавським воєводствами
4) Пилявецька	Г) звільнення козацькими військами Поділля та Волині, створення сприятливих умов для визволення західноукраїнських земель
	Д) відновлення українсько-молдавського союзу, укладення шлюбу Тимоша Хмельницького з Розандою Лупу

40. Установіть послідовність битв Національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої під проводом Б. Хмельницького.

А) Зборівська Б) на Жовтих Водах В) під Батогом Г) Берестецька

41. Яким роком датовано лист, уривок з якого наведено:

«Вельможний і милостивий молдавський господарю... Ті добрі відносини, що між нами були, і тепер трохи зіпсовано, треба ще більше зміцнити... Що наш син загинув..., то цього не можна повернути... Як і раніше, віритимемо один одному... Богдан Хмельницький, гетьман Війська Запорозького...»?

А) 1648 р. Б) 1650 р. В) 1651 р. Г) 1653 р.

42. Для ілюстрації якого періоду історії України доречно використовувати зображену картину?

А) доби «Руїни»

Б) московсько-литовських війн

В) Національно-визвольної війни

Г) доби «героїчних походів» козацтва

43. Події, відображені на картині, відбувалися під час бойових дій козаків проти

- А) військ Речі Посполитої
- Б) армії Османської імперії
- В) загонів Кримського ханства
- Г) полків Московського царства

44. Хто з козацьких ватажків є прототипом головного героя картини?

- А) І. Богун Б) К. Гордієнко В) Т. Хмельницький Г) П. Конашевич-Сагайдачний

45. Вкажіть представника козацької старшини, сподвижника Б. Хмельницького, зображеного на історичній картині:

- А) І. Богун Б) І. Виговський В) П. Дорошенко Г) Я. Сомко

46. Місто, поряд з яким у 1653 р. в оточення потрапило польське військо:

- А) Батіг Б) Замостя В) Збараж Г) Жванець

47. Яку угоду часів Національно-визвольної війни було підписано внаслідок подій, про які йдеться в уривку:

«... Отримавши від Яна Казимира багаті «упоминки» та дозвіл взяти ясир на Західній Україні, Іслам-

Гірей втретє зрадив союз із Б. Хмельницьким...»

А) під Зборовом 1649 р. **Б)** під Білою Церквою 1651 р.

В) під Жванцем 1653 р. **Г)** під Озерною 1655 р.

48. *Укажіть історичних осіб, причетних до воєнних дій Української національної революції у 1652-1653 рр.:

А) І. Богун **Б)** П. Конашевич-Сагайдачний **В)** К. Косинський **Г)** В. Лупу

Д) Д. Нечай **Е)** Ю. Хмельницький **Ж)** Ян II Казимир

49. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів та їх стислими характеристиками:

1) І. Богун	А) полководець, дипломат. Брав участь в обороні Києва від литовських військ 1651 р. У 1656 р. командував корпусом, який взаємодіяв з військом трансільванського князя Д'єрдя II Ракоці проти Польщі
2) М. Рогоза	Б) церковний діяч, один з організаторів Берестейської унії, перший греко-католицький митрополит
3) А. Жданович	В) церковний діяч, львівський єпископ. Брав участь в підготовці Берестейської унії, однак перейшов на бік противників ідеї об'єднання напередодні собору
4) Т. Хмельницький	Г) полководець, який відзначився в Берестецькій битві за відсутності Б. Хмельницького і під час облоги Умані 1655 р. Виступав проти союзу з московським царем

Д) брав участь в облозі Замостя, Зборівській битві, походах у Молдавію. Взяв шлюб із донькою молдавського господаря Василя Лупу – Розандою |

4.1.3. Національна революція (1654-1657 рр.)

1. Скликана в Переяславі гетьманом Б. Хмельницьким військова рада мала вирішити питання про ...

- А) перехід Війська Запорозького під зверхність московського царя
- Б) погодження з умовами російсько-польського Віленського перемир'я
- В) утворення українсько-шведської антипольської коаліції
- Г) встановлення протекторату Османської імперії над Військом Запорозьким

2. *Укажіть причини укладення українсько-російського договору 1654 р.:

- А) консолідація східних слов'ян
- Б) необхідність пошуку союзників у боротьбі проти Речі Посполитої
- В) ненадійність кримського хана в якості союзника
- Г) несправедливість Білоцерківського договору
- Д) постійні утиски прав селян з боку Речі Посполитої
- Е) однакове віросповідання

Ж) укладення Віленського перемир'я

3. Вкажіть, хто очолював московське посольство під час підписання Переяславських статей:

A) боярин Бутурлін	B) полковник Вельямінов
B) князь Меншиков	Г) граф Румянцев
4. Перші договірні статті, що визначали юридичні засади українсько-російських відносин та устрій Української козацької держави, були укладені ...

A) Б. Хмельницьким	B) І. Виговським
B) П. Дорошенком	Г) І. Мазепою
5. Вкажіть, в якому місті було ухвалено рішення про перехід під заступництво московського царя:

A) Батурин	B) Київ
B) Переяслав	Г) Чигирин
6. Союзницькі відносини, що склалися між Військом Запорозьким і Московським царством, відкривали перед гетьманом Б. Хмельницьким перспективу довести до переможного кінця війну проти

A) Османської імперії
B) Молдавського князівства
B) Шведського королівства
Г) Речі Посполитої
7. Вкажіть, коли відбувались події, що послужили основою для сюжету картини:

- A) 1648 p. Б) 1654 p. В) 1667 p. Г) 1789 p.**

8. Коли та між ким було укладено угоду, наведену в уривку:

«То ми, великий государ, підданого нашого гетьмана і все Військо Запорозьке ... пожалували і веліли бути під нашою, царської величності, високою рукою, згідно з давнішніми їх правами і привілеями... Судитися веліли їм у своїх старших, а наші бояри і воєводи в їх суди мішатися не будуть. Число Запорозького війська ми означили в 60 000 реєстрових. А коли б прийшла гетьманові смерть ми лишили Запорозькому війську вибирати гетьмана самим між собою, а обравши писати до нас. А обраний гетьман вчинив присягу нам. Маєтків козацьких і земель ми веліли не відбирати. А коли почнуть приходити до гетьмана послы держав з чимось добрим, таких послів гетьману приймати, а нам зараз про це писати. А коли послы з якоюсь справою противною нам, то затримувати їх і без нашого указу не відпускати. А з турецьким султаном і польським королем без нашого указу зносин не мати...» (витяг з «Привілею Війську Запорозькому»).

- А)** 1649 р., Польщею та Військом Запорозьким
- Б)** 1654 р., Московською державою та Військом Запорозьким
- В)** 1659 р., Московською державою та Військом Запорозьким
- Д)** 1652 р., Османською імперією та Військом Запорозьким

9. Встановіть послідовність подій національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.:

- А)** «Стали поляки обозом та вишикували своє військо на рівнині коло Корсуня. Того ж ранку вдарив Хмельницький зі своїм і ординським військом на поляків. Ті, недовго втримуючи свій стрій, з великими втратами відступили...»
- Б)** «То ми, великий государ, підданого нашого Богдана Хмельницького... і все наше Військо Запорозьке пожалували – веліли їм бути під нашою, царського величества, високою рукою, згідно з давнішими їх правами і привілеями...»
- В)** «Увесь народ, вийшовши з Києва, вся чернь вітала його. Академія вітала його промовами як спасителя народу від рабства польського, як Мойсея, вбачаючи в імені Богдан добрий знак і називаючи його Богом даний...»
- Г)** «Через рік після перемоги під Берестечком повністю загинуло польське військо... Того ж року господарю Василю довелося влаштовувати весілля своєї дочки Розанди з Тимошем, сином козацького гетьмана Хмеля...»

10. Встановіть відповідність між подіями, пов'язаними з життям і діяльністю гетьмана Б. Хмельницького під час Національно-визвольної війни, та їхніми описами:

1) битва біля м. Берестечка
20 червня 1651 року	А) Б. Хмельницький прослідував за кримським ханом, щоб повернути орду на поле бою, але був затриманий як полонений
2) битва під горою Батіг 23 травня 1652 року	Б) Шляхтич Павша сповіщав, що «Кропивнянський і Полтавський полки відійшли від Хмельницького і відмовились присягти московському царю... Кияни... не хотіли йти до церкви... Митрополит не дозволив присягати... Гадяцький і Брацлавський полки не хотіли мати відносин з Хмельницьким...»
3) вступ до Києва
23 грудня 1648 року	Г) Київський митрополит Сильвестр Косів і єрусалимський патріарх Паїсій вийшли назустріч і вітали гетьмана як визволителя народу, спудеї Києво-Могилянської колегії читали панегірики
4) битва під Корсунем
16 травня 1648 р.	Д) Оточивши польський табір, українська армія атакувала одночасно з усіх боків. Гетьман скористався прорахунком поляків, які спорудили завеликий табір і не мали змоги боронити його наявними силами
5) Переяславська рада
8 січня 1654 року	

11. Що було передумовою подій, описаних в уривку з історичного документа:

«У чорнобильців, і тож дуже небагатьох, гвалтом взяли присягу; тамтешні міщани нерадо прийнявши московитів, роз'їхалися по різних містах і містечках, не присягали і присягати не хочуть. Вони заявили, що швидше помруть, ніж будуть присягати московському цареві і твердо стоять на цьому...»?

- А)** початок діяльності Першої Малоросійської колегії
- Б)** оприлюднення указу про закріпачення селян на Лівобережжі

В) остаточна ліквідація гетьманства

Г) укладення українсько-московського договору

12. *Позначте, де відбувалися битви Визвольної війни:

А) Батіг

Б) Біла Церква

В) Жванець

Г) Жовті Води

Д) Зборов

Е) Київ

Ж) Корсунь

13. Встановіть відповідність між роками та подіями Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст., описаними в цитованих документах:

- 1) 1648 р. **А)** «Щодо кількості війська... дозволяє його королівська милість 40-тисячний реєстр Війська Запорозького упорядкувати гетьманові того ж війська... щоб він був складений відповідно до договору...»
- 2) 1649 р. **Б)** «Дозволяємо організовувати реєстрове військо..., яке мусить перебувати тільки в маєтках, що містяться у воєводстві Київському...»
- 3) 1651 р. **В)** «...[деякі] полки відірвалися від Хмельницького і відмовилися присягати московському цареві... Хмельницький присягнув московському цареві у Переяславі... »
- 4) 1654 р. **Г)** «Тих... польських ратних людей біля Жовтих Вод самовільні козаки, з'єднавшись разом із татарами, всіх побили, а інших у полон побрали...»
- Д)** «Київ має залишатися також на стороні їхньої царської величності... Пониззя ріки Дніпра, що називається Запороги, козаки, що живуть на січі, і в Кодаку... мають бути у володінні і в державі... їхньої царської величності... »

14. У якому договорі Війська Запорозького містилися такі положення: «Послів з добрими справами [гетьману] приймати..., а в яких справах приходили - писати до Государя...; з Турецьким султаном і з Польським королем без указу Государя не вступати у відносини...»?

А) Білоцерківському договору

Б) Гадяцьких пунктах

В) «Березневих статтях»

Г) Зборівському договору

15. Вкажіть, яку подію описано в уривку:

«Бачу зле, бо видав Хмельницький усіх нас у неволю московському цареві... Сам із військом козацьким присягнув і місто Київ силою під мечовим каранням до того привів, що присягли всі... Тамтешні міщани, нерадо прийнявши московитів, роз'їхалися по різних містах і містечках... Отець митрополит і архімандрит київські ще не присягли і присягати не хочуть. Вони заявили, що швидше помруть, ніж будуть присягати московському цареві, і твердо стоять на цьому...».

А) Білоцерківський договір 1651 р.

Б) Гадяцька угода 1658 р.

В) Зборівський договір 1649 р.

Г) україно-російська міждержавна угода 1654 р.

35.

16. Яке положення «Березневих статей» 1654 р. обмежувало суверенітет Української козацької держави:

А) кількість козацького війська мала становити 60 тис. осіб

Б) козаки зобов'язувалися допомагати московському цареві у війні з Польщею

В) московські полки мали право розміщуватися у Києві та Чернігові

Г) права і вольності всіх станів України залишалися непорушними

17. На карті позначено територію Гетьманщини:

А) за умовами Зборівського договору 1649 р., а також землі, втрачені за умовами Білоцерківського договору 1651 р.

Б) на час укладення українсько-російського договору 1654 р. і землі, контрольовані Військом Запорозьким у 1654-1657 рр.

В) на час укладення Гадяцького договору 1658 р. та землі, включені до складу Великого князівства Руського за його умовами

Д) за умовами Андрусівського перемир'я 1667 р. та землі, що відійшли до Російської держави за умовами «Вічного миру» 1686 р.

18. Вкажіть, де під час Визвольної війни підписувалася угода між Польщею і Україною:

А) Андрусове

Б) Біла Церква

В) Берестечко

Г) Збараж

19. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

«Митрополит не дозволив присягати, і отець архімандрит, і все духовництво... Гадяцький і Брацлавський полки не

A) 1649 pik **B)** 1654 pik
B) 1659 pik **Г)** 1667 pik

Г) проведення Переяславської ради 1654 р., яка призвела до угоди між Військом Запорозьким та московським царем

Г) укладення династичного союзу з Молдавським князівством

А) 1651 p. Б) 1653 p. В) 1654 p. Г) 1656 p.

Б) битва під Берестечком

В) битва під Зборовом

Г) битва під Пилявцями

24. Поставте у відповідність дати і події:

1) травень 1648 року

А) битва під Берестечком

2) вересень 1648 року

Б) підписання Зборівського миру

3) серпень 1649 року

Г) битва під Пилявцями

4) червень 1651 року

Е) битва під Корсунем

5) вересень 1651 року

З) підписання Білоцерківського миру

25. «У Московщині панує найогидніше рабство. Там немає й бути не може нічого власного, бо все є власністю царя. Московські бояри титулюють себе “рабами царськими”. Увесь народ московський є рабом. У Московії продають людей на базарі, як у нас худобу. Приєднатися до такого народу – це гірше, як скочити живим у вогонь...», – такими словами аргументував полковник Іван Богун свою позицію щодо недоцільності укладання

А) «Березневих статей»

Б) Гадяцьких пунктів

В) Зборівського договору

Г) Віленського перемир'я

26. Встановіть у хронологічній послідовності найважливіші угоди Української держави часів Національно-Визвольної війни:

А) Білоцерківський мир

Б) Зборівський мир

В) Березневі статті

Г) угода Війська Запорозького і Трансільванії про військовий союз проти Польщі

27.

28. *Назвіть учасників Визвольної війни:

А) І. Богун

Б) М. Жмайло

В) Д. Нечай

Г) М. Кривоніс

Д) С. Наливайко

Е) І. Сулима

Ж) П. Орлик

29. Вкажіть, коли відбулися події, описані в уривку:

«Сповідіаю, що Кропивнянський та Полтавський полки відірвалися від Хмельницького і відмовились присягти московському цареві... Сповідіаю, що Хмельницький присягнув московському цареві в Переяславі... Потім переяславських міщан гнали присягати, чому вони дуже противилися, а місцевий вїйт (аж) захворів, та його, хоч і хворого, було наказано привести до церкви Пречистої Богородиці. Він мусив виконати присягу і помер від депресії того ж дня...».

А) 1649 рік

Б) 1654 рік

В) 1659 рік

Г) 1667 рік

30. У відповідність чисельність козацького реєстру з назвою договору, у якому її зафіксовано.

1) 6 тисяч козаків	А) Зборівський договір
2) 20 тисяч козаків	Б) Гадяцький договір
3) 40 тисяч козаків	В) «Березневі статті»
4) 60 тисяч козаків	Г) Білоцерківський договір
	Д) Куруківська угода

30. Яку угоду вважають першим документом, що юридично відділив Україну від Польщі, узаконюючи Військо Запорозьке як самостійного учасника міжнародних відносин:

А) Люблінську унію 1569 р.	Б) «Ординацію Війська Запорозького» 1638 р.
В) «Березневі статті» 1654 р.	Г) Віленське перемир'я 1656 р.

31. Вкажіть, яку назву дістала битва, що відбулася під Охматовим у роки Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького:

А) Берестейська	Б) Збаразька
В) Корсунська	Г) Дрижипільська

32. Установіть послідовність подій Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.

- А) похід козацького корпусу під проводом наказного гетьмана Антіна Ждановича в Польщу
 Б) похід козацького війська в Молдавію, який завершився поразкою під Сучавою і загибеллю Тимоша Хмельницького
 В) похід козацько-татарського війська на Галичину, узяття в облогу Львова й Замостя
 Г) похід козацько-татарського війська на Волинь, який завершився поразкою під Берестечком

33. Коли було укладено угоду, уривок якої наведено: «Воєнні дії між Московською державою і Річчю Посполитою припинялися. Обидві держави домовлялися, що вестимуть спільні воєнні дії проти Швеції та не розпочинатимуть із нею переговори про мир. Польські послы висунули пропозицію обрати царя Олексія Михайловича на престол Речі Посполитої після смерті Яна Казимира. Територія Гетьманщини визначалася за умовами Білоцерківського договору в межах Київського воєводства. У разі обрання царя королем Речі Посполитої Гетьманщина залишалася в її складі...»?

- А) 1649 р. Б) 1651 р. В) 1654 р. Г) 1656 р.

34. Вкажіть правильне твердження:

«За умовами Віленського польсько-московського перемир'я ...».

1) «... воєнні дії між Річчю Посполитою й Московським царством припинялися, цар мав по смерті польського короля бути обраний на звільнений трон»

2) «... українська адміністрація та суд лишалися самостійними й не підпорядковувались ні Москві, ні Польщі, гетьмана й старшину козаки мали вільно обирати на раді»

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

35. Що стало наслідком укладення Віленського перемир'я (1656 р.)?

А) ускладнення українсько-московських відносин, створення воєнно-політичного союзу Гетьманщини, Трансільванії та Швеції проти Речі Посполитої

Б) укладення договору про взаємодопомогу між Річчю Посполитою та Кримським ханством, вторгнення польського й татарського війська на Поділля

В) розрив Гетьманщиною союзу з Московським царством, ухвалення рішення про перехід під протекторат Османської імперії

Г) остаточне закріплення територіального поділу Гетьманщини, участь козацьких полків у військових походах проти Кримського ханства

36. Укладення Віленського перемир'я спонукало гетьмана Б. Хмельницького до

А) здійснення Молдавських походів козацького війська

Б) пошуку нових союзників у війні з Річчю Посполитою

В) підписання «Березневих статей» з Московською державою

Г) об'єднання Слобідської України й Гетьманщини в єдину державу

37. Вкажіть, який варіант заповнення пропусків у поданому нижче твердженні є правильним:

«У жовтні 1656 р. переговори завершилися підписанням _____ між Річчю Посполитою та _____. Це викликало обурення _____. І він вступає у воєнний союз з Трансильванією та _____».

А) Андрусівського перемир'я, Московською державою, гетьмана П. Дорошенка, Османською імперією

Б) Гадяцького договору, Гетьманщиною, царя Олексія Михайловича, Кримським ханством

В) Віленського перемир'я, Московською державою, гетьмана Б. Хмельницького, Швецією

Г) «Вічного миру», Московською державою, султана Магомета IV, Гетьманщиною

38. Послу якої держави Б. Хмельницький дорікав: «...Я прийняв підданство не для того, щоб робити те, що скажеш... Я з польським королем перед тим бився, щоб вернути свободу собі й козакам...»?

А) Кримського ханства

Б) Московського царства

В) Трансильванського князівства

Г) Шведського королівства

39. Встановіть послідовність подій національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького (1648-1657 рр.) проти Речі Посполитої:

- А) укладення Зборівського договору Б) битва під Берестечком
В) битва під Корсунем Г) укладення Віленського перемир'я

40. Установіть послідовність подій:

- А) Сучавська оборона Б) Білоцерківський мирний договір
В) Віленське перемир'я Г) обрання Яна II Казимира польським королем

41. Установіть відповідність між документами часів Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького та роком його ухвалення.

- 1) «... великий государ наш гетьмана Б. Хмельницького пожалує, свої грамоти царські на ваші вольності велить дати ... і щоб Війська Запорозького було 60000 ...» А) 1648 р.
2) «... Козаки можуть проживати лише в Київському воєводстві, та й то лише на королівських землях. Ні Брацлавське, ні Чернігівське воєводства козаки не матимуть...» Б) 1649 р.
3) «Найясніший королю Швеції... ми підняли зброю проти поляків на захист віри і вольності. ...ми з'єднані з вашою величністю зв'язком, яким ми зобов'язані обом воєводам Молдавії та князеві Трансільванії...» В) 1651 р.
4) «Його королівська величність буде і далі жалувати посади громадянам шляхетського стану в Київському, Брацлавському та Чернігівському воєводствах. Чигирин має назавжди лишитися при булаві Війська Запорозького...» Г) 1654 р.
Д) 1656 р.

42. Увідповідніть уривок з листа Богдана Хмельницького та рік його написання.

- 1) «Найясніший князю Трансільванії, наш вельмишановний пане й друже. Не без особливої прихильності одержали ми листа вашої найяснішої величності..., де нас запрошують увійти в братський союз із найяснішим королем Швеції...» А) 1649 р.
2) «А на його милість короля... ми не підносили рук, бо коли під Берестечком наше військо не зазнало милосердя його королівської милості, то мусили, як пан у своєму, уступити... прагнучи вже дальшого миру...» Б) 1651 р.
3) «Вимагаємо, як уже вище було згадано, щоби духовенства римської віри не було в Києві... Коронні війська до повного заспокоєння не мають іти в ці краї на постій, щоби це не порушило задумів, спрямованих до встановлення миру...» В) 1653 р.
4) «Вельможний і милостивий молдавський господарю... Ті добрі відносини, що між нами були – і тепер трохи зіпсувалися – треба ще більше зміцнити... Що наш син загинув..., то цього не можна повернути, бо на то воля Господня...» Г) 1656 р.
Д) 1657 р.

43. Установіть послідовність подій, які відображені у цитованих уривках з документів:

- А) «Сам патріарх із тисячею вершників виїжджав до нього назустріч з міста, і тутешній митрополит дав йому коло себе місце в санях з правого боку. Весь народ, вийшовши з міста, вся чернь вітали його. Академія вітала його промовами й вигуками, як Мойсея, спасителя й визволителя народу від польського рабства, вбачаючи в імені його добрий знак і називаючи його Богом даним».
Б) «Сповідую, що Кропивнянський та Полтавський полки відірвалися від Хмельницького і відмовилися присягти московському цареві... Сповідую, що Хмельницький присягнув московському цареві у Переяславі... Потім переяславських міщан гнали присягати, чому вони дуже противилися...».
В) «Гетьман Хміль ще й замислив породичатися з господарем Василе... От і намагався господар Василе влаштувати заручини своєї дочки Розанди з Тимошем, сином гетьмана Хмеля, підніс дарунки і йому... Через рік гетьман Хміль з великим козацьким військом і сам хан... вирушили в похід проти польського короля. Король Казимир вийшов їм назустріч біля містечка, що зветься Берестечко...»

Г) «Від шведського короля я ніколи не відійду, тому що в нас давня дружба ... царська величність наді мною і над усім військом (українським) учинив немилосердя своє: помирившись з поляками, хотів було віддати нас їм у руки»

44. Вкажіть, який статус мала Запорозька Січ за часів Б. Хмельницького:

- А) суверенітет
- Б) входила до складу Гетьманщини і підпорядковувалась гетьману
- В) входила до складу Московської держави
- Д) входила до складу Речі Посполитої

45. Встановіть послідовність описаних подій Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.

- А) «Сповнені великої радості, вітаємо твою достойність королівську милість зі світлою перемогою над татарами й козаками Хмельницького під Берестечком...»
- Б) «Бачу зле, бо віддав Хмельницький усіх нас у неволю московському цареві... Сам із військом козацьким присягнув і місто Київ силою під каранням мечем до того привів, що присягли всі...»
- В) «Тих польських ратних людей біля Жовтих Вод самовільні козаки, з'єднавшись із татарами, всіх побили, а інших у полон побрали живими разом із сином коронного гетьмана Потоцького...»
- Д) «Наш підданий гетьман Богдан Хмельницький, майже поєднавши свої війська з угорцем Ракочієм, послав до Польської держави наказного гетьмана Антона Ждановича, і Богуна, й інших начальників для спустошення...»

46. Зазначте, у чому полягала особливість перебігу національно-визвольної боротьби українського народу впродовж червня 1652 р.- серпня 1657 р.:

- А) різке загострення соціально-політичної боротьби, що вилилася в громадянську війну й спричинила розкол козацької держави на два гетьманства, виділення Запоріжжя в окрему політичну силу
- Б) погіршення становища новоутвореної української козацької держави та активні пошуки її урядом союзників для розгрому Речі Посполитої і возз'єднання в межах єдиної держави всіх українських земель
- В) намагання польського та московського урядів поділити козацьку державу, що завершилося закріпленням її територіального розколу на міждержавному рівні, боротьба патріотичних сил за возз'єднання козацької держави.
- Г) втручання іноземних держав у внутрішні справи України, ліквідація українських державних інституцій на Правобережжі та його спустошення польськими, кримськими, турецькими, московськими військами

47. На зображеному малюнку Т. Шевченка відтворено образ родинної церкви-усипальниці гетьмана:

А) Б. Хмельницького Б) І. Брюховецького В) П. Дорошенка Г) К. Розумовського

48. Ліквідація магнатського землеволодіння, панщини, масове показачення селянства, формування нової еліти суспільства на основі козацької старшини відбулися в результаті:

- А) козацьких воєн кінця XVI ст.
- Б) козацько-селянських повстань 20-30-х рр. XVII ст.
- В) Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.
- Г) морських походів козаків початку XVII ст.

49. Вкажіть, які зміни відбулися в соціально-економічному житті українського народу в ході Національно-визвольної війни середини XVII ст.

- А) ліквідація кріпацтва та здобуття селянами особистої свободи
- Б) заборона продажу й дарування земельних маєтків і садиб
- В) поширення фільваркової системи господарювання
- Д) зростання земельних володінь магнатів і шляхти

50. *Які твердження можуть бути застосовані для характеристики суспільно-політичного та соціально-економічного життя земель козацької України за гетьмана Богдана Хмельницького:

- А) усі українські території було звільнено з-під польської влади
- Б) зросла кількість господарств із застосуванням примусової праці залежних селян
- В) утворено Українську козацьку державу — Військо Запорозьке
- Г) селяни та міщани здобули право вільно вступати до козацького стану
- Д) владу та основні багатства сконцентровано в руках козацьких низів
- Е) дію магдебурзького права було призупинено на невизначений термін
- Ж) православ'я постало єдиною конфесією на теренах Війська Запорозького

51. Вкажіть правильне твердження:

«Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б. Хмельницького в останні роки гетьманства була зумовлена...»

- 1) «... воєнними діями війська трансільванського князя Д'єрдя II Ракоці та українських полків на чолі з А. Ждановичем проти Речі Посполитої»
- 2) «... підписанням Віленського московсько-польського перемир'я, яке вважається порушенням московським урядом договору 1654 р. «

- А) обидва твердження вірні
- Б) правильне 1-ше твердження
- В) правильне 2-ге твердження
- Г) обидва твердження невірні

52. Установіть відповідність між подією, описаною в уривку з історичного джерела, та роком, коли вона відбувалася.

1) «...Бачу зле, бо віддав Хмельницький всіх нас у неволю московському цареві... Сам із військом козацьким присягнув і місто Київ силою під мечовим

А) 1648 р.

2) «Наш підданий гетьман Богдан Хмельницький, майже поєднавши свої війська з угорцем Ракочієм, послав до Польської держави наказного гетьмана Антіна Ждановича, і Богуна, й інших начальників для спустошення...»

Б) 1649 р.

3) «Хмельницький, залишивши під Збарожем піше військо, з іншою частиною та з татарами вирушив на короля й непомітно підібрався до табору... На ранок знову розгорілася битва біля польського табору та біля Зборова...»

В) 1649 р.

4) «...недалеко відійшовши від Корсуня, на цьому згаданому шляху військо було розгромлене, а їх милості пани гетьмани [Микола Потоцький, Мартин Калиновський] і багато старшин взяті в татарський полон...»

Г) 1654 р.

Д) 1657 р.

53. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

«Наш підданий гетьман Богдан Хмельницький, майже поєднавши свої війська з угорцем Ракочієм, послав до Польської держави наказного гетьмана Антона Ждановича, і Богуна, й інших начальників для спустошення. Сьогодні після обіду секретар Хмельницького запросив мене до канцлера Виговського, оскільки гетьман, незважаючи на свою слабкість, велів перенести себе туди, щоб мати зі мною розмову».

А) 1648 рік

Б) 1649 рік

В) 1656 рік

Г) 1659 рік

54. *Вкажіть, з якими державами гетьманський уряд мав дипломатичні стосунки протягом 1648-1657 рр.:

А) Австрія та Ватикан

Б) Венеціанська республіка та Швеція

В) Османська імперія та Кримське ханство

Г) Іспанія та Франція

Д) Голландія та Бранденбург

Е) Валахія та Трансільванія

Ж) Московія та Молдавія

55. Про яку історичну особу йдеться в уривку:

«Іноземці порівнюють ... з Кромвелем ... Але необхідно визнати, що у ... були набагато складніші задачі: майже всюди відкриті кордони його країни. Він не мав, як Кромвель, в своєму розпорядженні вишколеної інтелігенції та можливостей давньої сильної держави. Військо, фінанси, державне господарство, адміністрація, відносини з сусідніми державами – все це потрібно було створити, все це обтяжувало його думки. Він повинен був вибирати та вчити людей, враховуючи найдрібніші деталі. І коли його військо не вмирало з голоду, коли він мав зброю, гармати, амуніцію, добрих шукачів та вмілих агентів, то це його особиста заслуга ... всюди сильна воля та залізна рука... Не було такої ситуації, з якої він не зумів би вийти з користю для себе...»

А) Дьордя II Ракоці

Б) Іслам-Гірея III

В) І. Мазепу

Г) Б. Хмельницького

56. На картині, в нижній частині якої знаходиться карта козацьких полків, зображений:

А) А. Жданович Б) І. Самойлович В) Б. Хмельницький Г) Ю. Хмельницький

57. Позначте храм, збудований за наказом Б. Хмельницького як родова церква-усипальниця:

А)

Б)

В)

Г)

58. Вкажіть мандрівника, який відвідавши Україну в 1650-х рр., залишив такі спогади:

«По всій козацькій землі ми помітили прекрасну рису, що нас дуже здивувала: вони всі, крім небагатьох, навіть більшість їхніх жінок і дочок, уміють читати й знають порядок церковних служб і церковні співи ... всі вміють читати, навіть сироти».

А) Марко Поло

Б) Левассер де Боплан

В) Павло Алеппський

Г) Плано де Карпіні

59. *Вкажіть іноземних правителів, які були сучасниками Б. Хмельницького:

- А) російський цар Петро I
- Б) шведський король Карл X Густав
- В) трансільванський князь Д'єрдь II Ракоці
- Г) кримський хан Менглі-Гірей
- Е) молдавський господар Василе Лупу
- З) польський король Стефан Баторій
- Ж) лорд-протектор Англії Олівер Кромвель

60. *У яких твердженнях ідеться про гетьмана, зображено на гравюрі Гондіуса:

- А) керував розбудовою української козацької держави — Гетьманщини
- Б) плекаючи династичні проекти, одружився з дочкою молдавського господаря
- В) першим з українських гетьманів здійснив візит до Москви
- Г) уклав українсько-московський договір, визнавши протекцію московського царя
- Д) брав участь у підготовці московсько-польського Андрусівського договору
- Е) був визнаний протектором представниками низки впливових князівських родин
- Ж) сприймав Запорізьку Січ як суверенну державу – союзника Війська Запорозького

61. Оберіть варіант, в якому названі козацькі воєначальники періоду війни 1648 – 1657 рр.:

- А) Іван Богун, Антін Жданович, Михайло Кричевський
- Б) Михайло Дорошенко, Іван Сулима, Тарас Федорович
- В) Самійло Кішка, Петро Конашевич, Яків Нерода
- Г) Кость Гордієнко, Пилип Орлик, Павло Полуботок

62. Укажіть історичного діяча зображеного на наведеній іконі:

А) Д. Апостол Б) І. Мазепа В) І. Скоропадський Г) Б. Хмельницький

63. Вкажіть гетьмана, чий портрет є елементом композиції ікони Покрову Богородиці:

А) І. Виговський Б) П. Дорошенко В) І. Мазепа Г) Б. Хмельницький

64. Укажіть назву наведеної ікони, в композиції якої присутній портрет гетьмана:

А) Богородиця з пророками Б) Вознесіння Христове
В) Покров Богородиці Г) Успіння Богородиці

65. Вкажіть правильне судження:

«Внаслідок Національно-визвольної війни проти польського панування було....».

1) «... ліквідовано велике й середнє світське землеволодіння, фільварково-панщинну систему господарювання»

2) «.... здобуто свободу більшістю селян і міщан, які отримали право вільно вступати до козацького стану»

- А) обидва судження вірні Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження Г) обидва судження невірні

66. Які зміни в соціально-економічному житті українського суспільства відбулися внаслідок Національно-визвольної війни середини XVII ст.:

- А) відновлення та поширення фільваркової системи господарювання
Б) запровадження заборон на купівлю-продаж і дарування земельних маєтків
В) ліквідація панщини і кріпацтва та здобуття селянством особистої свободи
Г) стрімке зростання обсягів земельних володінь магнатів і шляхти

67. *Вкажіть, які з подій відбулися під час Національно-визвольної війни українського народу проти польського володарювання:

- А) похід козацького війська на чолі з гетьманом П. Конашевичем-Сагайдачним на Москву на допомогу польському королевику Володиславу; укладення Деулінського перемир'я
Б) укладення козаками союзної угоди з кримським ханом про надання військової допомоги
В) Зборівська битва; укладення Зборівського перемир'я
Г) перший Кримський похід об'єднаного російсько-українського війська; укладення Коломацьких статей
Д) укладення україно-російської міждержавної угоди; «Березневі статті»
Е) укладення Віленського перемир'я між Річчю Посполитою і Московським царством
Ж) зруйнування фортеці Кодак запорожцями на чолі з гетьманом І. Сулимою

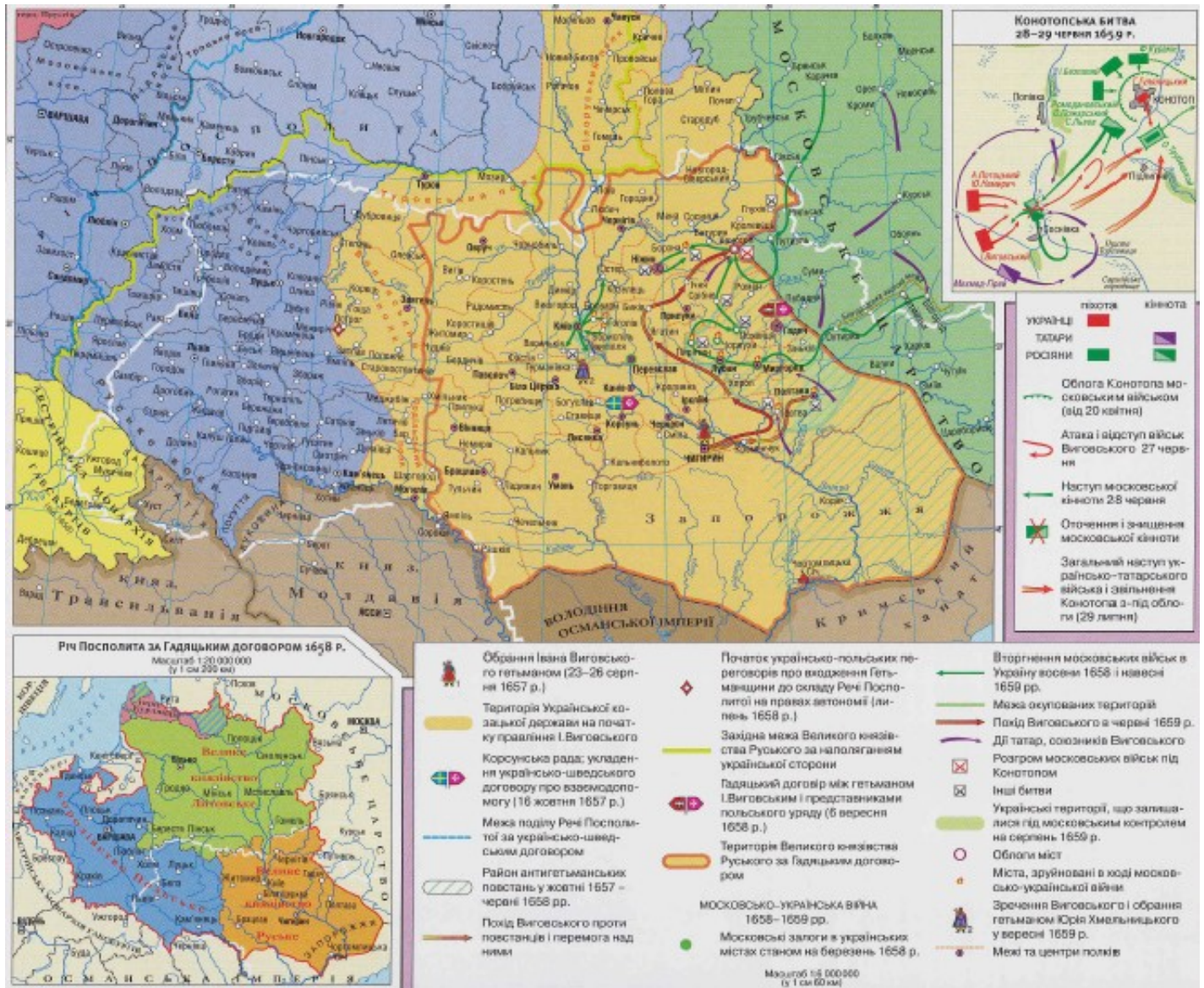
68. Ліквідація магнатського землеволодіння, панщини, масове покаяння селянства, формування нової еліти суспільства на основі козацької старшини відбулися в результаті

- А) козацьких воєн кінця XVI ст.
Б) морських походів козаків початку XVII ст.
В) козацько-селянських повстань 20 – 30-х рр. XVII ст.
Г) національно-визвольної війни українського народу XVII ст.

69. *Які твердження можуть бути використані для характеристики доби Національно-визвольної війни 1648–1657 рр.:

- А) здобуття Запорозькою Січчю фактичного суверенітету
Б) поділ козацької України на Правобережну та Лівобережну Гетьманщини
В) пошук козаками союзників за кордоном у боротьбі за суверенітет
Г) реорганізація Речі Посполитої у федерацію трьох народів
Д) розбудова на визволеній території козацької держави — Війська Запорозького
Е) розміщення російських військових залог в усіх містах козацької України
Ж) укладення першого договору між Військом Запорозьким та Московською державою

4.1.4. Руїна (до 1667 р.).

1. Позначте період гетьманування І. Виговського:

А) 1657-1659 рр.

Б) 1663-1668 рр.

В) 1669-1672 рр.

Г) 1656-1660 рр.

2. *Позначте твердження, пов'язані з проведенням Корсунської ради восени 1657 р.:

А) затвердила обрання гетьманом І. Виговського

Б) поновила дію «Березневих статей 1654 р.

В) дала згоду на зменшення реєстру до 30 тис

Г) ратифікувала угоду зі Швецією

Д) направила посольство до Москви

Е) визнала греко-католицьку церкву

Ж) ухвалила поновити союз з Османською імперією та Кримським ханством

3. Хто з гетьманів Війська Запорозького, укладаючи військово-політичний союз зі Швецією, наступним чином визначив засади власної зовнішньої політики:

«... Визнати і оголосити Запорозьке Військо з підвладними йому провінціями за вільний і нікому не підданий нарід...».

А) І. Виговський

Б) П. Дорошенко

В) І. Мазепа

Г) П. Орлик

4. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. сприяла зміцненню позицій у європейській політиці:

А) Московської держави та Швеції

Б) Османської імперії та Венеції

В) Речі Посполитої та володінь австрійських Габсбургів

Г) Франції та Іспанії

5. Вкажіть державу, яка таємно підтримувала полтавського полковника М. Пушкаря та кошового отамана Я. Барабаша в їхньому повстанні проти гетьмана І. Виговського:

- А) Кримське ханство Б) Московське царство
В) Річ Посполита Г) Шведське королівство

6. Наведена картосхема дає змогу визначити райони, охоплені повстанням проти гетьмана

- А) П. Тетері Б) І. Виговського В) І. Брюховецького Г) Д. Многогрішного.

7. У цитованому уривку з козацького літопису йдеться про початок:

«Ще не згас вогонь багатокрової і багатоплачевної війни Хмельницького, запаленої з поляками, війни, яка сильно палала вісім років і з'їдала тоді Україну... аж тут, на цьому боці Дніпра, від Переяслава й Полтави, з причини двох людей, нового тоді гетьмана Виговського і полтавського полковника Мартина Пушкаря, запалав і набрав своєї сили до людського роздору новий великий вогонь внутрішніх чвар та кровопролиття, який спалював людське добро і знищував усе в корінь»

- А) Української національної революції Б) Коліївщини
В) «київської козаччини» Г) Руїни

8. Вкажіть, в якому році був підписаний Гадяцький мирний договір між Україною і Польщею:

- А) 1649 рік Б) 1651 рік
В) 1654 рік Г) 1658 рік

9. Вкажіть, яка угода була підписана в 1658 році між Україною і Польщею:

- А) Андрусівське перемир'я Б) «Вічний мир»
В) Гадяцькі статті Г) Березневі статті

10. Відповідно до умов якого договору на карті позначено територію Війська Запорозького (Гетьманщини):

- А) Зборівського, 1649 р. Б) Білоцерківського, 1651 р.
В) Гадяцького, 1658 р. Г) Андрусівського, 1667 р.

11. Угоду, уривок з якої наведено «...гетьман Військ Руських до кінця свого життя буде Гетьманом Військ Руських і першим сенатором у Київському, Брацлавському та Чернігівському воєводствах. А після його смерті має бути вільний вибір гетьмана, тобто стани Київського, Брацлавського, Чернігівського воєводств оберуть чотирьох кандидатів, одному з-поміж яких його королівська милість надасть гетьманство...», було схвалено на козацькій раді за гетьманування

- А) І. Виговського Б) Ю. Хмельницького В) П. Тетері Г) П. Дорошенка

12. «Гадяцькі статті» були підписані за гетьмана ...

- А) Б. Хмельницького Б) Ю. Хмельницького
В) І. Виговського Г) П. Дорошенка

13. Вкажіть правильне твердження: «Гетьман І. Виговський...»

1) «... прагнув перетворити козацьку старшину на еліту українського суспільства»

2) «... не маючи достатньої підтримки, застосовував татар для боротьби з внутрішніми противниками»

- А) обидва твердження правильні Б) тільки 1-ше твердження вірне
В) тільки 2 твердження вірне Г) обидва твердження неправильні

14. Вкажіть історичного діяча, про якого йдеться в уривку:

«Сподвижник Б. Хмельницького, полковник. Відмовився скласти присягу на вірність московському цареві. Підтримав курс гетьмана І. Виговського на незалежність від Москви, проте виступив проти Гадяцького договору (1658 р.), піднявши повстання на Правобережній Україні. Згодом заперечував зближення козацької держави з Туреччиною».

- А) І. Брюховецький Б) П. Дорошенко
В) М. Ханенко Г) І. Богун

15. Вкажіть, яка угода передбачала утворення федерації у складі Польщі, Литви і князівства Руського:

- А) Гадяцька
- Б) Андрусівська
- В) Білоцерківська
- Г) Слободищенська

16. Оберіть варіант, в якому вказано умову Гадяцького договору 1658 р.:

- А) козацький реєстр має складатися з 6 тис. осіб
- Б) Правобережна Україна переходила під контроль Речі Посполитої
- В) три українські воєводства утворюють Велике князівство Руське
- Г) українські землі визнають протекторат Кримського ханства

17. Встановіть відповідність між назвою документа та роком його укладення:

1) Зборівський договір	А) 1621 р.
2) Куруківська угода	Б) 1625 р.
3) Білоцерківський договір	В) 1649 р.
4) Гадяцькі пункти	Г) 1651 р.
	Д) 1658 р.

18. Встановіть відповідність між чисельністю козацького реєстру та назвою договору, який її встановлював:

1) 6 тис. козаків	А) Білоцерківський договір
2) 20 тис. козаків	Б) Зборівський договір
3) 40 тис. козаків	В) Гадяцькі пункти
4) 60 тис. козаків	Г) «Березневі статті»
	Д) Куруківська угода

19. З якого договору (угоди) часів Гетьманщини наведено уривок:

«Уся Річ Посполита народів польського, і Великого князівства Литовського, і Руського та провінцій, що до них належать, відновлюється в повноті так, як було перед війною, тобто аби ті народи залишалися в своїх межах і свободах непорушно, як були перед війною... Для ліпшого підтвердження цих пактів і певності гетьман руських військ до кінця свого життя гетьманом руським і першим сенатором у воєводствах Київському, Брацлавському та Чернігівському залишатиметься...»

- А) Зборівського, 1649 р.
- Б) Білоцерківського, 1651 р.
- В) Гадяцького, 1658 р.
- Г) Слободищенського, 1660 р.

20. Коли було підписано угоду, наведену в уривку:

«Річ Посполита народу Польського і Великого князівства Литовського і Руського, і належних до них провінцій відновлюється цілком такою, як була перед війною... Чисельність Війська Запорізького має бути тридцять тисяч...козаки залишаються при своїх стародавніх вольностях і звичаях... гетьман Військ Руських до кінця свого життя буде Гетьманом Військ Руських і першим сенатором у Київському, Брацлавському та Чернігівському воєводствах. А після його смерті має бути вільний вибір гетьмана...»

- А) 1638 р.
- Б) 1649 р.
- В) 1658 р.
- Г) 1660 р.

21. Вкажіть угоду, наведену в уривку:

«Річ Посполита народу Польського і Великого князівства Литовського і Руського, і належних до них провінцій відновлюється цілком такою, як була перед війною... Чисельність Війська Запорізького має

бути тридцять тисяч...козаки залишаються при своїх стародавніх вольностях і звичаях... гетьман Військ Руських до кінця свого життя буде Гетьманом Військ Руських і першим сенатором у Київському, Брацлавському та Чернігівському воєводствах. А після його смерті має бути вільний вибір гетьмана...»

- А) Куруківська, 1625 р. Б) Зборівська, 1649 р.
В) Гадяцька, 1658 р. Г) Слободищенська, 1660 р.

22. Назва міжнародного договору, який містив наступні умови:

«Україна стає незалежною державою і на рівноправних засадах входить до федерації з Польщею та Литвою під назвою Велике князівство Руське; Україна повинна була мати свою власну судову систему, своє військо (30 тис. козаків і 10 тис. найманців)».

- А) Гадяцький договір Б) Московські статті
В) Переяславські статті Г) Слободищенський трактат

23. Назва та рік укладення міжнародного договору, який передбачав створення Руського князівства, яке б на рівних умовах з королівством Польським та Великим князівством Литовським входило б до Речі Посполитої:

- А) Андрусівське перемир'я, 1667 р. Б) Березневі статті, 1654 р.
В) «Вічний мир», 1686 р. Г) Гадяцький договір, 1658 р.

24. *Укажіть назви воєводств, які за умовами Гадяцьких пунктів (1658 р.) у складі Гетьманщини мали увійти до оновленої Речі Посполитої на правах її федеративної частини – Великого князівства Руського:

- А) Белзьке Б) Волинське В) Брацлавське Г) Руське
Д) Подільське Е) Київське Ж) Чернігівське

25. Позначте ім'я історичного діяча, від якого ведеться оповідь:

«Я йшов, щоб звільнити з облоги пана Гуляницького, неспішно, чекаючи на хана, і тільки-но той прибув, ми поквапилися і дня 29 червня, в день Св. Петра й Павла, ставши біля Соснівської переправи, застали там п'ятнадцять тисяч москви, котра будувала одну переправу».

- А) І. Виговського Б) П. Конашевича-Сагайдачного
В) М. Кривоноса Г) Б. Хмельницького

26. Ідейний натхненник й один із авторів Гадяцького договору:

- А) Адам Кисіль Б) Юрій Немирич
В) Павло Тетеря Г) Юрій Хмельницький

27. Про кого з керманичів Війська Запорозького йдеться в уривку:

«...походив із старовинного роду овруцької шляхти. Закінчив Київську братську школу, знав латину, церковнослов'янську та польську мови. Був особистим писарем гетьмана, потім – обраний генеральним писарем, перетворив Генеральну військову канцелярію на орган керування внутрішньою та зовнішньою політикою Гетьманщини...»

А) І. Виговського Б) І. Мазепу В) І. Самойловича Г) Я. Сомка

28. Перемога українсько-татарських військ над московськими військами в битві під Конотопом відбулася

А) 1648 р. Б) 1649 р. В) 1651 р. Г) 1659 р.

29. В уривку з історичного документа

«І там Гетьман Виговський зі всією старшиною, а полковники й сотники з усією черню присягали хану кримському на тому, щоби не відступати, там само й хан із султанами й усіма мурзами присягав козакам, щоби не відступити в тій війні, як зійдуться з військом московським...»

ідеться про події, пов'язані з битвою під

А) Батогом Б) Оршею В) Хотиним Г) Конотопом

30. Позначте місце, де в 1659 р. війська гетьмана Виговського розбили російські війська:

А) на Дрижиполі Б) під Конотопом

В) під Чудновим Г) під Чигирином

31. Про наслідки якої події йдеться у цитованому уривку:

«Цвіт московської кінноти, що відбув щасливі походи 1654 і 1655 рр. загинув за один день, і вже ніколи після того цар московський не був у змозі вивести в поле такого блискучого війська. У жалобній одежі вийшов цар Олексій Михайлович до народу й жах охопив Москву»

А) Переяславської ради 1654 р. Б) битви під Охматовим 1655 р.

В) переяславської ради 1659 р. Г) Конотопської битви 1659 р.

32. Увідповідніть подію з роком, коли вона відбулася.

1) Жванецька облога	А) 1648 р
2) Конотопська битва	Б) 1651 р.
3) Пилявецька битва	В) 1652 р.
4) Берестецька битва	Г) 1653 р.
	Д) 1659 р.

33. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана І. Виговського, на думку частини істориків, сприяла:

А) розгортанню боротьби козацької старшини за гетьманську булаву

Б) об'єднанню Правобережної і Лівобережної гетьманщини

В) переходу Слобідської України під владу гетьмана

Г) втраті Запорозькою Січчю автономних прав і привілеїв

34. Діяльність якого гетьмана можна характеризувати, спираючись на подану карту:

- А) Б. Хмельницького Б) І. Самойловича В) Д. Многогрішного Г) І. Виговського

35. Трагічна доба в історії України, період боротьби старшинських угруповань за гетьманську булаву, що призвела до розколу Гетьманщини:

- А) доба героїчних походів Б) Коліївщина В) Потоп Г) Руїна

36. Період історії України другої половини XVII століття, що відзначився розпадом української державності, загальним занепадом та кровопролитними війнами:

- А) «брюхавеччина» Б) «Великий згін» В) «київська козаччина» Г) Руїна

37. Яку назву отримали події, описані в уривку:

«На Україні настала тепер лиха година. Було таке безладдя, що кожен робив, те що хотів. Із заходу шарпали Україну польські війська; з півночі й від сходу московські,... а з півночі набігали турки й татари. До того ж Україна розділилась на дві частини... На Лівобережній обрали одного гетьмана, на Правобережній – іншого...»

- А) Хмельниччина Б) Руїна В) Великий згін Г) Коліївщина

38. Позначте термін, що характеризує надзвичайно складний період в історії України (60-80-ті рр. XVII ст.):

«Результатом цього періоду стало позбавлення України територіальної цілісності та тривала громадянська війна».

- А) Руїна Б) «війна всіх проти всіх»
В) занепад Г) Контрреформація

39. Про наслідки якої історичної доби для Правобережної України та Галичини йдеться в уривку з козацького літопису:

«... Від Корсуня і Білої Церкви, потім на Волинь і в князівство Руське, до Львова, Замостя, Бродів і далі подорожуючи, бачив я багато городів і замків безлюдних, і пусті вали..., що стали пристанищем і житлом тільки для диких звірів... Бачив я там... багато кісток людських, сухих і нагих, що тільки небо за покрівлю собі мали...»

- А) Вітчизняної війни 1812 року Б) правління гетьмана І. Мазепи

В) Руїни

Г) трьох поділів Речі Посполитої

40. «Період Руїни характеризувався...»:

А) внутрішньою боротьбою козацької старшини за владу, розколом Гетьманщини, втручанням в її внутрішні справи та військовою агресією з боку сусідніх держав

Б) всеохоплюючою кризою та занепадом Речі Посполитої, викликаними визвольною війною українського народу під проводом Б. Хмельницького

В) остаточною ліквідацією інституту гетьманства, решток української автономії то повною інтеграцією українських земель у Російську імперію

Г) форсованим наступом на автономні права Гетьманщини з боку російського уряду внаслідок переходу гетьмана І. Мазепи на бік шведського короля

41. Вкажіть хронологічні межі доби Руїни:

А) 50-60-ті рр. XVII ст.

Б) 60-80-ті рр. XVII ст.

В) кінець XVII ст.

Г) початок XVIII ст.

42. «Нині цей край зруйнований, а війна, ніби гангрена, що все пожирає, обернула найродючішу частину Європи на спорожнілі поля, зарослі бур'яном руїни, на покинуті жителями міста...», - так іноземний автор, характеризуючи Руїну, описав її

А) причини Б) наслідки В) історичне значення Г) події

43. Що було характерним для періоду Руїни?

А) всеохопна криза та занепад Речі Посполитої, спричинені Національно-визвольною війною українського народу під проводом Б. Хмельницького

Б) внутрішня боротьба козацької старшини за владу, розкол Гетьманщини, втручання в її внутрішні справи та військова агресія сусідніх держав

В) форсований наступ на автономні права Гетьманщини царського уряду внаслідок переходу гетьмана І. Мазепи на бік шведського короля

Г) остаточно ліквідація інституту гетьманства, решток української автономії та повна інтеграція українських земель у Російську імперію

44. Підписання якої угоди гетьманом Війська Запорозького за часів Руїни відбулося за обставин, описаних в уривку: «... Я два тижні був в'язнем; що хотіли, те й робили зі мною...»

А) Андрусівської 1667 р.

Б) Березневих статей 1654 р.

В) Гадяцької 1658 р.

Г) Переяславської 1659 р.

45. Переяславські статті 1659 р. підписав:

А) Б. Хмельницький

Б) І. Виговський

В) Я. Сомко

Г) Ю. Хмельницький

46. Вкажіть назву договору, укладеного гетьманом Ю. Хмельницьким з королем Польщі:

А) Гадяцький трактат

Б) Чигиринський трактат

В) Чудновський трактат

Г) Слободищенський трактат

47. Історична подія, яка пов'язана з гетьмануванням Юрія Хмельницького:

А) битва під Чудновим

Б) підписання «Вічного миру»

В) укладання Гадяцької угоди

Г) Чигиринські походи

48. Коли відбувся фактичний поділ території козацької України на Правобережну та Лівобережну:

А) після підписання Березневих статей

Б) після смерті Богдана Хмельницького

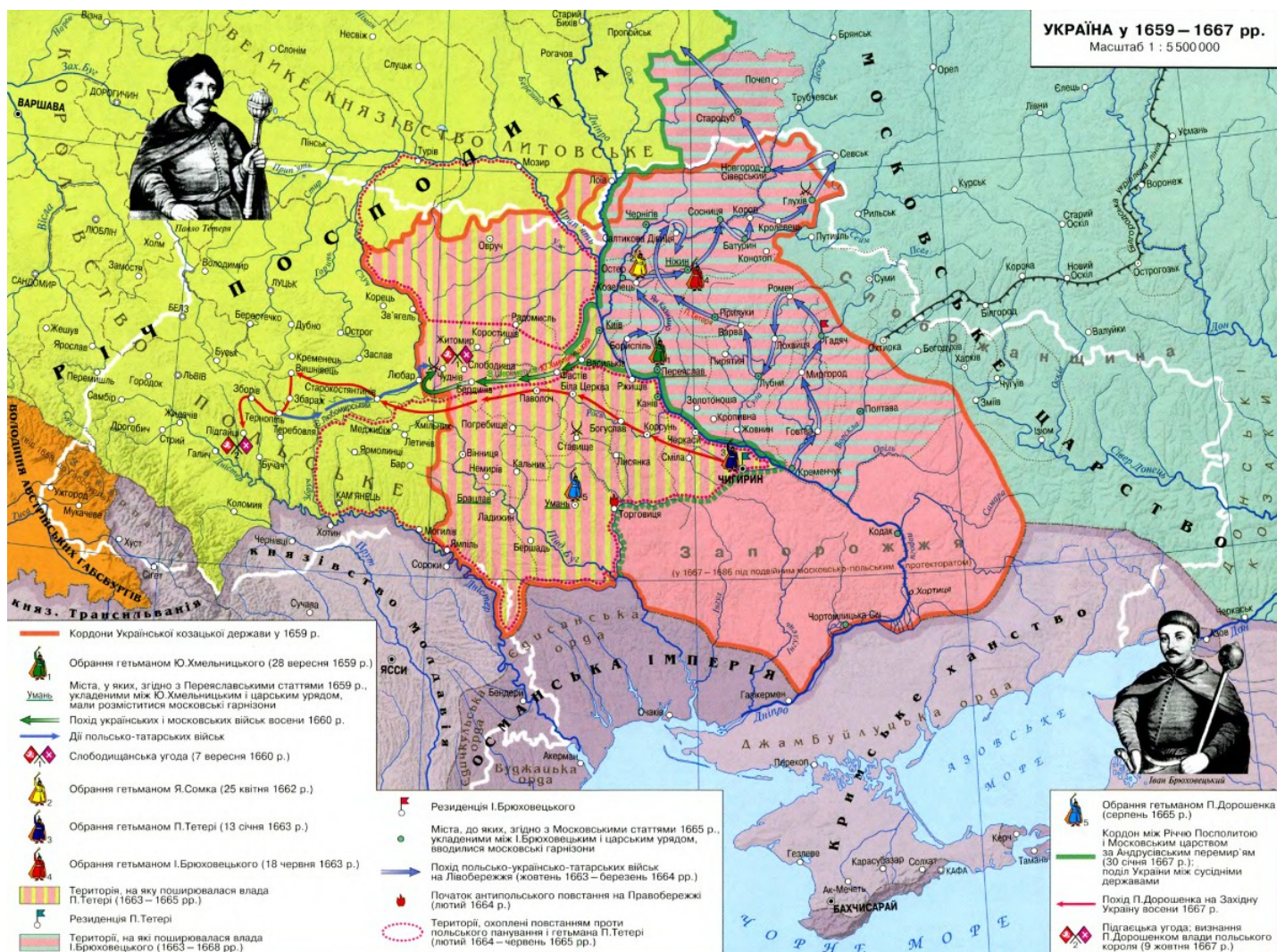
В) у результаті Чуднівської кампанії 1660 р.

Г) після відмови Юрія Хмельницького від влади

49. Про кого з діячів доби Руїни йдеться у цитованому уривку:

«Ставши гетьманом, присяг на вірність у Переяславі російському государю і був потверджений на тому уряді від нього; мало потримав при вірності і зараз же зрадив своєму государеві, й прихилився до польського короля...»:

А) Івана Богуна Б) Якова Сомка В) Юрія Хмельницького Г) Павла Тетерю

50. Вкажіть правильне твердження:

«Після підписання Ю. Хмельницьким Слободищенського договору ...»

1) «... він був змушений відректися від влади»

2) «... відбулося об'єднання козацької України під його булавою і зверхністю польського короля»

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

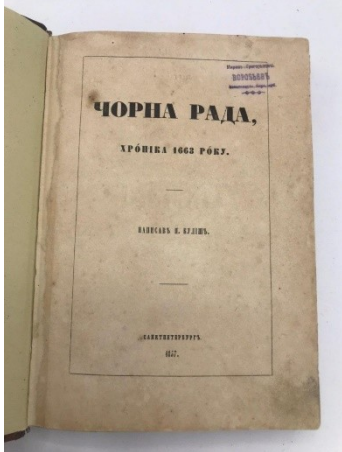
Г) обидва твердження невірні

51. Про кого з гетьманів епохи Руїни, обраного на «чорній» раді, пристрасно пишеться в уривку з козацького літопису:

« ... для срібла й золота не тільки дав би виколоти собі око, але брата й батька свого не пощадив би, не те що вболівати за Україною...»

А) Ю. Брюховецького **Б)** П. Дорошенка **В)** П. Орлика **Г)** П. Тетерю

52. На фото зображений титульний аркуш історичного роману, вперше надрукованого у 1857 р. Про події, пов'язані із скликанням якої ради часів Руїни, йдеться у тексті книги:

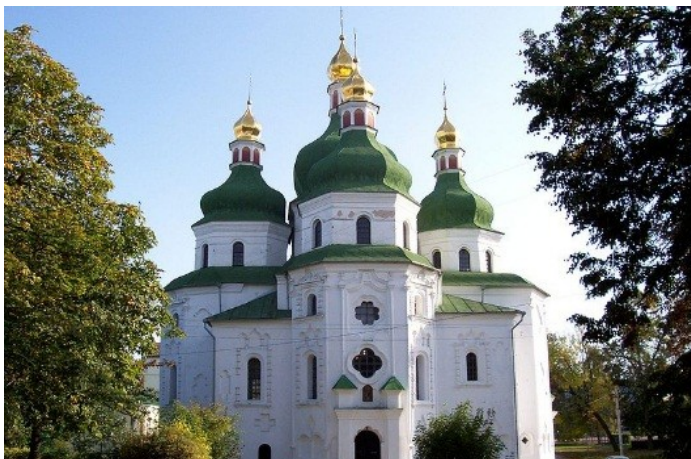

А) Ніжинської **Б)** Переяславської **В)** Корсунської **Г)** Глухівської

53. Місто, поруч з яким у 1663 р. відбулася описана в історичному романі Пантелемоном Кулішем «чорна рада»:

А) Батурин **Б)** Біла Церква **В)** Немирів **Г)** Ніжин

54. Зображений на фото собор, найдавніший із мурованих в стилі українського бароко, знаходиться в місті, яке відоме завдяки проведеній там в середині XVII ст. раді, знаній як:

А) Глухівська **Б)** Переяславська **В)** Конотопська **Г)** Ніжинська

55. На літографії XIX ст. постає панорама міста, біля якого відбулася «чорна рада»:

А) Глухів Б) Чигирин В) Біла Церква Г) Ніжин

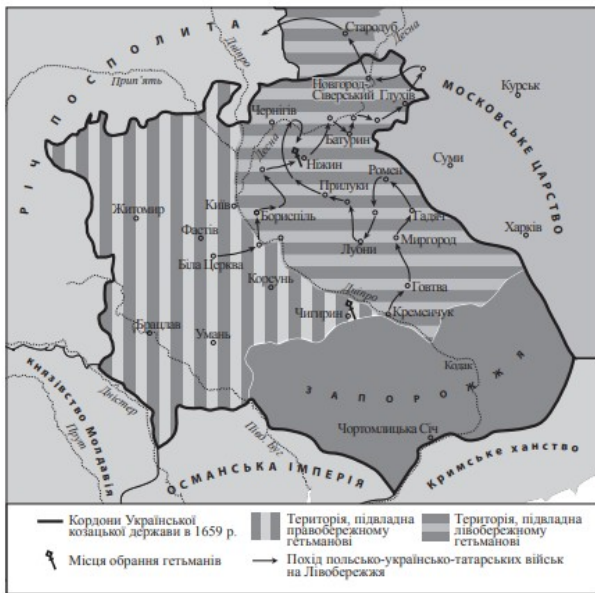
56. Коли відбулися відображені на картині події, про які йдеться в уривку:

«...обидві сторони між собою бій вчинили і багатьох людей козаків переранили, а інших і до смерті побили, і раду розірвали, і розійшлися в свої обози. А на завтра ... Якіма Сомка з товариші ... ми відіслали їх в місто до воєводи Михайла Дмитрієва, щоб їх уберегти і побити не дати і веліли їм там бути до указу... [Брюховецький] не забарився явитися зі своїми прибічниками, зібравшими в числі до сорока тисяч... Тихо і спокійно всіма вольними голосами в справжні гетьмани був обраний Брюховецький, і ... йому були передані грамота, стверджуюча його гетьманство, жалувана грамота на булаву і на староство гадяцьке...»

А) 1648 р. Б) 1651р. В) 1659 р. Г) 1663 р.

57. Діяльність яких гетьманів потрібно характеризувати, спираючись на зображену картосхему:

- А) І. Виговського та Ю. Хмельницького Б) І. Мазепи та І. Скоропадського
В) І. Самойловича та Д. Многогрішного Г) П. Тетері та І. Брюховецького

58. Укажіть умову, яка відсутня в Московських статтях 1665 р.:

- А) гетьман втратив право на дипломатичні відносини з іноземними державами
Б) передбачалося розміщення полку московських стрільців у м. Чигирин
В) російські воєводи отримали право на збір податків на Лівобережній Україні
Г) утверджено новий порядок обрання гетьмана – у присутності московського представника з подальшим затвердженням царем

59. Гетьман лівобережної України в 1663-1668 рр.:

- А) І. Брюховецький Б) І. Виговський В) І. Скоропадський Г) М. Ханенко

60. Встановіть послідовність подій:

- А) зруйнування фортеці Кодак запорожцями, очолюваними І. Сулимою
Б) «чорна рада» в Ніжині, обрання на гетьманство І. Брюховецького
В) обрання гетьманом Лівобережної України Д. Многогрішного
Д) створення Пересопницького Євангелія

61. Позначте, якій події був присвячений роман П. Куліша «Чорна рада»:

- А) обранню гетьманом І. Брюховецького в Ніжині
Б) обранню гетьманом І. Мазепи на р. Коломак
В) зреченню П. Дорошенка гетьманства
Д) правлінню Ю. Хмельницького

62. Позначте назву договірних статей, які були підписані гетьманом І. Брюховецьким:

- А) Переяславські Б) Чуднівські
В) Глухівські Г) Московські

63. Про кого з гетьманів часів Руїни йдеться у цитованому уривку:

«...цінував царські подачки більше від гетьманської влади...догоджав воєводам, а не прагнув установити власні порядки на підвладній йому території. Страшна сила анархо-запорозького крила, породженого Хмельниччиною, нарешті перемогла, нав'язавши Україні свого лідера»

А) І. Брюховецького Б) П. Дорошенка В) Д. Многогрішного Г) Ю. Хмельницького

64. Із цитованою відозвою під час Руїни виступив гетьман:

«Москва, побратавшись з ляхами, вирішила всіх православних християн в Україні, від старшин до немовлят, винищити мечем або загнати в Сибір, славне Запорожжя і Дон зруйнувати й до решти винищити, аби ті місця, де живуть славні війська Запоріжжя і Дону, на дикі поля для звіриного життя обернути, або ж іноземцями заселити»

А) І. Брюховецький Б) І. Виговський В) Д. Многогрішний Г) П. Тетеря

65. Яку назву отримали події, описані в цитованому козацькому літописі:

«Гетьман Брюховецький повернувся з Москви... і привіз із собою воєвод великоросійських у всі начальні гради українські... прислані були з Москви в усю Україну спищики, які всіх людей по градах і селах... переписавши, від усього... податок давати наклали. Того ж року, восени, постали бунти на присланих воєвод за великі їхні здирства і напасті й переписи.»

А) брюховеччини Б) «київської козаччини» В) Коліївщини Г) холерних бунтів

66. Повстання проти московських воєвод на Лівобережній та Слобідській Україні на початку 1668 р. отримало назву:

А) брюховеччини Б) гайдамаччини В) дейнеківщини Г) Коліївщини

4.1.5. Руїна (1667-1687 рр.)

1. Вкажіть роки гетьманства П. Дорошенка:

- А) 1657-1659 роки Б) 1659-1663 роки
В) 1663-1668 роки Г) 1665-1676 роки

2. Портрет гетьмана часів Руїни, який на деякий термін об'єднав під своєю владою козаків по обидва береги Дніпра, зображає:

- А) Петра Дорошенка Б) Івана Мазепу В) Павла Тетерю Г) Михайла Ханенка

3. Укажіть портрет гетьмана, який у боротьбі за єдність козацької держави визнав протекторат Османської імперії над Гетьманщиною.

А) І. Виговський Б) П. Дорошенко В) І. Мазепа Г) І. Самойлович

А) І. Виговського
Б) Ю. Хмельницького
В) П. Дорошенка
Г) І. Мазепу

А) Жовтоводська битва. Початок Національно-визвольної війни
Б) Переяславська рада. Укладення першого українсько-московського договору
В) Андрусівський російсько-польський договір
Г) Зборівська битва. Укладення Зборівського українсько-польського договору

A) П. Суховію **B) П. Дорошенку**
B) Ю. Хмельницькому **Г) І. Самойловичу**

A portrait of a bearded man, likely a noble or knight, wearing a red hat with a large white feather. He is holding a mace in his right hand. A coat of arms is visible in the upper right corner, featuring a blue shield with a white cross and a yellow crescent. The man is wearing a dark red robe with a blue and gold patterned tunic underneath.

А) І. Брюховецький **Б) І. Виговський**

В) І. Мазепа **Г) Д. Многогрішний**

Д) І. Самойлович

Е) Т. Федорович

Ж) Ю. Хмельницький

17. Вкажіть, хто був гетьманом Лівобережної України в 1668-1672 роках:

А) І. Брюховецький

Б) І. Виговський

В) Д. Многогрішний

Г) І. Самойлович

18. Глухівські статті з урядом Московського царства уклав гетьман:

А) Дем'ян Многогрішний Б) Степан Опара

В) Кирило Розумовський Г) Іван Самойлович

19. Хто з гетьманів кинув клич: «Хто хоче в мою компанію?», що став підставою для створення нових (компанійських) регулярних козацьких підрозділів?

А) І. Брюховецький Б) І. Виговський В) П. Дорошенко Г) Д. Многогрішний

20. За умовами Андрусівського перемир'я Запорізька Січ підпорядковувалася:

А) гетьману Війська Запорозького

Б) кримському хану та московському царю

В) польському королю та московському царю

Г) московському царю, але фактично користувалась правами самоврядування

21. Вкажіть, в якому році Запорізька Січ опинилася під подвійним російсько-польським наглядом:

А) 1654 рік

Б) 1667 рік

В) 1676 рік

Г) 1686 рік

22. Вкажіть, за умовами якої угоди російські війська отримали право на перебування у всіх найбільших містах України, а козаки вже не могли без схвалення Москви вибирати гетьманів, генеральну старшину і полковників:

А) Андрусівської 1667 року

Б) Гадяцької 1658 року

В) Переяславської 1654 року

Г) Переяславської 1659 року

23. Україна виявилася поділеною на Лівобережну і Правобережну в результаті підписання ...

А) Андрусівського перемир'я

Б) Гадяцьких статей

В) Переяславської ради

Г) Решетилівських статей

24. Визначте, про яку подію йдеться в уривку з листа гетьмана П. Дорошенка до впливового московського вельможі:

«Ось недавно вчинили договір з поляками на нашу згубу; розірвали нас надвоє, і обидва монархи умовились між собою, що будуть нас викорінювати... Ви звикли вважати нас за якусь безсловесну худобу, без нас вирішили, які міста залишити під собою, в які уступити, а тим часом ці міста дісталися вам не вашою силою, а Божою поміччю й нашою кров'ю та відвагою».

А) Андрусівське перемир'я 1667 р.

Б) Гадяцький договір 1658 р.

В) Слободищенський трактат 1660 р.
1654 р.

Г) україно-російська міждержавна угода

25. Цитованого листа у 1671 р. написав гетьман:

«Богдан Хмельницький вдався під високу руку православного московського монарха. Але тепер поляки удалися до трактатів з московитами, а з'їхавшись у Андрусові, виторгували там собі у московитів нас як безсловесну і нічого не тямлячу худобу. Чи не ліпше лишитись під турецькою владою при неушкоджених догматах та обрядах своєї святої віри, міцно затверджених тепер од Порти?»

А) І. Брюховецький Б) І. Виговський В) П. Дорошенко Г) П. Тетеря

26. На карті суцільною жирною лінією позначено розподіл українських земель між

- А) Річчю Посполитою та Османською імперією
Б) Османською імперією та Великим князівством Литовським
В) Великим князівством Литовським і Московським царством
Е) Московським царством і Річчю Посполитою

27. Вкажіть, коли державну територію України було поділено на Правобережну і Лівобережну Гетьманщини:

- А) 1654 р. внаслідок україно-російського договору
Б) 1658 р. внаслідок Гадяцької угоди між Військом Запорозьким та Річчю Посполитою
В) 1663 р. після зречення Ю. Хмельницького від гетьманської влади
Г) 1667 р. внаслідок Андрусівської угоди між Польщею і Московським царством

28. У якому році було створено документ, уривок із якого процитовано:

«...Договорилися ми й постановили, що всієї Малої Росії цієї сторони Дніпра... містам і землям... як вони до цього часу договором про перемир'я на стороні їхньої царської величності перебували, так і тепер залишатися мають... Запороги, козаки, що живуть на Січі, і в Кодаку... мають бути ... у

володінні і в державі їхньої царської величності...»?

А) 1654 р. Б) 1686 р. В) 1708 р. Г) 1764 р.

29. Визначте, уривок із якого договору подано нижче:

«На стороні його королівської величності – від Дніпра, що під Києвом, і... до Путивльського рубежу ніякого міста, ні волості... від нинішнього часу належати не буде... А внизу по Дніпру земля, що називається Запороги, і тамтешні козаки... мають бути під високою рукою обох великих государів... Місто Київ на сторону Речі Посполитої має бути віддане... через два роки, від нинішнього договору рахуючи...».

А) Зборівського договору 1649 р.

Б) Білоцерківського договору 1651 р.

В) Гадяцького договору 1658 р.

Д) Андрусівського договору 1667 р.

30. Встановіть послідовність подій:

А) Андрусівське перемир'я між Москвою та Річчю Посполитою

Б) визнання законності існування в Річі Посполитій православної церкви під впливом обраного митрополитом П. Могили

В) заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої Запорізької Січі

Г) князування Володимира Ольгердовича в Києві

31. Встановіть відповідність між історичними діячами та уривками з оповідань про них:

1) Д. Вишневецький	А) Сам патріарх [єрусалимський, Паїсій] із тисячею вершників виїжджав до нього назустріч з міста, і тутешній митрополит [С. Косів] дав йому коло себе місце в санях з правого боку. Весь народ, вийшовши з міста, вся чернь вітали його. Академія вітала його промовами й вигуками, як Мойсея, спасителя й визволителя народу від польського рабства, вбачаючи в імені його добрий знак і називаючи його Богом даний.
2) П. Дорошенко	Б) (Гетьман) ... дуже зміцнився, абсолютно у них панує й користується всенародною любов'ю. Перебуваючи там (у Чигирині), не чув про нього жодного поганого слова. Ці люди не хлопи, а самостійний народ. Нараду з Тукальським проводить уночі, або вранці. Достатки, пишність помітні – усе це не як у козацького гетьмана, а як у найбільшого польського пана.
3) П. Конашевич-Сагайдачний	В) ... Надзвичайно спритно, страшенно збентеживши ворога, злучився зі Владиславом під самою Москвою, столицею держави. Проніс переможні корогви свої безмежними просторами, спустошив вогнем і мечем недружні землі, обернувши в сумні руїни такі незвичайно сильні своєю позицією та залогами міста, як Єлець, Шацьк, Ливни, Калуга.
4) Б. Хмельницький	Г) Хортиця – місцевість на Борисфені. Тут... стародавній преславний герой, уславлений своїми воєнними звиятами, поставив колись фортецю. Середину цього місця оточив кам'яним муром та огорожею з дубів, що піднеслися, зміцнені природою та Богом. Унаслідок цього він міг протидіяти наступові кримського хана та сил
5) І. Мазепа	

усієї його орди...

32. На допомогу якої держави покладався гетьман Петро Дорошенко в боротьбі за збереження єдності України?

- А) Османської імперії
- Б) Трансільванського князівства
- В) Московського царства
- Г) Шведського королівства

33. Відродити незалежність України, спираючись на підтримку Османської імперії намагався ...

- А) І. Брюховецький
- Б) І. Виговський
- В) П. Дорошенко
- Г) І. Самойлович

34. Встановіть послідовність перебування при владі гетманів, зображених на фото:

А)

Б)

В)

Г)

35. Яке твердження відповідає характеристиці правління гетьмана Дем'яна Многогрішного:

- А) домігся, щоб Київ з округою, незважаючи на умови Андрусівського перемир'я, залишився у складі Лівобережжя
- Б) усіляко посилював політичну роль козацької старшини
- В) домігся зречення булави Петром Дорошенком
- Г) закликав козаків боротися за єдність українських земель під протекторатом Османської імперії

36. Позначте прізвище уманського полковника, що підняв повстання проти П. Дорошенка

- А) В. Голіцин
- Б) І. Сірко
- В) П. Тетеря
- Г) М. Ханенко

37. Позначте подію, що відбулась в Україні в 70-х рр. XVII ст.:

- А) підписання Андрусівського перемир'я
- Б) обрання гетьманом І. Самойловича
- В) підпорядкування Київської митрополії Московському патріархові
- Г) обрання гетьманом Д. Многогрішного

38. Вкажіть, в якому році І. Самойлович став гетьманом Лівобережної і Правобережної України:

- А) 1665 рік
- Б) 1672 рік
- В) 1676 рік
- Г) 1687 рік

39. Встановіть відповідність між змістом документів, які підписували українські гетьмани та їхніми назвами.

1) царські залоги розміщувалися в Києві, Переяславі, Ніжині, Чернігові, Брацлаві, Умані	А) Московські статті, 1665 р.
2) 10 пунктів угоди; ліквідовувалася особиста охорона; українці не мали права бути присутніми на переговорах щодо долі України	Б) Переяславські статті, 1659 р.
3) 27 пунктів угоди; гетьману дозволялося мати особисту охорону – 1 тис. компанійців; податки збирала старшина	В) Коломацькі статті, 1687 р.
4) збирання податків покладалося на московських воєвод; вибори гетьмана відбувалися з дозволу царя та за присутності царського представника	Г) Конотопські статті, 1672 р.
Е) Глухівські статті, 1669 р.

40. Встановіть відповідність між прізвищами гетьманів та договорами, які вони підписали:

1) Ю. Хмельницький	А) Конотопські статті
2) І. Брюховецький	Б) Глухівські статті
3) Д. Многогрішний	Г) Московські статті
4) І. Самойлович	Е) Коломацькі статті
	З) Переяславські статті

41. Встановіть послідовність подій:

- А) заснування Томаківської Січі
- Б) підписання І. Самойловичем Конотопських статей
- В) створення Остромирового Євангелія

Д) Хотинська війна

42. Установіть хронологічну послідовність правління гетьманів:

- А) Іван Виговський Б) Іван Самойлович В) Павло Тетеря Г) Богдан Хмельницький**

43. Назва міжнародного договору, який містив наступні умови:

«Подільське воєводство з Кам'янцем переходять від Польщі до Туреччини; територія Брацлавщини та Південної Київщини переходила під опіку гетьмана, але під протекторатом султана; у складі Польщі залишалися Галичина, Волинь, Північна Київщина»

- А) Андрусівське перемир'я Б) Бахчисарайський мир**
В) Березневі статті Г) Бучацький договір

44. Вкажіть, яка територія України відійшла до Османської імперії за Бучацькою угодою 1672 року:

- А) Волинь Б) Галичина**
В) Запоріжжя Г) Поділля

45. Яку угоду Річ Посполита визнала як найбільш ганебну за весь час свого існування, а її підписання призвело до нового спалаху Руїни та знищення московськими, польськими, турецькими та татарськими військами міст та сіл Правобережної України:

- А) Андрусівську 1667 р. Б) Бучацьку 1672 р. В) Гадяцьку 1658 р. Г) Зборівську 1649 р.**

46. Позначте події, з якими пов'язані дати – 1654 р., 1659 р., 1672 р.:

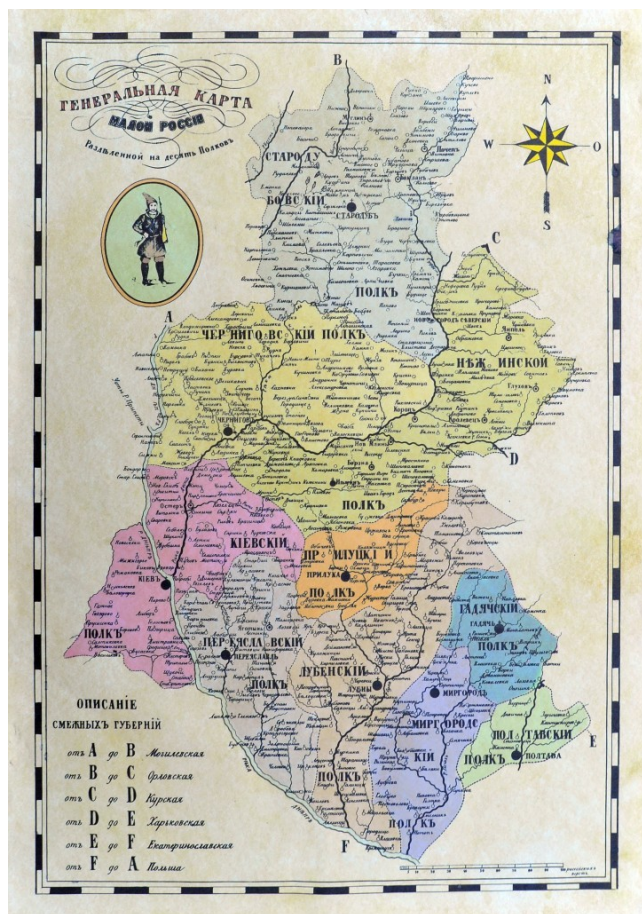
- А) героїчні морські походи козацтва проти турок**
Б) козацькі повстання проти Польщі
В) заснування православних колегій в українських містах
Д) укладення договорів між урядами Гетьманщини і московським царем

47. Визначте, якого історичного діяча стосується уривок:

«Турецькі клейноди, котрі вдруге турецький султан прислав... на гетьманство українське, тепер після піддання його з Військом прислані московському цареві і публічно й демонстративно на очах народу тріумфально були віддані у столиці ... золота булава велика, обсаджена дорогоцінним камінням; друга булава позолочена, дорогоцінним камінням обсаджена, майстерно зроблена; дві червоні корогви; два волосяних бунчуки; п'ять турецьких листів несли в руках, на сажень золотими літерами пописаних і дуже велику печатку турецького султана квадратну, при котрій висів і золотий шнур».

- А) І. Виговського Б) П. Дорошенка**
В) П. Конашевича-Сагайдачного Г) Б. Хмельницького

48. За часів правління якого гетьмана територію Війська Запорозького було поділено на десять полків:

А) І. Мазепи Б) П. Дорошенка В) І. Самойловича Г) Б. Хмельницького

49. Вкажіть походи, напрямки яких позначено на карті:

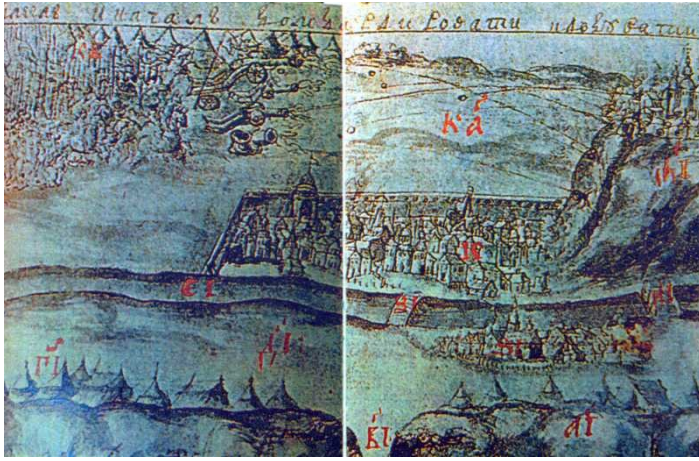

- А) козацьких загонів гетьмана П. Орлика та його союзників у 1711 та 1713 рр.
- Б) козаків під проводом А. Ждановича та трансільванців у 1656-1657 рр.
- В) турецько-татарського війська під час Хотинської війни 1620-1621 рр.
- Г) турецько-татарсько-козацького війська у 1672, 1677-1678 рр.

52. Вкажіть, коли два роки поспіль війська Османської імперії здійснювали походи на Чигирин:

- А) 1667-1668 роки
- Б) 1672-1673 роки
- В) 1677-1678 роки
- Г) 1695-1696 роки

53. Вкажіть місто, оборону якого зображено на рисунку та описано в уривку з історичного джерела:

«Понад місяць тривала облога, місто запекло боронилося, ніби знало, доки стоятиме велична столиця гетьмана Богдана, доти й житиме віра в те, що минуться незгоди».

- А) Батурин Б) Гадяч
В) Глухів Г) Чигирин

54. Вкажіть місто, оборону якого описано в уривку з історичного джерела:

«Понад місяць тривала облога, місто запекло боронилося, ніби знало, доки стоятиме велична столиця гетьмана Богдана, доти й житиме віра в те, що минуться незгоди».

- А) Батурин Б) Гадяч
В) Глухів Г) Чигирин

55. Позначте, що являли собою Чигиринські походи XVII ст.:

- А) напади російських військ на столицю гетьманської України
Б) узяття Чигирини польськими військами
В) облога й узяття міста турецько-татарськими військами
Д) усобиці між двома правобережними гетьманами

56. Про яке місто йдеться в уривку з джерела?

«У другій половині серпня відбулися вирішальні за своєю трагічністю події. Залога міста після майже півторамісячної облоги не витримала щоденних штурмів... Коли турки увійшли в місто, пролунав страшенної сили вибух: то вогонь дістався запасів пороху... Отак... перетворено на руїну серце Української козацької держави...»

- А) Київ Б) Чигирин В) Батурин Г) Глухів

57. Наслідком подій, описаних у документі, стало укладення

«У другій половині серпня відбулися вирішальні за своєю трагічністю події. Залога міста після майже півторамісячної облоги не витримала щоденних штурмів... Коли турки увійшли в місто, пролунав страшенної сили вибух: то вогонь дістався запасів пороху... Отак... перетворено на руїну серце Української козацької держави...» А) Андрусівського перемир'я

- Б) Корсунської угоди
В) Бахчисарайського мирного договору
Г) «Вічного миру»

58. Турки під час описаного в уривку походу «на серце Української козацької держави» як знамено використовували ім'я гетьмана:

«У другій половині серпня відбулися вирішальні за своєю трагічністю події. Залога міста після майже півторамісячної облоги не витримала щоденних штурмів... Коли турки увійшли в місто, пролунав страшенної сили вибух: то вогонь дістався запасів пороху... Отак... перетворено на руїну серце Української козацької держави...»

А) І. Виговського Б) Ю. Хмельницького В) П. Тетері Г) П. Дорошенка

59. Події, про які йдеться у цитованому гетьманському звіті, відомі під назвою:

«...всі мешканці ржищевські, канівські, корсунські, староборські, мошнинські, драбівські, білозерські, таганківські, черкаські на цю сторону зігнані та від от неприятеля відсторонені, а міста й села, й містечка, й хутори їхні, де раніше жили в тій стороні, всі до решти випалені...»

А) «великого згону» 1678-1679 рр. Б) правобережного повстання 1664-1665 рр.
В) повстання під проводом С. Палія 1702-1704 рр. Г) чигиринських походів 1677-1678 рр.

60. Насильне переселення мешканців Правобережного Подніпров'я на [Лівобережну Україну](#), організоване гетьманом Іваном Самойловичем у 1678–1679 рр.:

А) «Великий згін» Б) «великий терор» В) масова депортація Г) примусова евакуація

61. *Які з перелічених фактів (подій) можуть бути використані для характеристики ситуації в Правобережній Гетьманщині доби «Руїни»:

А) ініціювання Іваном Виговським українсько-польського Гадяцького договору
Б) повстання під проводом С. Палія
В) прийняття турецького протекторату гетьманом Петром Дорошенком
Г) укладення між Османською імперією та Річчю Посполитою мирного договору в Бучачі
Д) укладення Юрієм Хмельницьким і московським урядом Переяславських статей
Е) Чигиринські походи турецького війська
Ж) «чорна рада» в Ніжині, проголошення гетьманом Івана Брюховецького

62. Цитований документ містить опис України доби:

«Нині цей край зруйнований, а війна, ніби гангрена, яка все пожирає, обернула найродючішу частину Європи на спорожнілі поля, зарослі бур'яном руїни, на покинуті жителями міста. Отак нині від тієї України залишилося тільки ім'я козацьке. Її населення розпорошилося, переселившись або понад береги Дніпра, або на землі, що залишаються під пануванням Москви. Решту вирубали турки або забрали в неволю татари».

А) героїчних козацьких походів Б) національно-визвольної війни
В) Руїни Г) Коліївщини

63. Про події якої історичної доби йдеться в уривку:

«...Між собою українці воюють, здається, з більшим завзяттям, як із чужинцями, котрі приходять на їхню землю й успішно її грабують, плюндрують та поневолюють...»

А) «епохи героїчних козацьких морських походів» Б) Національно-визвольної війни
В) правління гетьмана І. Мазепи Г) Руїни

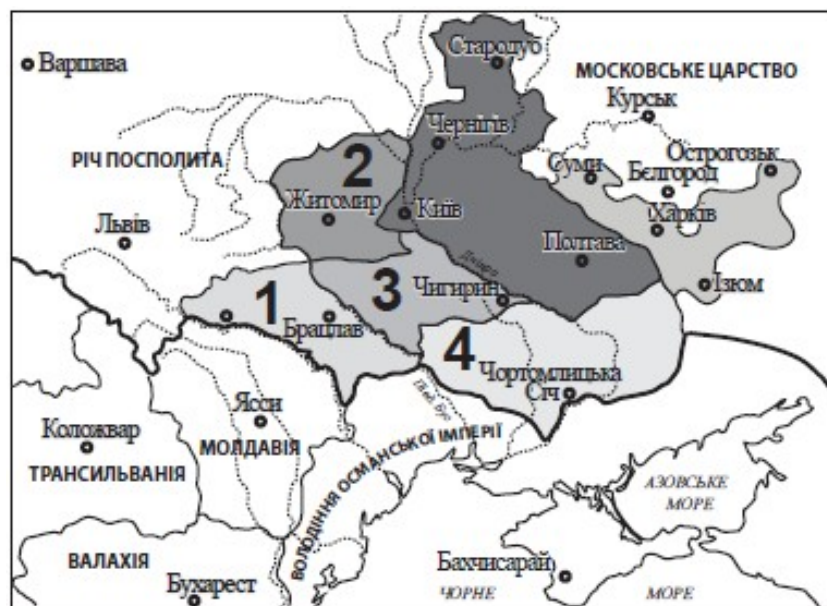
64. Установіть відповідність між подією та її наслідком.

1) укладення Гадяцького договору	А) створення найманого кінного війська «компанійців»
2) Чигиринські походи турецько-татарської армії	Б) агресія Московського царства проти Гетьманщини
3) проведення Чорної ради поблизу Ніжина	В) здійснення гетьманом І. Самойловичем «Великого згону»
4) обрання гетьманом	Г) повстання під проводом полковника С. Палія

Д. Многогрішного

Д) розпад Гетьманщини на дві частини – Правобережну та Лівобережну

65. Якою цифрою на картосхемі позначено території, де за умовами Бахчисарайського договору (1681 р.) впродовж 20 років заборонено будівництво нових фортець і укріплень?

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

66. Що стало наслідком Чигиринських походів турецько-татарської армії?

- А) повстання під проводом полковника С. Палія
- Б) створення найманого кінного війська «компанійців»
- В) здійснення гетьманом І. Самойловичем «Великого згону»
- Г) розпад Гетьманщини на дві частини – Правобережну й Лівобережну

67. «Великий згін» населення Правобережної Гетьманщини здійснював гетьман

- А) Петро Дорошенко
- Б) Іван Самойлович
- В) Іван Брюховецький
- Г) Юрій Хмельницький

68. Бахчисарайський договір 1681 р., що вирішував долю Правобережної України, укладено турецьким султаном із

- А) австрійським цісарем Б) московським царем
- В) шведським королем Г) польським королем

69. Установіть відповідність між уривком з документа та його назвою.

- 1) «А ті міста і землі, які в минулій війні від Корони Польської і Великого князівства Литовського завойовані були, залишаються у володінні і в державі його царської величності... Запороги та козаки, що там живуть... мають бути в послуху та під високою рукою обох Великих госуларів...» А) Гадяцький договір (1658 р.)
- 2) «Уся Річ Посполита народу Польського, Великого князівства Литовського і Великого князівства Руського, і належних до них провінцій відновлюється цілком такою, як була перед війною...» Б) Віленське перемир'я (1656 р.)
- 3) «...кордону бути по річці Дніпро... Кримським татарам В) Андрусівське перемир'я (1667 р.)

вільно по обидві сторони Дніпра кочувати... козакам
Низовим і городовим війська Запорозького плавати Дніпром...
Київ має бути на стороні Його царської величності...»

4) «Нехай не учинить ані султан турецький, ані хан татарський
миру з королем польським і з царем московським, союзу
дружества нехай не творить без відома та згоди нашого гетьмана
і всього козацького війська...»

Г) Корсунська угода (1669 р.)

Д) Бахчисарайський договір (1681 р.)

70. Встановіть послідовність подій 50-80-х рр. XVII ст.:

- А) проголошення П. Дорошенка гетьманом усієї України
- Б) укладення Бахчисарайського мирного договору
- В) ухвалення Гадяцьких статей
- Г) Чигиринські походи турецько-татарського війська

71. Встановіть відповідність між подіями XVII ст. та їхніми наслідками:

1) Чигиринські походи
турецько-татарських військ	А) знелюднення частини Правобережної України,
руйнація козацької столиці
2) ухвалення Гадяцьких
пунктів	Б) початок війни Московського царства проти Гетьманщини
3) підписання Віленського
перемир'я	В) поділ території Гетьманщини між Річчю Посполитою та
Московським царством
4) укладення Андрусівського
договору	Г) пошук Б. Хмельницьким нових союзників у боротьбі з
Річчю Посполитою
	Д) перехід Лівобережної Гетьманщини під протекторат
Османської імперії

72. Хто з гетьманів припинив скликати Генеральну військову раду, створив бунчукове товариство, збільшив наймане військо та плекав плани возз'єднання України:

- А) І. Виговський Б) П. Дорошенко В) І. Мазепа Г) І. Самойлович

73. Кому з гетьманів І. Сірко докоряв:

«...при розумному посередництві могла б [Гетьманщина] прихилитися від турецької влади під високу руку православного монарха. ...Дорошенка заслав у вічну неволю, Чигирин з усією цьогобічною Україною втратив, допустив пролитися християнській крові... Відтак дочекався крайнього занепаду й запустіння Вітчизни нашої...»?

- А) І. Виговському Б) П. Тетері В) І. Брюховецькому Г) І. Самойловичу

74. Коли відбулася зображена на історичній картині битва проти турецького війська, в якій востаннє на всю Європу уславили себе «крилаті гусари», в переважній більшості, - вихідці з української шляхти:

А) 1634 р. Б) 1651 р. В) 1683 р. Г) 1739 р.

75. Під стінами якого столичного міста відбулася зображена на історичній картині битва проти турецького війська, в якій востаннє на всю Європу уславили себе «крилаті гусари», в переважній більшості, - вихідці з української шляхти:

А) Варшава Б) Відень В) Москва Г) Стамбул

76. Роки укладання договорів Московської держави та Речі Посполитої, що розподіляли українські землі:

А) 1654, 1659 Б) 1667, 1686 В) 1672, 1699 Г) 1658, 1709

77. Цитований уривок містить умови польсько-московського договору:

«... всієї Малої Росії цієї сторони Дніпра... містам і землям і місцям... з усіма своїми повітами, селами і поселеннями... як вони до цього часу за мирним договором на стороні їхньої царської величності перебували, так і тепер залишатися мають на стороні їхньої царської величності на вічні часи; ...а за Дніпром, рікою, Київ має лишитися також на стороні їхньої царської величності... Вниз ріки Дніпра, що називаються Запороги, козаки, що живуть на Січі, і в Кодаку... мають бути...у володінні і в державі... їхньої царської величності»

А) Андрусівського перемир'я 1667 р.

Б) Віленського перемир'я 1656 р.

В) «Вічного миру» 1686 р.

Г) Поляновського миру 1634 р.

78. «Вони... приговорили та постановили мир на тринадцять років під корисними умовами для обох монархій; покривджено тільки козаків, оскільки постановлено в тих пактах, щоб низові запорозькі

козаки лишались у послушенстві обох монархій...», – так Самійло Величко охарактеризував укладення

- А)** «Вічного миру» **Б)** Гадяцького договору
В) Зборівського договору **Г)** Андрусівського перемир'я

79. Продовжить судження:

«Уклавши в 1686 р. «Вічний мир», Річ Посполита та Московське царство...».

- А)** припинили спільні воєнні дії проти Кримського ханства
Б) вийшли з європейської антитурецької «Священної ліги»
В) установили спільний контроль за Запорозькою Січчю
Д) закріпили насильницький поділ українських земель

80. Назва міжнародного договору, який містив наступні умови:

«Річ Посполита визнавала за Московським царством Лівобережну Україну, Київ, Запоріжжя, Чернігово-Сіверську землю; до складу Речі Посполитої відходили Північна Київщина, Волинь і Галичина; Брацлавщина та Південна Київщина ставали нейтральною незаселеною зоною між двома державами»

- А)** Андрусівське перемир'я **Б)** Бахчисарайський мир
В) Віленське перемир'я **Г)** Вічний мир

81. Відмінність умов польсько-московського «Вічного миру» 1686 р. від Андрусівського перемир'я 1667 р. полягала у визнанні одноосібної зверхності московського царя над:

- А)** Запоріжжям **Б)** Лівобережною Україною
В) Правобережною Україною **Г)** Чернігово-Сіверською землею

82. На укладення якої угоди гетьман І. Самойлович відреагував словами:

«Запорозьке військо ніколи не зречеться свого давнього достояння [Правобережної України], не так воно станеться, як Москва у своїх мирових умовах із поляками постановила, - зробимо так, як нам треба!...»?

- А)** Білоцерківського договору (1651 р.) **Б)** Віленського перемир'я (1656 р.)
В) Бахчисарайського миру (1681 р.) **Г)** Вічного миру (1686 р.)

83. Установіть відповідність між уривком з документа та його назвою

1) «Війська реєстрового дозволяємо впровадити на двадцять тисяч, і це військо через гетьмана і старшину має бути зареєстроване у воєводстві Київському, нічого не займаючи із Брацлавського та Чернігівського...» **А)** Зборівський договір (1649 р.)

2) «Лічби війська... дозволяє мати його королівська милість сорок тисяч Війська Запорозького ...усі уряди в Київському, Брацлавському, Чернігівському воєводствах... мають віддаватися шляхті віри православної...» **Б)** Білоцерківський договір (1651 р.)

3) «Україна, тобто землі у воєводствах Київському, Чернігівському і Брацлавському, стає вільною і незалежною країною і знов **В)** Гадяцький договір (1658 р.)

єднається із Королівством Польським і Великим Князівством Литовським під назвою Великого Князівства Руського...»

4) «Договорилися ми і постановили.., Київ має залишатися на стороні їхньої царської величності... козаки, що живуть на Січі, і в Кодяку... мають бути... у володінні і в державі... їхньої царської величності...»

Г) Бахчисарайський договір (1681 р.)

Д) «Вічний мир» (1686 р.)

84. Установіть відповідність між назвами міждержавних договорів доби Руїни та їх змістом:

1) Андрусівське перемир'я

А) Московія визнавала владу Османської імперії над землями Запорозької Січі

2) Бучацький мирний договір

Б) Османська імперія поширювала свою владу на Подільське воєводство; Південною Київщиною та Брацлавщиною опікувався Петро Дорошенко (під протекторатом султана)

3) Бахчисарайський мирний договір

В) Московське царство закріпило за собою Лівобережну Україну із Черніговом та Стародубом, а також Запорожжя

4) «Вічний мир»

Г) кордон між Московським царством та Османською імперією було встановлено по Дніпру

Д) Лівобережжя залишалося під владою Московії, Правобережжя — Речі Посполитої, Запорозька Січ переходила під спільний контроль обох держав

85. Позначте рік, від якого Київська митрополія стала підпорядковуватися Московському патріархату:

А) 1677 рік

Б) 1681 рік

В) 1686 рік

Г) 1691 рік

86. Установіть послідовність суспільно-політичних подій другої половини XVII ст.

А) проголошення Петра Дорошенка гетьманом «обох берегів Дніпра»

Б) підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату

В) укладення між Московією і Річчю Посполитою Андрусівського перемир'я

Г) Чигиринські походи турецько-татарських військ

87. *Діяльність яких історичних осіб припадає на період Руїни:

А) І. Виговський

Б) П. Дорошенко

В) П. Конашевич-Сагайдачний

Г) І. Самойлович

Е) І. Сірко

Ж) І. Сулима

И) П. Полуботок

К) П. Тетеря

88. *Назвіть гетьманів епохи Руїни:

А) Д. Байда-Вишневецький

Б) І. Виговський

В) П. Дорошенко

Г) П. Конашевич-Сагайдачний

Е) Д. Многогрішний

Ж) І. Самойлович

И) І. Сірко

К) Б. Хмельницький

89. *Укажіть імена гетьманів періоду Руїни:

А) І. Брюховецький

Б) Ю. Хмельницький

В) Д. Многогрішний

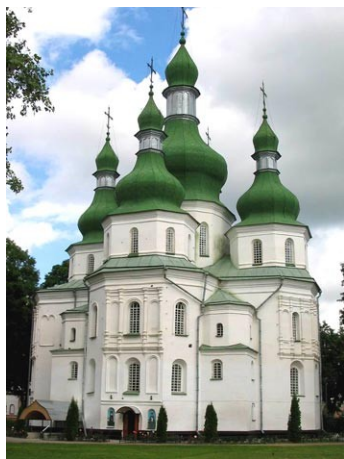
Г) П. Орлик

Д) І. Скоропадський Е) Д. Апостол Ж) К. Розумовський

90. Позначте чинник, що негативно вплинув на розвиток української культури в період Руїни

- А) розчленування українських земель між сусідніми державами
- Б) зростання політичного впливу козаків сердюцьких полків
- В) обмеження землеволодіння православного духовенства
- Г) поживлення господарського життя Запорозької Січі

91. Вкажіть храм, побудований на кошти гетьмана І. Самойловича:

- А) Георгіївський собор Видубицького монастиря
- Б) Свято-Троїцький собор Густинського монастиря
- В) Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря
- Г) собор Хрестовоздвиженського Полтавського монастиря

92. Вкажіть вірне твердження стосовно форм старшинського землеволодіння в Гетьманщині в другій половині XVII ст.:

- 1) Поширювалось приватне (спадкове) старшинське землеволодіння
- 2) Майже зійшло нанівець рангове землеволодіння
- А) обидва твердження вірні Б) вірне 1-ше твердження
- В) вірне 2-ге твердження Г) обидва твердження невірні

93. *Вкажіть, які з названих подій збіглися в часі з існуванням Чортомлицької Січі:

- А) перші битви Національно-визвольної війни – на Жовтих Водах, під Корсунем, Пилявцями
- Б) укладення Андрусівського перемир'я
- В) повстання на чолі з П. Павлюком, Я. Острянином, Д. Гуною
- Д) гетьманування Д. Апостола
- Ж) гетьманування П. Дорошенка
- И) Чигиринські походи об'єднаного турецько-татарського війська
- Л) «чорна рада» в Ніжині, обрання на гетьманство І. Брюховецького

94. Вкажіть, які держави підписали в 1686 році «Вічний мир»:

А) Московія і Польща

Б) Росія і Османська імперія

В) Польща і Османська імперія

Г) Україна і Польща

95. Вкажіть, проти якої держави вів боротьбу кошовий І. Сірко:

А) Б) Австрія

В) Османська імперія

Г) Д) Польща

Е) Московія

96. Назва Запорозької Січі, яка існувала упродовж 1652 – 1709 рр.:

- А) Базавлуцька Б) Кам'янська В) Микитинська Г) Чортомлицька

97. Запорозька Січ у добу Руїни (60-ті – 80-ті рр. XVII ст.)

- А) входила до складу Слобідської України.
Б) визнавала зверхність шведського короля
В) виступала самостійною військово-політичною силою
Г) перебувала під протекторатом турецького султана

98. Вкажіть особливість становища Запорозької Січі в роки Руїни (60 – 70 рр. XVII ст.):

- А) становила окрему адміністративну одиницю Слобідської України
Б) входила до складу Правобережної Гетьманщини
В) перебувала під протекторатом турецького султана
Г) виступала самостійною військово-політичною силою

99. В центрі картини знаходиться кошевий отаман Запорозької Січі, прообразом якого послужив:

- А) Дмитро Вишневецький Б) Петро Калнишевський
В) Іван Підкова Г) Іван Сірко

100. У якому столітті відбувались події, що послужили основою для сюжету картини:

А) XV ст. Б) XVII ст. В) XVIII ст. Г) XIX ст.

101. Про якого діяча часів Руїни йдеться у наведеному уривку з історичного джерела?
«Страшний був орді, бо був досвідченим у воєнних виправах і відважним кавалером. Татари цілком серйозно вважали його шайтаном і навіть своїх дітей, коли вони плакали і їх не могли заспокоїти, лякали. Він... постійно бився з татарами, проти яких мав природну й невблаганну ненависть. На обличчі він мав природний знак, ніби шмат пурпуру».

А) Петро Дорошенко Б) Дем'ян Многогрішний В) Петро Сагайдачний Г) Іван Сірко

102. Вкажіть, за якою угодою Запорізька Січ переходила під контроль Росії:

А) Андрусівською 1667 року Б) Бахчисарайською 1673 року
В) «Вічному миру» 1686 року Г) Гадяцькою 1658 року

103. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів та їх стислими характеристиками:

1) І. Брюховецький	А) проголошений гетьманом 1663 р. на «чорній раді» в Ніжині; першим з українських гетьманів поїхав до Москви
2) Д. Многогрішний	Б) здобув гетьманську булаву після зречення від гетьманства Ю. Хмельницького; спирався на підтримку Польщі
3) І. Сірко	В) гетьман Лівобережної України; очолював полки в першому Кримському поході царських військ
4) П. Тетеря	Г) гетьман Лівобережної України; уклав Глухівські статті, домагався виведення московських воєвод з українських міст
Д) запорізький кошовий отаман, непохитний, вмілий і послідовний захисник свобод і інтересів запорозького козацтва

104. Вкажіть вірне твердження стосовно масової колонізації Слобожанщини, здійснюваної українцями в XVII ст.:

- 1) Гетьман Я. Остраниця в 1638 р. з полком чисельністю в 900 осіб оселився біля м. Харкова
2) Нові хвилі переселенців надійшли з Гетьманщини після берестецької поразки 1651 р. та в роки Руїни
- А) обидва твердження вірні Б) вірне 1-ше твердження
В) вірне 2-ге твердження Г) обидва твердження невірні

105. Острогозький, Харківський, Сумський, Охтирський та Ізюмський козацькі полки були засновані у другій половині XVII ст. на території:

- А) Гетьманщини Б) Слов'яно-Сербії В) області Війська Донського Г) Слобожанщини

106. Зображена в музейній діорамі фортеця мала захищати місто, яке заклали 1654 р. на городищі, де зливаються ріки Лопань та Харків:

- А) Ізюм Б) Охтирка В) Суми Г) Харків

107. Адміністративно-територіальний поділ Слобідської України наслідував устрій

- А) Війська Запорозького Б) Великого князівства Литовського
В) Кримського ханства Г) Московського царства

108. Вкажіть принципову відмінність козацького адміністративно-територіального устрою Слобідської України від Гетьманщини:

- А) відсутність гетьмана та генеральної старшини
Б) територія поділяється на полки та сотні
В) полковники здійснювали управління за допомогою полкових старшин
Г) полки отримували від царя жалувані грамоти з визнанням окремих козацьких прав та привілеїв

109. Яке із тверджень характеризує козацький устрій Слобожанщини у другій половині XVII ст.:

- А) адміністративний устрій не змінився
Б) козацькі полки належали до складу Лівобережної Гетьманщини
В) новообраного полковника затверджували на посаді царський та гетьманський уряди
Г) полком командував полковник, обраний довічно

110. Вкажіть привілейований суспільний стан Слобідської України XVII ст.:

- А) виборні козаки Б) випищики В) державні селяни Г) міщани

111. * Які з перелічених фактів можуть бути використані для характеристики козацької України 60–80-х років XVII ст.:

- А) боротьба за гетьманську булаву між претендентами різної зовнішньополітичної орієнтації
Б) втрата козацтвом провідної ролі в суспільному житті Гетьманщини та Слобідської України
В) втручання Османської імперії у внутрішні справи Слобідської України
Г) дії запорозького козацтва щодо підтримки гетьманів завжди відзначалися політичною далекоглядністю

- Д) невтручання царського уряду у внутрішньополітичні справи Лівобережної Гетьманщини
Е) прагнення гетьманів об'єднати Лівобережні та Правобережні землі під однією булавою
Ж) формування нової правлячої еліти – козацької старшини

112. Визначте, коли був підписаний «Вічний мир» між Росією і Польщею:

- A) 1667 рік**
- B) 1686 рік**
- Б) 1673 рік**
- Г) 1699 рік**

113. Вкажіть правильне судження:

«Вічний мир», підписаний 1686 р. між Московським царством та Річчю Посполитою, помітно послабив національно-визвольний рух в Україні, оскільки...»

- 1) «... затвердив поділ українських земель між ними»
- 2) «... фактично звів нанівець автономію Війська Запорозького, обмеживши його територію межами Київського воєводства»
- А) обидва судження вірні
- Б) правильне 1-ше судження
- В) правильне 2-ге судження
- Г) обидва судження невірні

114. Встановіть послідовність укладення міжнародних угод XVII ст.:

- А) Гадяцькі пункти між Військом Запорозьким і Річчю Посполитою
Б) Бахчисарайський договір між Московським царством та Османською імперією
В) «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою
Г) Андрусівський договір між Московським царством і Річчю Посполитою

115. Установіть послідовність укладення міжнародних угод XVII ст.

- А) Андрусівський договір між Річчю Посполитою та Московським царством
Б) Бахчисарайський договір між Московським царством та Османською імперією й Кримським ханством
В) «Березневі статті» між Військом Запорозьким і Московським царством
Г) «Вічний мир» між Московським царством та Річчю Посполитою

116. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А) утворення Києво-Могилянського колегіуму
Б) підписання «Вічного миру» між Росією і Річчю Посполитою
В) створення Пересопницького Євангелія
Г) Берестейська церковна унія

117. Позначте чинник, що негативно вплинув на розвиток української культури в період Руїни

- А) розчленування українських земель між сусідніми державами
Б) зростання політичного впливу козаків сердючких полків
В) обмеження землеволодіння православного духовенства
Г) поживавлення господарського життя Запорозької Січі

118. Вкажіть мандрівника, який відвідавши Україну в 1650-х рр., залишив такі спогади:

«По всій козацькій землі ми помітили прекрасну рису, що нас дуже здивувала: вони всі, крім небагатьох, навіть більшість їхніх жінок і дочок, уміють читати й знають порядок церковних служб і церковні співи ... всі вміють читати, навіть сироти».

- А) Марко Поло** **Б) Левассер де Боплан**

В) Павло Алеппський

Г) Плано де Карпіні

119. Укажіть назву історичної праці, яка вперше побачила світ у 1674 р. та зазнала коло 30 перевидань. Застосовувалась як підручник протягом двох століть, містячи стислий нарис історії України та Східної Європи.

А) «Історія Російська» В. Татищева

Б) «Історія русів»

В) літопис Самовидця

Г) «Синопис Київський»

120. Позначте, про кого І. Огієнко в книзі «Українська культура» писав:

«...найславніший письменник XVII віку, відомий полеміст, уславив себе силою писань, що пішли не тільки по всій Україні, але й по всій Росії».

А) І. Вишенського

Б) І. Галятовського

В) П. Могилу

Г) К. Саковича

121. Позначте прізвище автора, якому належать книги, створені у XVII - першій половині XVIII ст., «Мир із Богом людині», «Правдива віра»:

А) І. Галятовський

Б) Д. Туптало

В) І. Гізель

Г) Л. Баранович

122. Визначте найдавнішу з відомих в Україні шкільних драм:

А) «Про Олексія, чоловіка Божого»
Прокоповича

В) «Володимир» Ф.

Б) «Зегар з полузегарком» І. Величковського
Котляревського

Г) «Наталка-Полтавка» І.

123. Вкажіть автора низки відомих у народі пісень «Ой не ходи, Грицю», «Котилися вози з гори», [«За світ встали козаченьки»](#):

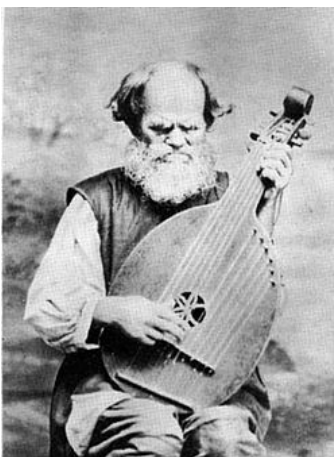
А) Остап Вересай

Б) Семен Климовський

В) Григорій Сковорода

Г) Маруся Чурай

124. Вкажіть портрет автора низки відомих у народі пісень «Ой не ходи, Грицю», «Котилися вози з гори», [«За світ встали козаченьки»](#):

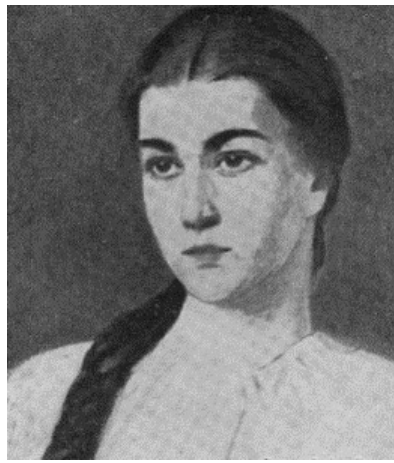
А

Б

В

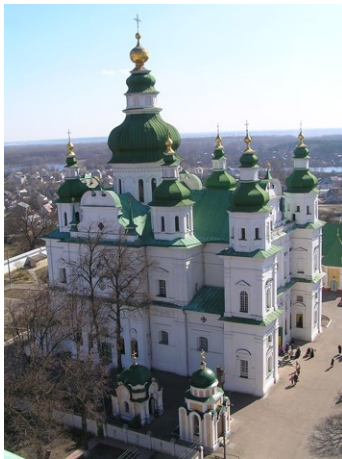

Г

125. Вкажіть автора створених у середині XVII ст. пісень «Ой не ходи, Грицю», «Котилися вози з гори», [«За світ встали козаченьки»](#), якому Л. Костенко присвятила однойменний історичний роман у віршах:

А) Остап Вересай Б) Семен Климовський В) Григорій Сковорода Г) Маруся Чурай

126. Собор, споруджений в останній чверті XVII ст., належить до культурної та історико-архітектурної спадщини:

А) Волині Б) Поділля В) Слобожанщини Г) Сіверщини

127. На фото:

А) Успенський собор Печерської лаври
Б) Успенський собор Почаївської лаври

В) Троїцький собор Густинського монастиря

Г) Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря

128. На фото початку XX ст.:

А) Покровський собор у Харкові

Б) собор св. Юра у Львові

В) Троїцький собор у Новомосковську

Г) Іллінська церква у Суботіві

129. Собор, спорудження якого припадає на середину XVII ст., є візитівкою:

А) Києва

Б) Львова

В) Полтави

Г)

Харкова

Зміст

4.2. Українські землі від кінця XVII ст. до 1764 р.....	1
4.2.1. І. Мазепа.....	1
4.2.2. Українські землі в 1711-1764 рр.....	31
4.2.3. Культура доби «мазепинського бароко».....	51

4.2. Українські землі від кінця XVII ст. до 1764 р.

4.2.1. І. Мазепа

1. Позначте похід, після якого Іван Самойлович втратив гетьманську булаву:

- А) Азовський Б) Кримський В) Молдавський Г) Чигиринський

2. Гетьман, який разом з боярином Василем Голіциним долучився до організації другого Кримського походу:

- А) П. Дорошенко Б) І. Мазепа В) І. Самойлович Г) Б. Хмельницький

3. В якому році був вибраний гетьманом І. Мазепа:

- А) 1672 рік Б) 1687 рік
В) 1689 рік Г) 1696 рік
Д)

4. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

«... Генералісимус Василь Голіцин сказав козакам, що царі, згідно зі старим звичаєм, дозволили обрати їм вільними голосами гетьмана... Згодом почулися голоси, що хочуть вибрати Мазепу...»

- A)** 1648 рік
Б) 1659 рік
В) 1687 рік
Г) 1708 рік

5. Установіть послідовність правління гетьманів.

- А) Іван Виговський Б) Іван Самойлович В) Іван Брюховецький Г) Іван Мазепа**

6. Історичний діяч, зображений на портреті:

- А) гетьман Богдан Хмельницький
Б) князь Криштоф Збараський
В) генеральний писар Василь Кочубей
Г) гетьман Іван Мазепа

7. Про кого з гетьманів, наступників Б. Хмельницького, йдеться в народній приказці:

«Від Богдана до Івана не було гетьмана.»

- А) Виговського Б) Мазепу В) Самойловича Г) Скоропадського**

8. Міжнародний договір, який містив наступні умови:

«Гетьман зобов'язувався направляти козацьке військо для участі у походах Московського царства проти Кримського ханства і Османської імперії; визначено необхідність злиття українського і російського народів усілякими засобами, для чого рекомендувалося заохочувати українсько-московські шлюби; в окремій статті вимагалось заперечувати, що Малоросійський край – Гетьманського регименту, але усюди відзначати – їх царського «Пресветлого Величества самодержавной державы»

- А) Андрусівське перемир'я** **В) Коломацькі статті**
Б) Глухівські статті **Г) «Рішительні пункти»**

9. Позначте факт, що характеризує зміст Коломацьких статей, підписаних І. Мазепою:

- А)** гетьман набрав собі особисту варту
Б) гетьман не мав права звільняти старшину без згоди царя
В) гетьман мав право укласти угоди з іноземними державами
Д) гетьман забороняв шлюби між українцями та росіянами

10. Установіть послідовність гетьманування діячів, портрети яких зображено на фото.

11. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з історичних джерел.

А) «...рано навесні князь М. Голіцин і бояри... уже вдруге ходили з російським військом у Крим. ...у квітні добралися основними силами і обозом до Самари, де до них приєднався гетьман І. Мазепа з козаками...»

Б) «поляки... удалися до трактатів з росіянами, з'їхавшись... у якомусь селі Андрусові, виторгували там собі в росіян нас як безсловесну і нічого нетямлячу худобу, відступивши росіянам... на тринадцять років Смоленщину з усіма містами...»

В) «...гетьман І. Виговський, прийшовши до Сосновки на переправу, застав велике царське військо князя Ромодановського, і кілька годин біля переправи бій великий був,.. а хан з ордами з Торговиці рушив до бою,..і багато люду царського полягло...»

Г) «...він [турчин] постановив спершу розорити війною Чигрин. На чолі військ виправив свого візира Ібрагіма-пашу і розстригу-венжика козацького Юрія Хмельниченка, який мав надію, що Чигрин з усією Україною... схилиться під турецьку владу, а його зволить прийняти собі за гетьмана...»

12. Встановіть хронологічну послідовність подій, які відображено в цитованих документах:

А) «...Прибув до Києва святійший патріарх єрусалимський Феофанпоставив і висвятив на митрополію Київську чоловіка гідного й чесного іменем Йов Борецький...»

Б) «...Генералісимус Василь Голіцин сказав козакам, що царі, згідно зі старим звичаєм, дозволили їм обрати вільними голосами гетьмана... Згодом почулися голоси, що хочуть вибрати Мазепу...»

В) «...Через рік після перемоги під Берестечком повністю загинуло польське військо. ...господарю ж Василю довелося влаштовувати весілля своєї дочки Розанди з Тимошем, сином гетьмана Хмеля...»

Г) «Хортиця – місцевість на Борисфені. Тут князь Вишневецький поставив колись фортецю... Середину цього місця оточив муром та огорожею з дубів, зміцнених природою та Богом...»

13. Вкажіть історичну особу, про яку йдеться в уривку:

«Його мова взагалі добірна й чепурна; правда, коли розмовляє, то більше любить мовчати та слухати інших. При його дворі — два лікарі-німці, з якими _____ розмовляв їхньою мовою, а з італійськими майстрами, яких є кілька у гетьманській резиденції, говорив італійською мовою. Я розмовляв із господарем України польською та латинською мовою ... сам бачив у нього газети французькі й голландські...»

А) П. Конашевич-Сагайдачний **Б)** Б. Хмельницький **В)** Ю. Немирич **Г)** І. Мазепа

14. Вкажіть історичну особу, про яку йдеться в уривку:

«Вигляд у нього суворий, очі блискучі, руки тонкі й білі, як у жінки, хоч тіло його міцніше, ніж тіло німецького рейтара, вершник з нього знаменитий. Він дуже поважаний у козацькій країні, де народ, загалом свободолюбний і гордий, мало шанує тих, що ним володіють.

Привернув ...козаків до себе твердою владою, великою воєнною відвагою та розкішними прийняттями у своїй резиденції для козацької старшини...»

А) П. Конашевич-Сагайдачний Б) Б. Хмельницький В) І. Виговський Г) І. Мазепа

15. Якою цифрою на картосхемі позначено територію Гетьманщини на початку гетьманування І. Мазепи:

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

16. *Вкажіть, які події відбулися протягом другої половини XVII ст.:

- А) підписання Ю. Хмельницьким і московським урядом Переяславських статей
- Б) визнання П. Дорошенком та козацькою радою в Корсуні протекторату Османської імперії
- В) «чорна рада» в Ніжині, обрання гетьманом І. Брюховецького
- Г) прийняття «Конституції і пактів Війська Запорозького»
- Д) подання Петру І Коломацьких чолобитних, ув'язнення наказного гетьмана П. Полуботка в Петропавлівській фортеці
- Ж) національно-визвольне повстання на Правобережній Україні на чолі з С. Палієм
- И) походи турецько-татарського війська на Чигирин, зруйнування Чигирина

17. Історичний діяч, зображений на малюнку:

А) І. Мазепа Б) П. Орлик В) Ф. Прокопович Г) І. Скоропадський

18. Вкажіть гетьмана, чийм зусиллям Лівобережна Україна завдячує припиненню Руїни та опануванню миру та добробуту:

- А) П. Дорошенко Б) Д. Многогрішний
В) І. Мазепа Г) П. Тетеря

19. Вкажіть історичну особу, про яку йдеться в уривку:

«8 лютого 1700 р. другим отримав вищу нагороду Росії — орден Андрія Первозванного. У 1703 р. став кавалером польського ордену Білого Орла. У 1707 р. на прохання Петра І імператор Йосиф І надав гетьману титул князя Священної Римської імперії...»

А) О. Безбородько Б) Г. Галаган В) І. Мазепа Г) Ф. Прокопович

20. Вкажіть зміни в суспільному житті Лівобережної Гетьманщини в другій половині XVII ст.:

- А) здобуття української шляхтою панівного становища в суспільстві внаслідок злиття з російським дворянством
Б) виокремлення з козацького середовища козацької старшини в панівний привілейований стан
В) перетворення міщанства в окремий стан, що мав права на самоврядування, суд, заняття ремеслами
Г) втрата селянством особистої свободи, права займанщини та спадкового землеволодіння

21. Історичний діяч, зображений на малюнку:

А) І. Брюховецький Б) Г. Галаган В) І. Мазепа Г) П.

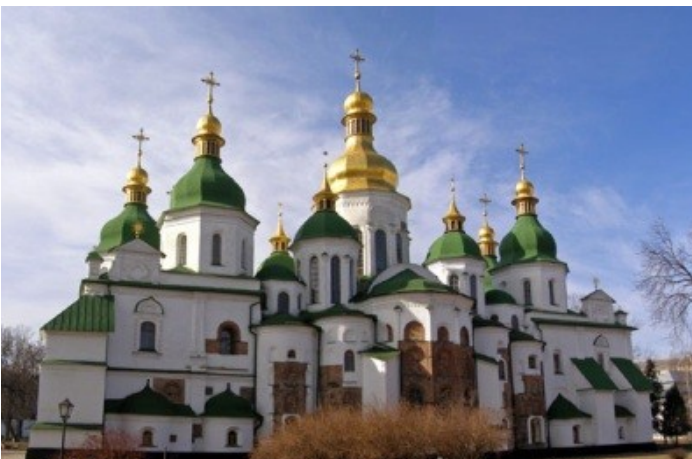
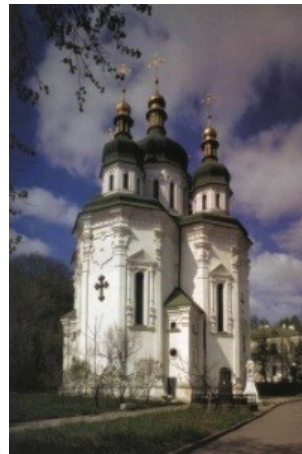
Орлик

А) ліквідації магдебурзького права **Б) обезземелення козацької старшини та шляхти**

В) скорочення землеволодінь російського дворянства **Г) розповсюдження панщини**

- А) запровадження займанщини для селян
- Б) ліквідація адміністративного поділу на полки
- В) підтримка греко-католицької церкви
- Г) розширення прав козацької старшини

А) вписані до реєстру городского козацтва й виконували військові повинності
Б) залежні від козацької старшини на правах рангового володіння
В) зрівняні в правах зі шляхтою та мали власний становий суд
Г) особисто вільні та сплачували податки, виконували державні повинності

A) Благовіщенська церква

B) Софійський собор

Б) Георгіївська церква Видубицького монастиря

Г) Покровська церква

26. Вкажіть історичну особу, про яку йдеться в уривку:

«Він відкривав школи, засновував друкарні, посилав молодих учитися за кордон. При ньому Київська Академія стала університетом, а Чернігівська колегія — ліцеєм. На його гроші будуються 12 нових церковних храмів; перекладається арабською мовою Євангеліє; для церкви Гробу Господнього в Єрусалимі була подарована срібна плита із зображеними сценами з життя Христа. Він прагне створити в Україні нову аристократію...»

А) П. Конашевич-Сагайдачний Б) І. Виговський В) І. Мазепа Г) К. Розумовський

27. Розставте події в хронологічній послідовності:

А) страта Ю. Хмельницького Б) перший Кримський похід
В) Буцацький мирний договір Г) другий Чигиринський похід

28. Визначте, в якому році почалася Північна війна:

А) 1695 рік Б) 1699 рік
В) 1700 рік Г) 1703 рік

29. Країна, до складу якої входила Правобережна Україна у першій половині XVIII ст.:

А) Австрійська імперія В) Російська імперія
Б) Річ Посполита Г) Османська імперія

30. Відновлення козацьких полків на Правобережжі наприкінці XVII ст. було зумовлено прагненням Річі Посполитої:

- А) закласти підвалини об'єднання українських земель у межах створеного Руського князівства
- Б) заручитися підтримкою козаків у війні з Туреччиною та сприяти господарському освоєнню розореного війною краю
- В) повернути на ці землі шляхетські порядки, що були знищені під час Національно-визвольної війни українського народу
- Г) створити на противагу Лівобережній Гетьманщині подібне державне утворення, але орієнтоване на Польщу

31. Козацьке повстання 1702-1704 рр. під проводом С. Палія було спричинене...

А) зруйнуванням російськими військами Чортомлицької Січі
Б) переходом гетьмана І. Мазепи та запорожців на бік шведського короля Карла XII
В) початком Північної війни між Росією та Швецією
Г) ліквідацією польським сеймом козацького устрою на Правобережній Україні

32. Повстання під проводом С. Палія (1702-1704 рр.) спричинено

А) руйнуванням російськими військами Чортомлицької Січі
Б) поразками Московського царства на початку Північної війни
В) ліквідацією польським сеймом козацького устрою на Правобережній Україні
Г) переходом гетьмана І. Мазепи та запорожців на бік шведського короля

33. Установіть відповідність між подією та іменем гетьмана, який був до неї причетний.

- 1) похід польських військ на чолі з королем Яном II Казимиром на Лівобережну Україну
- 2) розгром московських військ під Конотопом
- 3) Чигиринські походи турецько-татарських військ
- 4) придушення повстання під проводом С. Палія

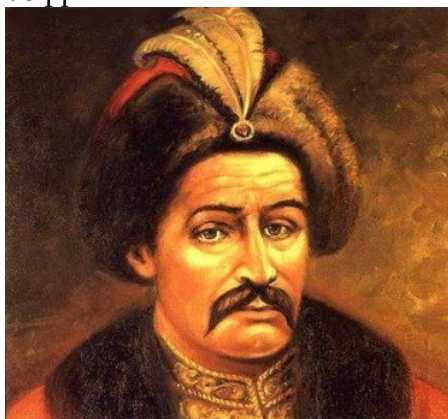
- А) І. Брюховецький
- Б) І. Виговський
- В) І. Мазепа
- Г) Д. Многогрішний
- Д) І. Самойлович

34. Вкажіть, внаслідок якої події відбулося приєднання гетьманом І. Мазепою до Лівобережної України території, заштрихованої на карті:

- А) другого Кримського походу
- Б) придушення повстання під проводом С. Палія
- В) Прутського походу
- Г) укладення україно-шведського союзу в роки Північної війни

35. Вкажіть, якими цифрами на карті позначено території, на які розповсюджувалась влада гетьмана І. Мазепи в 1704-1708 рр.:

- А) 1, 2
- Б) 1, 3
- В) 2, 3
- Г) 1, 2, 3

36. Діяльність якого гетьмана можна характеризувати, спираючись на подану карту:

А) І. Мазепи Б) І. Самойловича В) П. Тетері Г) Б. Хмельницького

37. *Картосхема дає змогу

- А) визначити межі територій, охоплених козацьким повстанням на чолі з С. Палієм
- Б) визначити події першого Кримського походу московсько-українського війська (травень-червень 1687 р.)
- В) визначити хід бойових дій Північної війни на українських землях
- Г) окреслити межі «Великого князівства Руського» за Гадяцьким договором
- Д) окреслити території, на які поширювалася влада гетьмана І. Мазепи
- Е) указати місце остаточної ліквідації царським урядом Запорозької Січі
- Ж) указати території, що за умовами Бахчисарайського договору, мали залишатися незаселеними

38. Вкажіть заходи уряду царя Петра І, що погіршували економічне становище Гетьманщини у складі Російської імперії:

- 1) Розміщення на території Гетьманщини російського війська, що утримувалося коштом місцевого населення
- 2) Заборона на ввезення в Гетьманщину товарів, вироблених на російських мануфактурах
- 3) Спрямування митних зборів, отриманих на російсько-українському кордоні, до

А) 1, 2

Б) 2, 3

В) 1, 3

Г) 1, 2, 3

39. Встановіть відповідність між історичними подіями і їх описами в уривках:

1) А) «І ... ті польські ратні люди прийшли з гетьманським сином Степаном Хотинським до урочища Жовті Води ... Тих ... польських ратних людей біля Жовтих Вод самовільні козаки, з'єднавшись разом з татарами, всіх побили, а інших війна у полон побрали, а гетьманового ... сина, Потоцького, взяли в полон 1621 р. живим»

2) Б) «... Коли турецький султан Осман із величезним військом напав на Національ-обоз запорізьких козаків ... запорожці хоробро його відбили. Пригнічений такою поразкою настільки, що відмовився того дня їсти, султан обіцяв 50 визвольне золотих кожному татарині, який приведе хоч якогось козака. Однак повстання козаки гетьмана Конашевича, до яких потім приєдналися і поляки, змусили на його до втечі, вигнавши з табору, на який він покладав такі великі надії»
Правобережній
Україні
1702-1704
рр.

3) Національно-визвольне повстання 1637-1638 рр. В) «... Хто ж затримає народ, коли в нього так закрутилися колеса свавілля, що їх ніяким чином не можна стримати!.. Переконався я про це під Кумейками: зимою знищив Павлюка, на весну, незважаючи на такий великий розгром, ожив Острянин. Розгромив я Острянина – зразу ж було обрано керівником Гуню, і я двадцять тижнів вів із ним війну та ледве привів до послуху зброєю і невеликим пролиттям крові!...»

4) Козацьке повстання 1635 р. Г) Пана Братковського, шляхтича цього ж воєводства, схоплено. Він їздив до Палія і Самуся, обіцяючи ..., що побунтує селянство і 10 000 людей з них виставить проти воєводства... Самусь спалив саме Білу Церкву, а замок борониться. Козаки взяли штурмом Немирів, губернатора й коменданта, тут же і двох ксьондзів, тиранські вбили, також тиранськи повбивали людей, як християн, так і євреїв, і пограбували»

Д) «Непокірний козак на ім'я Сулима, зрадницькі і таємно пробрався з 800 козаками з моря до Дніпра, наважився напасти на фортецю, яку його милість король Владислав наказав коштом Речі Посполитої побудувати на першому дніпровському порозі й оточити валами проти сваволі козаків, щоб вони на море в човнах більше не ходили та турка не дратували»

40. Позначте рік, коли указом Петра I Києво-Могилянській колегіум підтвердив статус вищого навчального закладу:

А) 1694 рік

Б) 1701 рік

В) 1709 рік

Г) 1711 рік

41. Позначте рік, коли Києво-Могилянська колегія отримала титул і права академії.

А) 1654 рік

Б) 1686 рік

В) 1701 рік

Г) 1750 рік

42. Позначте храм, який не має відношення до побудованих чи реставрованих за правління гетьмана І. Мазепи:

А)

Б)

В)

Г)

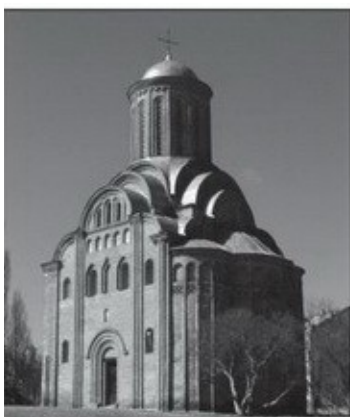
43. Укажіть храм, який не має відношення до побудованих чи реставрованих за правління гетьмана І. Мазепи:

- А) собор Михаїла Архангела Михайлівського Золотоверхого монастиря
- Б) Успенська соборна церква Почаївської лаври
- В) церква Всіх Святих над Економічною брамою Києво-Печерської лаври
- Г) церква Спаса на Берестові

44. Укажіть фото, на якому зображено Георгіївську церкву Видубицького монастиря (м. Київ).

А

Б

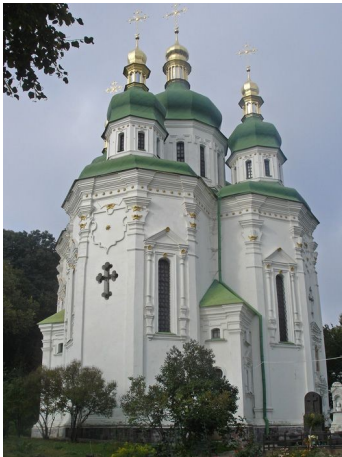

В

Г

45. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Андріївська церква у Києві
 Б) Георгіївська церква Видубицького монастиря в Києві

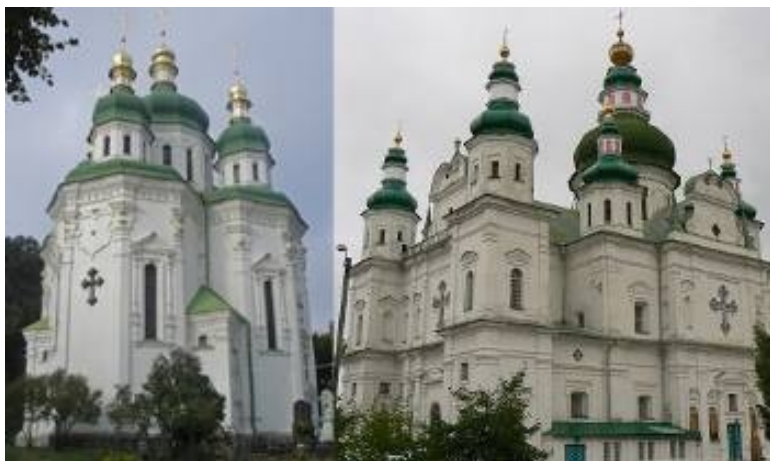
- В) Успенська церква у Львові
 Г) Спасо-Преображенська церква у Великих Сорочинцях

46. Собори, зображені на фото початку XX ст., були зведені наприкінці XVII ст. та мають стильові ознаки архітектури:

- А) бароко Б) готики В) класицизму Г) романської

47. За стильовими ознаками можна встановити, що зображені пам'ятки культури України є прикладами архітектури:

А) бароко Б) класицизму В) модерну Г) готики

48. *Зазначте, які з архітектурних споруд було зведено в стилі українського (козацького, «мазепинського») бароко:

- А) будинок Корнякта у Львові Б) будинок Я. Лизогуба (полкової канцелярії) в Чернігові
 В) Володимирський собор у Києві Г) Преображенський собор у Великих Сорочинцях
 Д) П'ятницька церква в Чернігові Е) Хрестовоздвиженський собор у Полтаві
 Ж) церква Всіх Святих над Економічною брамою Києво-Печерської лаври

49. Прочитайте уривок і вкажіть місто, про яке йдеться у тексті:

«Іван Мазепа опікувався будівництвом братської Богоявленської церкви, Микільського собору, церкви Всіх Святих. За Івана Мазепи барокових рис набули давні споруди — Софійський та Михайлівський Золотоверхий собори, що їх відновили коштом гетьмана. Перебудовано в стилі бароко й Успенський собор та Троїцьку надбрамну церкву. Власне, у такому бароковому вигляді ці храми зберігаються і нині».

А) Батурин Б) Глухів В) Київ Г) Чигирин

50. Вкажіть особу гетьмана, про якого йдеться в уривку:

«... побудовано 12 та реконструювано 20 храмів... державницька програма створення представницького архітектурного середовища, відповідного зрослим суспільним потребам та можливостям...»

А) Б. Хмельницький Б) І. Самойлович В) І. Мазепа Г) К. Розумовський

51. Вкажіть особу гетьмана, про якого йдеться в уривку:

«Саме в роки правління гетьмана ... в мистецтві Наддніпрянщини остаточно утвердився мистецький стиль бароко ...»

А) Б. Хмельницький Б) І. Самойлович В) І. Мазепа Г) К. Розумовський

52. Вкажіть мистецький стиль, про який йдеться в уривку:

«Саме в роки правління гетьмана І. Мазепи в мистецтві Наддніпрянщини остаточно утвердився мистецький стиль ...»

А) ампір Б) бароко В) модерн Г) рококо

53. Що з перерахованого було здійснено за сприяння гетьмана Івана Мазепи:

- А) заснування Чернігівського, Харківського та Переяславського колегіумів
 Б) заснування співацької школи в Глухові
 В) реставрація Софійського та Успенського соборів у Києві

Г) створення Пересопницького Євангелія

54. Історичний діяч, зображений на гравюрі Івана Мігури:

А) Лазар Баранович Б) Богдан Хмельницький В) Кирило Розумовський Г) Іван Мазепа

55. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

А) гравюра Гондіуса «Богдан Хмельницький»
Б) гравюра Івана Мігури «Гетьман Мазепа серед своїх добрих справ»
В) ікона «Покров Богородиці» з портретом Б. Хмельницького

Г) портрет з книги «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного»

56. Вкажіть, які правителі уклали наведену нижче угоду:

«Його королівська милість зобов'язується обороняти Україну і прилучені до козаків землі й негайно вислати туди задля цього помічні війська, коли вимагатиме того потреба... Війська ці, вступаючи в країну, будуть під командуванням шведських генералів, але під час операції на Україні його королівська величність довірить керування ними князеві (гетьману) та його поступникам, і це триватиме доти, поки Україна потребуватиме того війська, котрому його королівська величність видаватиме платню, а козаки постачатимуть хліб і харчі».

А) Б. Хмельницький і Карл X

Б) Б. Хмельницький і Д. Ракоці

В) І. Мазепа і Август Сильний

Г) І. Мазепа і Карл XII

57. Під час якої війни було підписано угоду, наведену в уривку:

«1. Й. К. В. зобов'язується обороняти Україну і прилучені до країни козаків землі й негайно вислати туди задля цього помічні війська, коли вимагатиме цього потреба і коли помочі цієї проситимуть князь і стани...

2. ... все те, що — як виявиться, належало колись українському народові, передається й задержиться при українському князівстві...

4. Іван Мазепа законний князь України, жодним способом не може бути нарушений у володінні цим князівством...»

А) Тридцятирічної війни 1618-1648 рр.

Б) Національно-визвольної війни середини XVII ст.

В) Північної війни 1700-1721 рр.

Г) Семирічної війни 1756-1763 рр.

58. Гетьманів, зображених на портретах, єднає укладення воєнного договору з:

А) Кримським ханством

Б) Османською імперією

В) Шведським королівством

Г) Молдавським князівством

59. В якому уривку з історичного джерела найповніше відображено мету політики гетьмана І. Мазепи в ході Північної війни?

А) «...у гетьманській резиденції тричі на рік має збиратися генеральна Рада: на Різдво, Великдень і Покрову. Між Радами правитиме гетьман з генеральною старшиною»

Б) «вважаємо своїм обов'язком перед богом і перед самим людством зруйнувати Запорозьку Січ, за зради, зухвалі вчинки і неслухняність до нашої милості...»

В) «Козацький народ, що стогне під ярмом Москви, прагне лишень того, щоб домогтися своєї волі та повернути свої стародавні права»

Д) «...виб'ю з польської неволі народ руський. Раніше я воював за завдану мені кривду, тепер піду битися за православну віру. Вся чернь по Краків допомагатиме мені в цій справі...»

60. «Ми стоїмо тепер, браття, між двома проваллями, готовими нас пожерти, коли не виберемо шляху для себе надійного, щоб їх обминути. Воюючи між собою монархи, що зблизили театр війни до кордонів наших, до того розлючені один на одного, що підвладні їм народи терплять уже і ще перетерплять безодню лиха незмірного, а ми між ними є точка або ціль всього нещастя», - з такою промовою І. Мазепа звернувся до своїх прихильників, пояснюючи причини
А) придушення повстання під проводом С. Палія Б) підписання Коломацьких статей
В) укладення військового союзу зі Швецією Г) початку Другого Кримського походу
61. Вкажіть, кому належать слова, наведені в уривку:
«... Бог мені свідок, що, віддаючись у руки шведського короля, я роблю це не з легковажності і не з приватних інтересів для себе, з любові до вітчизни».
А) І. Мазепі Б) Д. Многогрішному
В) П. Орлику Г) Ю. Хмельницькому
62. Хто з гетьманів виступив перед своїми прихильниками з такою промовою, наведеною в уривку:
«...час освідчитися вам, що я вибрав для народу свого і самих вас... Договори... я уложив з королем шведським... І ми тепер уважати повинні шведів за своїх союзників, добродіїв і немовби од Бога посланих, щоб звільнити нас від рабства та поновити на найвищому ступені наші свободи й вольності...»
А) Д. Апостол Б) І. Мазепа В) К. Розумовський Г) І. Самойлович
63. Автором цитованого документа був
«...Договори наші... уклав я з Королем Шведським письмовим актом, підписаним з обох сторін... І тепер ми вважати повинні Шведів за своїх приятелів, союзників, добродіїв і немовби од Бога посланих, щоб увільнити нас від рабства... Відомо ж бо, що колись були ми ті, що тепер московці: уряд, первинність і сама назва Русь од нас до них перейшли...»
А) П. Сагайдачний Б) І. Виговський В) І. Самойлович Г) І. Мазепа
64. *Укажіть причини національно-визвольної акції гетьмана Івана Мазепи:
А) авторитарна політика Петра І
Б) виснаження ресурсів Гетьманщини Північною війною
В) заборона царським урядом походів на татар
Г) прагнення відновити самостійність Гетьманщини
Д) придушення повстання Семена Палія
Е) зневіра у можливості протистояння непереможній до того шведській армії
Ж) вступ Петра І у союз із Річчю Посполитою
65. «Люди в ньому [Батурині] ...вирубані, церкви зруйновані, будинки розграбовані й спалені...» - такий погром міста влаштували 1708 року війська
А) московські Б) турецькі В) шведські Г) польські
66. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:
«...За кілька днів після приєднання козацького головнокомандувача графа Мазепи до шведів князь Меншиков на чолі численного війська й артилерії пішов на Батурин, резиденцію гетьмана Мазепи... Здобувши місто силою, Меншиков віддав усе живе мечу та вогню...».
А) перша половина XVII ст. Б) друга половина XVII ст.
В) перша половина XVIII ст. Г) друга половина XVIII ст.
67. У цитованому документі розглядаються події Північної війни та йдеться про знищення:
«Цар, прагнучи помститися Мазепі, проти якого опублікував грізний маніфест, наказав Меншикову негайно заатакувати його столицю, поки шведи не прибули на допомогу. Меншиков напав на неї та

здобув її. Потім дав наказ вимордувати всіх без різниці віку та статі... Він забрав звідти важкі гармати, а було їх близько сорока. Рівно ж по-варварському сплюндрував і спалив усе місто та млини».

А) Батурина Б) Гадяча В) Глухова Г) Чигирин

68. Повстання гетьмана І. Мазепи було підтримане:

- А) запорозькими козаками на чолі з отаманом К. Гордієнком
- Б) правобережними полками на чолі з полковником С. Палієм
- В) лівобережними полками на чолі з полковником І. Скоропадським
- Г) полком компанійців на чолі з Г. Галаганом

69. Кошовий отаман, який підтримав, разом із частиною запорізького козацтва, перехід Івана Мазепи на бік шведського короля Карла XII та до кінця життя залишався непримиреним ворогом московського царя:

- А) Іван Брюховецький
- Б) Кость Гордієнко
- В) Петро Калниш
- Г) Пилип Орлик

70. Установіть послідовність подій на українських землях наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.

- А) об'єднання під владою гетьмана І. Мазепи Лівобережної та Правобережної України
- Б) ухвалення польським сеймом рішення про ліквідацію козацьких полків на Правобережній Україні
- В) укладення таємного договору між шведським королем Карлом XII і гетьманом І. Мазепою
- Г) зруйнування за наказом московського царя Петра I гетьманської столиці Батурина

71. Вкажіть, якої події стосується опис, даний в уривку:

«Й. к. м. зобов'язується обороняти Україну і прилучені до країни козаків землі й негайно вислати туди задля цього помічні війська, коли вимагатиме того потреба і коли помочі цієї проситимуть князь і Стани. Іван Мазепа, законний князь України, жодним способом не може бути нарушений у володінні цим князівством. Нічого не зміниться в тому, що досі зазначено, щодо герба й титулу князя України».

- А) Бахчисарайський мирний договір між Московією, Туреччиною та Кримським ханством, 1681 р.
- Б) Віленське московсько-польське перемир'я, 1656 р.
- В) «Вічний мир» між Московією та Польщею, 1686 р.
- Д) договір між Україною й Швецією, 1708 р.

72. *Які дії московського царя Петра I стали реакцією на перехід гетьмана І. Мазепи на бік шведського короля Карла XII?

- А) створення «Правління гетьманського уряду»
- Б) придушення повстання С. Палія на Правобережжі
- В) ув'язнення наказного гетьмана П. Полуботка
- Г) знищення гетьманської резиденції Батурина
- Д) ліквідація полкового устрою Гетьманщини
- Е) зруйнування Чортомлицької Січі
- Ж) обрання гетьманом І. Скоропадського

73. *У яких твердженнях ідеться про гетьмана Івана Мазепу?

- А) ініціював будівництво нових та відновлення давніх храмів
- Б) найдовше з усіх утримував гетьманську булаву
- В) організував повстання на Правобережжі 1702–1704 рр. задля об'єднання з Гетьманщиною
- Г) перший з гетьманів поїхав до Москви
- Д) перший із гетьманів після зміщення з посади ув'язнений і засланий до Сибіру

Е) переніс гетьманську резиденцію із Батурина до Глухова
 Ж) уклав союз зі Швецією і повстав проти Російської держави

74. Розташуйте уривки з наведених текстів у хронологічній послідовності їх написання:

А) «У гетьманській резиденції тричі на рік має обиратися Генеральна Рада: на Різдво, Великдень і Покрову. На ній, окрім названих вище представників, мають бути послы Запорозького Низового війська, тобто Січі. Між Радами Україною правитиме гетьман із генеральною старшиною. Листи з інших держав гетьман повинен зачитувати старшині, так само й відповіді»

Б) «Усі одногласно відповіли, що хочуть Мазепу. Після того, як на лавку став думний дяк і голосно прочитав текст присяги, на яку всі присягнули...»

В) «Ми стоїмо тепер між двома проваллями, готовими нас пожерти, коли не виберемо шляху для себе надійного, щоб їх обминути... як допустити Царя Російського вийти переможцем, то вже лиха година прийде до нас»

Г) «Цар... наказав Меншикову негайно атакувати його (Мазепи) столицю, поки шведи не прибули на допомогу. Меншиков напав на неї та здобув її...»

75. Установіть послідовність подій, відображених в уривках з історичних джерел.

А) «Після раптового вторгнення запорожців у табір Османа турками оволоділа паніка: сам Осман, який ще недавно думав, що немає нікого у світі могутнішого за нього, тепер на власні очі бачив усю хиткість свого становища...»

Б) «Орда ж примчала з тилу, так їх змішала, що вони почали тікати, а ми гнали їх аж до Конотопа. Там же потрапили до неволі князь Львов, два Бутурліни; усі полковники, ротмістри, капітани або полягли на полі битви, або пішли в татарську неволю...»

В) «За кілька днів після приєднання козацького головнокомандувача графа Мазепи до шведів князь Меншиков на чолі численного війська й артилерії пішов на Батурин, резиденцію гетьмана Мазепи... Здобувши місто силою, Меншиков віддав усе живе мечу та вогню...»

Г) «Уся перша війна почалася через Чаплинського, який, попри те, що я мав привілей короля, відібрав у мене хутір, та ще мені погрожував смертю, і весь цей вогонь спалахнув через нього...»

76. Встановіть відповідність між подіями та прізвищами гетьманів, причетних до них:

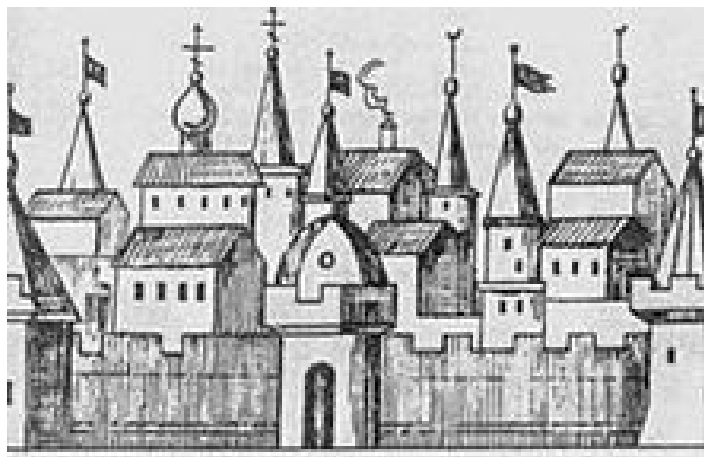
1) визнання протекторату Османської імперії	А) І. Мазепа
2) укладення військово-політичного союзу зі Швецією	Б) П. Дорошенко
3) створення найманого кінного війська «компанійців»	В) І. Брюховецький
4) проведення «Великого згону» населення Правобережної України	Г) Д. Многогрішний
	Д) І. Самойлович

77. Вкажіть місто, про яке йдеться в уривку:

«Цар прагнув помститися Мазепі і наказав Меншикову негайно зруйнувати його столицю. Меншиков напав на неї та здобув її...»

А) Батурин	Б) Глухів
В) Київ	Г) Чигирин

78. Вкажіть місто, зображене на рисунку, про яке йдеться в уривку:

«Цар прагнув помститися Мазепі і наказав Меншикову негайно зруйнувати його столицю. Меншиков напав на неї та здобув її...»

- А)** Батурин **Б)** Глухів **В)** Київ **Г)** Чигирин

79. *Картосхема дає змогу:

- А) визначити події першого Кримського походу московсько-українського війська (травень-червень 1687 р.)
- Б) указати місце остаточної ліквідації царським урядом Запорозької Січі
- В) визначити межі територій, охоплених козацьким повстанням на чолі з С. Палієм
- Г) окреслити межі «Великого князівства Руського» за Гадяцьким договором
- Д) визначити хід бойових дій Північної війни на українських землях
- Е) указати території, що за умовами Бахчисарайського договору, мали залишатися незаселеними
- Ж) окреслити території, на які поширювалася влада гетьмана І. Мазепи

80. За наведеною картосхемою можна визначити:

- А) пересування московських військ під час Кримських походів (1687 р., 1689 р.)
- Б) дії козацьких полків під час Азовських походів московського царя Петра І (1695, 1696 рр.)
- В) перебіг подій Північної війни на території України (1708–1709 рр.)
- Г) напрямок походу П. Орлика на Правобережжя (1711 р.)

81. Про зруйнування якої Січі йдеться в уривку:

А) Базавлуцької Б) Микитинської В) Хортицької Г) Чортомлицької

А) 1687 г. **Б) 1709** г. **В) 1775** г. **Г) 1828** г.

А) К. Булавін **Б) Г. Галаган**
В) К. Гордієнко **Г) І. Сірко**

А) Азовське сидіння Б) біля Лісної В) Конотопська Г) Полтавська

А) вересень 1708 року **Б)** травень 1709 року
В) червень 1709 року **Г)** квітень 1710 року

А) 1686 p. **Б) 1709 p.** **В) 1721 p.** **Г) 1775 p.**

87. Вкажіть, коли відбулася зображена на історичній картині Полтавська битва:

- А) вересень 1708 року Б) травень 1709 року
В) червень 1709 року Г) квітень 1710 року

88. Вкажіть правильне твердження:

«Внаслідок Полтавської битви українські землі ...»

- 1) ... у складі Гетьманщини прискореними темпами продовжили втрачати автономію
2) ... зазнали карних заходів з боку московського війська, яке знищило Батурин і Чортомлицьку Січ
- А) обидва твердження вірні Б) правильне 1-ше твердження
В) правильне 2-ге твердження Г) обидва твердження невірні

89. Вкажіть правильне твердження: Внаслідок Полтавської битви ...

- 1) ... Росія перетворилась на одну з найвпливовіших держав у тогочасній європейській політиці, її дії щодо України були спрямовані на обмеження автономії Гетьманщини»
2) ... Україна як автономія у складі Російської імперії розширила свої права»
3) московські воєводи зруйнували столицю Гетьманщини – Батурин, столицю Запоріжжя – Чортомлицьку Січ, зазнали репресій прихильники І. Мазепи
- А) 1 Б) 1, 2
В) 1, 3 Г) 1, 2, 3

90. Вкажіть правильне твердження: Внаслідок Полтавської битви, яка зображена на історичній картині:

- 1) ... Росія перетворилась на одну з найвпливовіших держав у тогочасній європейській політиці, її

дії щодо України були спрямовані на обмеження автономії Гетьманщини»

2) ... Україна як автономія у складі Російської імперії розширила свої права»

3) московські вояки зруйнували столицю Гетьманщини – Батурин, столицю Запоріжжя – Чортомлицьку Січ, зазнали репресій прихильники І. Мазепи

А) 1

Б) 1, 2

В) 1, 3

Г) 1, 2, 3

91. *Визначте наслідки Полтавської битви для України:

А) ліквідація Київської митрополії

Б) обмеження прав козацької старшини

В) остаточне підпорядкування Гетьманщини царським урядом

Г) поразка національно-визвольної акції гетьмана І. Мазепи

Д) посилення тиску на Гетьманщину

Е) створення Першої Малоросійської колегії

Ж) формування нової української еліти - староукраїнців

92. Розставте події в хронологічній послідовності:

А) Андрусівське перемир'я

Б) Азовські походи

В) Кримські походи

Г) Визвольна війна

93. Встановіть відповідність між воєнними кампаніями та їх стислими описами:

1) Батозька битва 1652 р. А) Генеральний бій Північної війни розпочався вранці атакою шведської піхоти на московські земляні укріплення. Вже близько 11-ої години битва закінчилася цілковитою поразкою шведів

2) Полтавська битва 1709 р. Б) Несподівано татарська кіннота покинула поле бою. Б. Хмельницький, намагаючись повернути союзників, прослідував за ханом, але був затриманий і за нього довелося сплачувати викуп

3) Зборівська битва 1649 р. В) Оточивши польський табір, українська армія атакувала одночасно з усіх боків. Гетьман скористався прорахунком поляків, які спорудили завеликий табір і не мали змоги боронити його наявними силами

4) Кримський похід 1689 р. Г) Б. Хмельницький міг остаточно добити польську армію, кримський хан Іслам-Гірей підписав сепаратну угоду з Річчю Посполитою

Д) Навесні московська армія московська армія під командуванням Голіцина і українські козаки на чолі з Мазепою знову рушили в похід. Дійшли до Перекопу, постояли добу під його мурами й повернули назад

94. Встановіть послідовність подій:

А) Бахчисарайський мирний договір між Московським царством, Османською імперією і Кримським ханством

Б) обрання П. Орлика гетьманом, прийняття «Конституції і пактів Війська Запорізького»

В) перехід Кримського ханства у васальну залежність до Османської імперії

Г) Полтавська битва Північної війни

95. Увідповідніть ім'я історичної особи з посадою, яку вона обіймала.

1) П. Дорошенко

А) гетьман Війська Запорозького

- 2) С. Палій
3) К. Гордієнко
4) Ф. Прокопович
- Б) полковник Фастівського полку
В) президент Малоросійської колегії
Г) ректор Києво-Могилянської академії
Д) кошовий отаман Війська Запорозького Низового

96. *Які заходи щодо України були здійснені російським царем Петром І:

- А) будівництво військових поселень на землях Війська Запорозького
Б) заборона обрання гетьмана
В) знищення гетьманської резиденції м. Батурина
Г) зруйнування Запорозької Січі
Д) ліквідація козацького устрою на Слобожанщині
Е) створення «Правління гетьманського уряду»
Ж) фактична ліквідація Києво-Могилянської академії

97. Про який період у житті І. Мазепи йдеться в уривку:

«...З італійськими майстрами, яких є кілька в гетьманській резиденції, говорив італійською мовою...Привернув Мазепа козаків до себе твердою владою, великою воєнною відвагою й розкішними прийняттями в своїй резиденції для козацької старшини... Він належить до тих людей, що воліють або зовсім мовчати, або говорити й не сказати».

- А) від служби у гетьмана П. Дорошенка до підписання Коломацьких статей
Б) від підписання Коломацьких статей до руйнування Батурина
В) від руйнування Батурина до Полтавської битви
Д) від Полтавської битви до втечі у турецькі володіння

98. Зображену на фото історичну пам'ятку присвячено діяльності гетьмана

- А) П. Орлика Б) П. Дорошенка В) Д. Апостола Г) І. Мазепи

99. Вкажіть особу гетьмана, зображену на гравюрі І. Мігури 1706 р.:

- А) І. Мазепа Б) П. Орлик В) І. Самойлович Г) І. Скоропадський

100. У зображеній на фото історичній пам'ятці уславлено здобутки та успіхи гетьмана в

- А) соціально-економічній політиці Б) державно-політичній діяльності
В) зовнішньополітичній царині Г) культурно-просвітницькій сфері

101. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів та їх стислими характеристиками:

1) І. Виговський	А) український гетьман, який підписав Переяславську угоду з Московським царством, а трохи пізніше – Слободищенський трактат з Польщею
2) П. Дорошенко	Б) наступник Б. Хмельницького на гетьманському уряді, який уклав Гадяцьку угоду з Польщею і переміг московське військо під Конотопом
3) І. Мазепа	В) гетьман Правобережної України, який прагнув вибороти незалежність України в спілці з Кримським ханством і Османською імперією
4) С. Палій	Г) фастівський полковник, який поширив свою владу на значну частину Правобережної України і очолив національно-визвольне повстання
- Д) гетьман Лівобережної України, який зажив слави видатного будівничого, давши кошти на споруду понад десяти нових храмів і відновлення чималої кількості давніх

102. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів та їх стислими характеристиками:

1) Іван Мазепа	А) молодший син російського царя, вів активну зовнішню політику щодо розширення кордонів і перетворення країни в імперію, проводив політику обмеження автономії України

- 2) Семен Палій **Б)** улюбленець польського короля, отримав освіту за кордоном, очолив антимосковську змову старшини, помер у м. Варниця
- 3) Карл XII **В)** польський король, полководець
- 4) Петро I **Г)** шведський король, видатний полководець, вважав себе протектором України
- Д)** фастівський полковник, герой оборони Відня, очолив антипольське повстання на Правобережжі, був засланий до Сибіру, реабілітований перед Полтавською битвою

103. Встановіть відповідність між діячами та документами, які вони підписували:

1) Ю. Хмельницький	А) Конотопські статті
2) І. Брюховецький	Б) Глухівські статті
3) Д. Многогрішний	Г) Московські статті
4) І. Самойлович	Е) Коломацькі статті
5) І. Мазепа	

104. Діяльність якого гетьмана можна характеризувати, спираючись на подану картосхему?

- А)** І. Мазепи **Б)** І. Скоропадського **В)** П. Тетері **Г)** Ю. Хмельницького

105. Назвіть роки гетьманства П. Орлика:

А) 1687-1709 роки	Б) 1708-1722 роки
В) 1710-1742 роки	Г) 1727-1734 роки

106. Встановіть хронологічну послідовність подій:

- А)** похід запорозьких козаків на чолі з П. Сагайдачним на Кафу
- Б)** поява та поширення в Україні «Літопису Самовидця»
- В)** підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові
- Д)** видання у Львові І. Федоровим «Апостола» та «Букваря»

107. Вкажіть назву, яку отримав договір гетьмана Війська Запорозького Пилипа Орлика зі старшиною та козацтвом:

- А) конституція Б) пункти В) статті Г) трактат

108. Зазначте, автором якого з документів був П. Орлик:

- А) Гадяцькі статті Б) Пакти і Конституція прав і вольностей Війська Запорозького

- Б) Пересторога Україні Г) Права, за якими судиться малоросійський народ

109. Вкажіть, хто був автором першої української конституції:

- А) Д. Апостол Б) П. Дорошенко

- В) Ю. Немирич Г) П. Орлик

110. На портреті зображений автор першої української конституції:

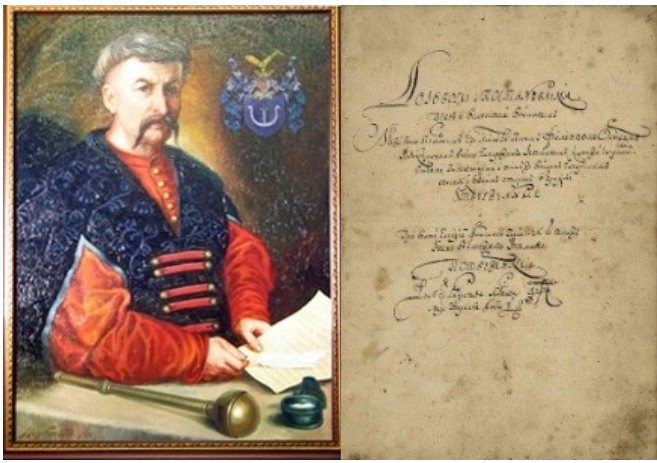

- А) С. Оріховський Б) Ю. Немирич В) Д. Апостол Г) П. Орлик

111. «Пакти й Конституція прав і вольностей Війська Запорозького» - угода, укладена між гетьманом П. Орликом і ...

- А) запорозькими козаками та турецьким султаном
Б) козацькою старшиною та запорозькими козаками
В) шведським королем і козацькою старшиною
Г) козацькою старшиною та російським царем

112. Зображений на портреті гетьман уклав «Пакти й Конституцію прав і вольностей Війська Запорозького» - угоду між...

- А) запорозькими козаками та турецьким султаном
- Б) козацькою старшиною та запорозькими козаками
- В) шведським королем і козацькою старшиною
- Г) козацькою старшиною та російським царем

113. Яке твердження відповідає характеристиці «Пактів й Конституції прав і вольностей Війська Запорозького» (Бендерської конституції):

- А) документ був укладений як угода між козаками та турецьким султаном
- Б) взаємна угода між козаками та гетьманом, у якій обмежувалися повноваження останнього
- В) це договірні статті між Іваном Скоропадським та Петром І, які урізали права та вольності українських територій
- Г) положення документа було реалізовано під час правління Данила Апостола

114. Ухвалення «Пактів і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького» пов'язано з ...

- А) створенням «Правління гетьманського уряду»
- Б) обранням Пилипа Орлика на посаду гетьмана
- В) повстанням козаків під проводом Семена Палія
- Г) початком діяльності Першої Малоросійської колегії

115. В якому році укладено документ, витяг із якого подано нижче:

«...Ми, генеральна старшина, кошовий отаман і все Військо Запорозьке... постановили з ...гетьманом таке право... в Запорозькому Війську: щоб у Вітчизні нашій першими радниками була генеральна старшина, ...за ними городові полковники... І з тими генеральними особами мають радитися гетьман та його наступники про цілісність Вітчизни, її загальне добро... нічого без їхнього дозволу... не зачинаючи приватною владою... і до завершення не доводячи...».

- А) 1651 рік
- Б) 1681 рік
- В) 1686 рік
- Г) 1710 рік

116. В якому році укладено документ, наведений в уривку:

«...ми, старшина, Кошовий Отаман і все Військо Запорозьке, укладаємо договір з Ясновельможним Гетьманом і постановляємо в акті обрання Його Ясновельможності, навечно зберігати у Війську Запорозькому такий закон... від кожного полку мають бути обрані за згодою Гетьмана декілька знатних ветеранів, досвідчених і вельми заслужених мужів, для входження до публічної ради...»

- А) 1648 р.
- Б) 1665 р.
- В) 1687 р.
- Г) 1710 р.

117. Вкажіть історичний документ, наведений в уривку:

«...ми, старшина, Кошовий Отаман і все Військо Запорозьке, укладаємо договір з Ясновельможним

Гетьманом і постановляємо в акті обрання Його Ясновельможності, навечно зберігати у Війську Запорозькому такий закон... від кожного полку мають бути обрані за згодою Гетьмана декілька знатних ветеранів, досвідчених і вельми заслужених мужів, для входження до публічної ради...»

- А) «Переяславські статті» Б. Хмельницького Б) «Коломацькі статті» І. Мазепи
В) «Конституція» П. Орлика Г) «Решительні пункти» Д. Апостола

118. Відповідно до «Пактів і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького» П. Орлика

- А) уся повнота влади зосереджувалася в руках довічно обраного гетьмана
Б) найвища виконавча влада належала гетьманові та генеральній старшині
В) скасовувалося постійне скликання Генеральної та Старшинської ради
Д) упроваджувався принцип спадковості гетьманської посади

120. Вкажіть історичний документ, що містить такі положення:

«... Отож ми, генеральна старшина, кошовий отаман і все Військо Запорозьке домовилися і постановили з ясновельможним гетьманом ... щоб із тими всіма генеральними особами мають радитися гетьман і його наступники про... всілякі справи, нічого без їхнього дозволу й поради не починати ... У гетьманській резиденції тричі на рік має збиратися генеральна Рада: на Різдво, Великдень і Покрову. Між Радами Україною правитиме гетьман з генеральною старшиною»,

- А) «Березневі статті» Б. Хмельницького Б) «Конституція» П. Орлика
В) «Решетилівські статті» І. Скоропадського Г) «Рішительні пункти» Д. Апостола

121. Вкажіть правильне твердження: «Конституція Пилипа Орлика передбачала...».

- 1) «... відокремлення особистої гетьманської казни від державної скарбниці»
2) «... створення представницького органу – Генеральної Ради, обмеження прав гетьмана»
А) обидва твердження вірні Б) правильне 1-ше твердження
В) правильне 2-ге твердження Г) обидва твердження невірні

122. З якого документа доби Гетьманщини наведено уривок:

«Ми, старшина, кошовий отаман і все Військо Запорозьке, укладаємо договір з ясновельможним гетьманом і постановляємо навечно зберігати у Війську Запорозькому такий закон, щоб у нашій батьківщині першість належала генеральній старшині як з огляду на її високі служби, так і у зв'язку з постійним перебуванням при гетьманах... Генеральній старшині, полковникам і генеральним радникам належить давати поради теперішньому гетьману та його наступникам про цілісність батьківщини, про її загальне благо й про всі публічні справи. Без їхнього попереднього рішення і згоди, на власний розсуд (гетьмана) нічого не повинно ні починатися, ні вирішуватися, ні здійснюватися. Через це вже тепер, при обранні гетьмана, за одностайною ухвалою встановлюються три Генеральні ради, які щороку збиратимуться в гетьманській резиденції...»

- А) Гадяцького договору Б) Слободищенської угоди
В) «Березневих статей» Г) Конституції Пилипа Орлика

123. «Пакти й Конституція прав і вольностей Війська Запорозького» передбачали, що ...

- 1) «...у гетьманській резиденції тричі на рік має збиратися генеральна Рада: на Різдво, Великдень і Покрову. Між Радами Україною правитиме гетьман з генеральною старшиною».
2) «...Іван Мазепа, законний князь України, ...не може бути позбавлений влади у цьому князівстві до його смерті... стани України зберігатимуть всі вольності згідно зі своїми

правами».

З) «...з усіма генеральними особами, полковниками й генеральними радниками має радитися гетьман... і всілякі публічні справи без їхнього дозволу й поради не починати своєю владою....»

А) 1, 2

Б) 2, 3

В) 1, 3

Г) 1, 2, 3

124. Вкажіть історичний документ, наведений в уривку, який вперше встановлював соціальну відповідальність уряду:

«Встановлюється і оголошується непорушним, що вдови козаків, їхні дружини та діти-сироти, козацькі господарства і господарства жінок, чоловіки яких перебувають на війні або на якихось військових службах, не притягатимуться до жодних обов'язкових для простого люду загальних повинностей і не будуть обтяжені сплатою податків...»

А) Волинський статут

Б) «Статут Війська Запорозького»

В) «Пакти й Конституція прав і вольностей Війська Запорозького»

Г) «Решительні пункти» Д. Апостола

125. Про суть соціальної політики кого із гетьманів Війська Запорозького йдеться в уривку:

«... Щоб людям військовим і посполитим зайві не чинилися утюження, наклади, пригнічення та здирства, через які вони, покинувши житла свої, звикли пріч іти і в закордонних державах шукати спокійнішого, легшого й кориснішого собі мешкання...»

А) П. Орлика

Б) К. Розумовського

В) І. Сірка

Г) Б. Хмельницького

126. Про яку пам'ятку української суспільно-політичної думки йдеться в уривку:

«...французькі просвітителі ще не наважувалися на розробку тих ідей, які було закладено в ній. Уперше в Європі було вироблено реальну модель вільної незалежної держави, заснованої на природному праві народу на свободу й самовизначення, модель, що базувалася на незаних досі демократичних засадах суспільного життя...»

А) «Закон Божий, або Книга буття українського народу»

Б) Волинський статут

В) «Пакти й Конституція прав і вольностей Війська Запорозького»

Г) «Статут Війська Запорозького»

127. Про яку пам'ятку права йдеться у цитованій праці:

«Акт 1710 року відображав світоглядні цінності вітчизняної інтелектуальної та військової еліти на переломі XVII–XVIII століть... він врахував інтереси не лише козацтва... а й регламентував життєдіяльність інших його станів – духовенства, міщанства, купецтва, селянства. Усі ці категорії населення тогочасної України творцями документа об'єднувалися у поняття “народ”».

А) Бендерську конституцію

Б) Решетилівські статті

В) «Рішительні пункти»

Г) «Права, за якими судиться малоросійський народ»

128. Визначте назви країн, між якими в 1711 р. був укладений Прутський договір:

А) Річ Посполита й Україна

Б) Московія й Туреччина

В) Україна й Кримське ханство

Г) Річ Посполита й Московія

129. Про кого з козацьких керівників йдеться у характеристиці:

«Обіймаючи гетьманську посаду в еміграції, наполегливо шукав серед політиків європейських країн союзників у боротьбі за відновлення самостійності Української держави»

А) Кость Гордієнко Б) Павло Полуботок В) Данило Апостол Г) Пилип Орлик

130. Вкажіть, в якому році виникла Олешківська Січ:

А) 1687 рік Б) 1711 рік В) 1734 рік Г) 1778 рік

131. Вкажіть, в якому році виникла Кам'янська Січ:

- А) 1687 рік Б) 1709 рік В) 1734 рік Г) 1778 рік

132. Назва Січі, яку запорозькі козаки заснували з дозволу кримського хана Девлет-Гірея в межах його володінь у 1711 р.:

- А) Кам'янська Б) Микитинська В) Нова Г) Олешківська

133. Вкажіть, хто був вибраний гетьманом після переходу І. Мазепи до шведів:

- А) Д. Апостол Б) П. Орлик
В) П. Полуботок Г) І. Скоропадський

134. Назвіть козацького полковника на Правобережній Україні, що прагнув перейти в підданство Росії, через ворожнечу з І. Мазепою опинився на засланні, а потім бився в лавах російської армії під Полтавою:

- А) Д. Апостол Б) З. Іскра
В) П. Орлик Г) С. Палій (Гурко)

135. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з історичних джерел.

А) «...Гетьман Орлик пішов за королем у Швецію, де мав привілеї «шефа союзної армії» і де знайшов разом зі своєю родиною підтримку навіть після смерті короля...»

Б) «Спочатку запанувала коротка тиша, але згодом почулися голоси, що хочуть вибрати Мазепу. Це скоро поширилося, і всі почали кричати, що хочуть Мазепу на гетьмана...»

В) «А запорожці, як злії оси, не боячись нічого, з одними киями і ножаками лізуть і б'ють Сомкову старшину. Вирвали в Сомка бунчук і переламали надвоє, одняли й булаву, володарем якої став Брюховецький...»

Г) «Я йшов, щоб звільнити з облоги пана Гуляницького, неспішно, чекаючи хана, і тільки той прибув, ми поквапилися, і ставши біля Соснівської переправи, застали там п'ятнадцять тисяч московитів... вони почали тікати, а ми... гнати їх аж до Конотопа...»

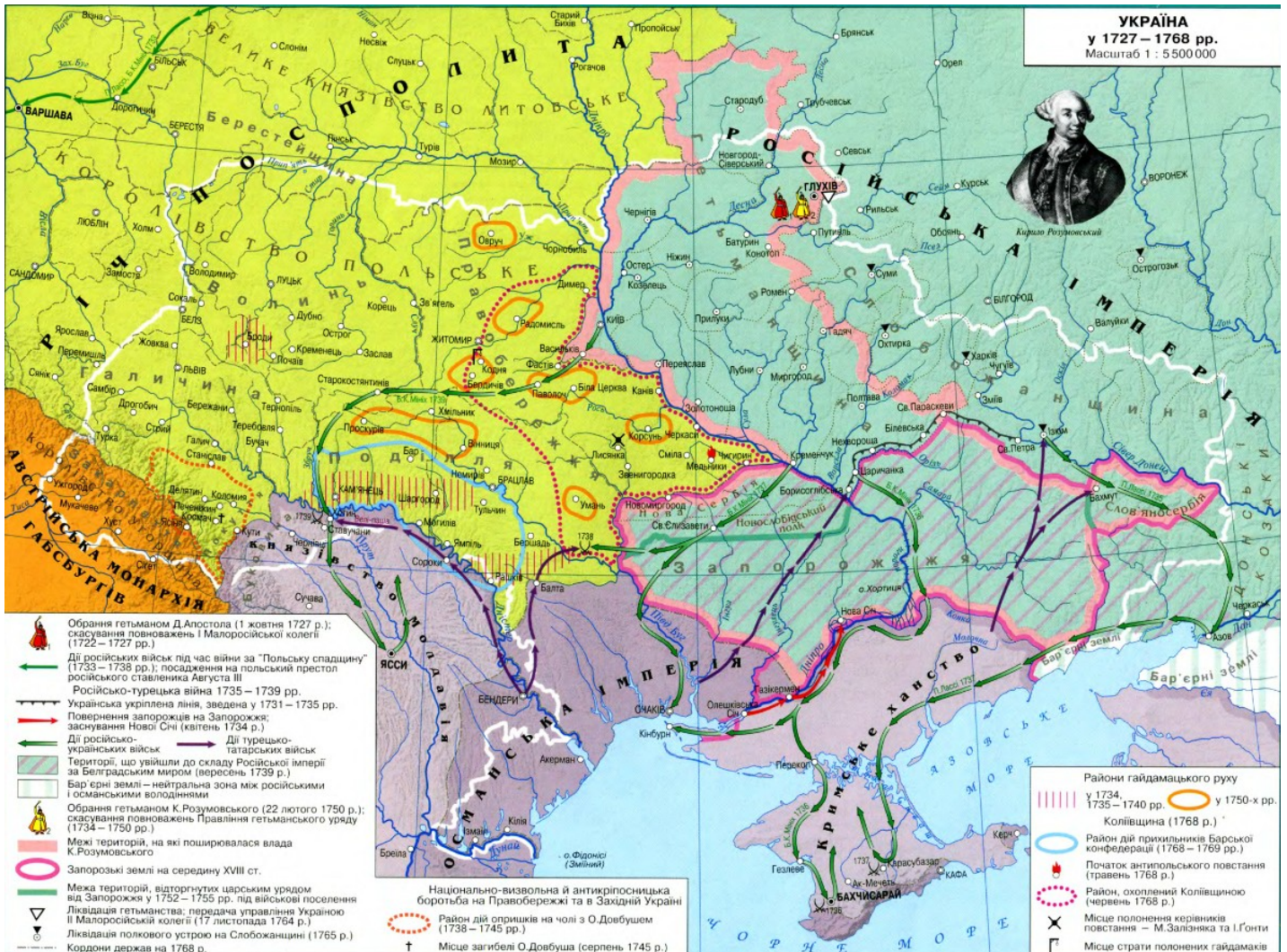
136. Поєднайте ім'я історичної особи з посадою, яку вона обіймала.

1) І. Мазепа	А) гетьман Війська Запорозького
2) С. Палій	Б) полковник Фастівського козацького полку
3) К. Гордієнко	В) президент Малоросійської колегії
4) Ф. Прокопович	Г) ректор Києво-Могилянської академії
	Д) кошовий отаман Війська Запорозького Низового

137. Якими були наслідки Північної війни для українських земель:

- А) ліквідовано незалежність Гетьманщини та Запорозької Січі
Б) обмежено автономні права Гетьманщини, зруйновано Запорозьку Січ
В) приєднано Правобережну Гетьманщину до Росії
Г) розпущено козацькі полки, запроваджено кріпацтво

4.2.2. Українські землі в 1711-1764 рр.

1. Цитований документ датується:

«Задля нашої безпеки в Україні треба насамперед посіяти незгоду між полковниками і гетьманом. Не треба виконувати прохань гетьмана. Коли народ побачить, що гетьман уже не має такої влади, як Мазепа, то, сподіваюсь, буде приходити з доносами»

- А) першою чвертю XVII ст. Б) останньою чвертю XVII ст.
В) першою третиною XVIII ст. Г) останньою третиною XVIII ст.

2. Про кого з наступників гетьмана І. Мазепи містить оповідь цитований документ:

«... служив під прапорами славетного гетьмана Мазепи, як генеральний комісар і писар ... пішов за королем у Швецію, де мав привілеї "шефа союзної армії" і де знайшов разом зі своєю родиною підтримку навіть після смерті короля... Ми знаємо гетьмана ... як людину великої ворожнечі до москалів, розумну й відважну, дуже поважану й люблену на Україні між козаками... Але козаки ... тільки і шукають нагоди, щоби повстати проти гнобителів і повернути свою давнішу вольність»

- А) Д. Апостол Б) П. Орлик В) К. Розумовський Г) І. Скоропадський

3. Гетьман, який звернувся до Петра І з договірними умовами самоврядування Лівобережного Гетьманату, відомими як Решетилівські статті:

- А) Данило Апостол В) Пилип Орлик
Б) Іван Мазепа Г) Іван Скоропадський

4. Хто з гетьманів, зображених на фото, став першим, із ким цар відмовився укласти договірні статті:

А

Б

В

Г

5. Установіть послідовність перебування при владі гетьманів.

А) Іван Скоропадський

В) Іван Мазепа

Б) Іван Брюховецький

Г) Іван Виговський

6. Увідповідніть дати з подіями, описаними у цитованих документах:

- 1) 1659 р. **А)** «Я йшов, щоб звільнити з облоги пана Гуляницького, неспішно, чекаючи на хана, і тільки-но той прибув, ми поквапилися і дня 29 червня, в день св. Петра й Павла... Орда ж, примчавши з тилу, так їх змішала, що, майже не ставши до ладу, вони почали втікати, а ми на їхніх плечах гнали їх півтори милі... і мало хто з них утік до таборів»
- 2) 1667 р. **Б)** «Ось недавно вчинили договір з поляками на нашу згубу; розірвали надвоє і обидва монархи умовились між собою, що будуть нас викоріняти... без нас вирішили, які міста залишити під собою, в які уступити, а тим часом ці міста дісталися вам не вашою силою, а Божою поміччю й нашою кров'ю та відвагою.»
- 3) 1677 р. **В)** «Турецький султан... ще більші свої турецькі й татарські сили зібрав і послав ... під Чигирин доставати його. Ті бусурманські сили, прийшовши місяця липня числа 8 до Чигирин, доставали його різними способами ... протягом довгого часу ... але велику загибель собі там знайшли.»
- 4) 1708 р. **Г)** «Турецькі клейноди, котрі вдруге турецький султан прислав... на гетьманство українське, тепер після піддання його з Військом прислані московському цареві і публічно та демонстративно на очах народу тріумфально були віддані в столиці»
Д) «...граф Мазепа ... перейшов на сторону Короля Швеції... Через кілька днів ... князь Меншиков на чолі численного війська і артилерії пішов на Батурин... Здобувши місто силою, Меншиков віддав усе живе мечу та вогню... московітам згодом удалося більшістю голосів вибрати нового гетьмана – Скоропадського...»

7. За указом Петра I владу гетьмана в Україні обмежувала така державна структура як...

А) Малоросійська колегія

Б) Малоросійський приказ

В) Правління гетьманського уряду

Г) Таємна канцелярія

8. Утворений за указом Петра I державний орган, що керував українськими землями Російської імперії у 1722—1727 рр.:

А) Малоросійська колегія

Б) Малоросійське генерал-губернаторство

В) Малоросійський приказ

Г) Правління гетьманського уряду

9. Коли з'явився документ, наведений в уривку:

«...при гетьмані пану Скоропадському в Глухові для управління судами і для іншого, що в прохальних пунктах гетьмана Хмельницького і в ухвалах на нього написано, замість однієї воєводської персони для кращої вірності і управління бути колегії, в якій бути бригадирові панові Вельямінову з шістьма чоловіками штаб-офіцерами...»

А) 1708 р. **Б)** 1713 р. **В)** 1722 р. **Г)** 1764 р.

10. За правління якого гетьмана Війська Запорозького росіяни вперше отримали в Україні великі земельні володіння, невідконтрольні місцевій владі, де запроваджувалось кріпацтво:

- А) І. Мазепи Б) К. Розумовського В) І. Скоропадського Г) Ю. Хмельницького

11. Позначте рік створення Першої Малоросійської колегії.

- А) 1708 рік Б) 1722 рік
В) 1764 рік Г) 1775 рік

12. Позначте прізвище президента Першої Малоросійської колегії:

- А) С. Вельямінов Б) О. Меншиков
В) О. Шаховський Г) В. Голіцин

13. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

- 1) протекторат А) економічна теорія та політика, у підвалини якої закладено пріоритет зовнішньої торгівлі і накопичення капіталів в країні
2) імперія Б) країна, яка визнає зверхність іншої держави, зберігаючи державний устрій та певну самостійність у внутрішніх справах
3) федерація В) держава, яка складається з територій, позбавлених самостійності і керованих з єдиного центру
4) суверенітет Г) верховенство, незалежність від будь-яких сил, обставин та осіб
Д) форма державного устрою, за якого суб'єкти, чий союз склав нову державу, зберігають певну частину прав самоврядування

14. Розставте події в хронологічній послідовності:

- А) Азовські походи Б) «Коломацькі статті»
В) початок Північної війни Г) Полтавська битва
Е) утворення Малоросійської колегії

15. Вкажіть, коли в Україні діяла Малоросійська колегія:

- А) 1722-1727 роки Б) 1727-1734 роки
В) 1734-1750 роки Г) 1750-1764 роки

16. *Якими були основні функції Першої Малоросійської колегії (1722—1727 рр.):

- А) встановлення та стягнення податків до царської казни
Б) запровадження російського адміністративно-територіального устрою
В) здійснення дипломатичних відносин з іншими країнами
Г) контроль за діяльністю церков на території Гетьманщини
Д) нагляд за діяльністю гетьмана, генеральної та полкової старшини
Е) призначення гетьмана та кошового отамана Запорозької Січі
Ж) розквартирування офіцерів і солдатів російської армії

17. Функція, не властива Першій Малоросійській колегії:

- А) боротьба проти хабарництва, підняття авторитету Генерального суду у населення
- Б) нагляд за діяльністю гетьмана, генеральної та полкової старшини
- В) розгляд апеляцій на судові рішення, прийняті в Генеральному військовому суді, полкових та ратушних судах
- Г) стягнення податків до царської скарбниці і провіанту для російської армії

18. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

«Канцелярист Іван Романович подав чолобитну від усього війська малоросійського ... до рук його імператорської величності, що з церкви святої Троїці по службі Божій листопада 10 числа йшов. Так зараз у кофейний дім увійшовши й вичитавши, вийшов з того дому й наказав своїми вустами з великим гнівом і лютістю взяти під варту полковника Павла Полуботка, суддю генерального Івана Черниша, Семена Савича – писаря генерального, які там-таки стояли ... того ж часу взято з України полковника миргородського Апостола в Москву і Санкт-Петербург, осавула генерального й бунчукового з Глухова, а деяких полків побрано в Глухів старшину полкову й держано під караулом».

- А) у першій половині XVII ст.
- Б) у другій половині XVII ст.
- В) у першій половині XVIII ст.
- Г) у другій половині XVIII ст.

19. Вкажіть особу керманича Гетьманщини, взятого за царським указом під варту, який закінчив життя у тюрмі за спробу відновити козацькі вольності:

20. Вкажіть правильне твердження: «У квітні 1722 р. Петро I своїм указом...».

- 1) «... ліквідував посаду гетьмана, а для управління Гетьманщиною створив Малоросійський

приказ на чолі з П. Румянцевим»

2) «... створив Малоросійську колегію для нагляду за виборами гетьмана П. Полуботка»

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

21. Що є свідченням обмеження царською владою автономії України в першій половині XVIII ст.?

А) поділ Гетьманщини на Лівобережну та Правобережну

Б) переформування козацьких полків на регулярні кінні полки російської армії

В) остаточна ліквідація російськими військами Запорозької Січі

Г) утворення Першої Малоросійської колегії

22. Встановіть послідовність подій державно-політичного життя XVIII ст.

А) ухвалення «Пактів і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького»

Б) початок діяльності Першої Малоросійської колегії

В) зруйнування за наказом Петра I Чортомлицької Січі

Д) обрання гетьманом І. Скоропадського

23. Позначте соціальний стан Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України, що користувався правом спадкового землеволодіння, звільнявся від державних повинностей і податків за несення військової служби:

А) селянство

Б) козацтво

В) міщанство

Г) духовенство

24. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів та їхніми стислими характеристиками:

1) І. Скоропадський А) кошовий отаман Запорізької Січі, «непримиренний ворог московського царя», який підтримав І. Мазепу під час антимосковського повстання

2) П. Полуботок Б) гетьман Лівобережної України, князь Священної Римської імперії германської нації, який вдався до укладення союзу зі шведами проти Московії

3) К. Гордієнко В) гетьман, за часів правління якого почали складати «Права, за якими судиться малоросійський народ»

4) І. Мазепа Г) гетьман, обраний за наказом Петра I; під час його уряду було впроваджено Малоросійську колегію

Д) наказний гетьман, якого Петро I не затвердив на гетьманство; з його ім'ям пов'язана відома легенда про прихований козацький державний скарб

25. Укажіть ім'я наказного гетьмана (1722—1724 рр.), ув'язненого після подання цареві Петру I Коломацьких чолобитних:

А) Д. Апостол

Б) П. Орлик

В) П. Полуботок

Г) К. Розумовський

26. Гетьман, з яким пов'язують легенду про козацький скарб, що був доправлений до Англійського банку і до сьогодні не отриманий спадкоємцями:

А) І. Брюховецький Б) П. Орлик В) П. Полуботок Г) Ю. Хмельницький

27. Встановіть послідовність подій:

- А) козацькі повстання під проводом К. Косинського і С. Наливайка**
- Б) гетьманство П. Дорошенка**
- В) діяльність Першої Малоросійської колегії**
- Д) Люблінська унія, утворення Речі Посполитої**

28. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А) Андрусівське перемир'я Б) гетьманування І. Виговського**
- В) Хотинська війна Г) створення першої Малоросійської колегії**

29. За ініціативи князя О. Меншикова на засіданні Верховної таємної ради було вирішено запропонувати російській імператриці:

«1) поки ще з турками до розриву не дійшло, до тих місць, ради приласкання тамтешнього народу, обрати персону гідну і вірну з малоросіян в гетьмани... 2) суди між народом малоросійським відправляти їм самим...». Кого було обрано гетьманом за цією рекомендацією?

- А) І. Мазепу Б) І. Скоропадського В) П. Полуботка Г) Д. Апостола**

30. Визначте, за часів якого гетьмана російський імператор затвердив «Рішительні» (конфірмовані) пункти:

- А) Д. Апостола Б) П. Полуботка**
- В) І. Мазепи Г) П. Орлика**

31. Встановіть послідовність подій:

- А) заснування Запорозької Січі в урочищі Базавлук**
- Б) указ Петра I про створення Малоросійської колегії**
- В) указ Петра I про заборону друкування в Україні книг, текст яких відрізнявся від московських і петербурзьких видань**
- Г) похід П. Орлика з козацькими і татарськими загонами на Правобережну Україну**

32. Позначте, що собою являли «Рішительні пункти» (статті):

- А) угода між І. Мазепою та Карлом XII**
- Б) зобов'язання, які взяв на себе І. Скоропадський на Глухівській раді**
- В) договірні статті П. Полуботка й Петра I**
- Д) договірні статті між Д. Апостолом і царським урядом**

33. Встановіть послідовність подій державно-політичного життя XVIII ст.

- А) ухвалення «Пактів і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького»**
- Б) початок діяльності Першої Малоросійської колегії**
- В) зруйнування за наказом Петра I Чортомлицької Січі**
- Д) обрання гетьманом І. Скоропадського**

34. Вкажіть портрет гетьмана Данила Апостола:

35. Позначте один із заходів, проведених гетьманом Д. Апостолом:

- А) збільшення кількості російських полків
- Б) запровадження кодифікації документів
- В) діяння судів за російськими законами
- Д) відновлення збирання податків російськими представниками

36. Позначте прізвище гетьмана, за якого було проведено «Генеральне слідство про маєтності»:

- А) Д. Многогрішний
- Б) І. Самойлович
- В) І. Мазепа
- Г) Д. Апостол

37. Подія, яка пов'язана з періодом правління гетьмана Данила Апостола:

- А) діяльність Генерального слідства про маєтність
- Б) ліквідація Запорозької Січі
- В) робота Другої Малоросійської колегії
- Г) укладання Коломацьких статей

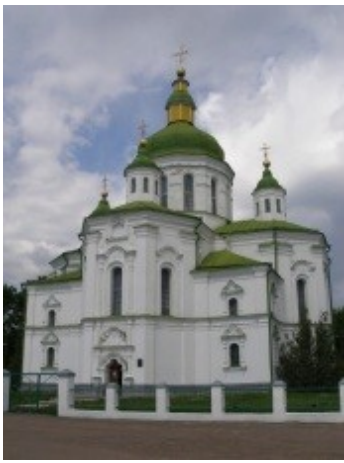
38. Вкажіть, за якого гетьмана мала місце спроба кодифікування українських законів, внаслідок чого було створено «Права, за якими судиться малоросійський народ»:

- А) Д. Апостола
- Б) І. Мазепа
- В) К. Розумовського
- Г) П. Орлика

39. За правління якого гетьмана було вперше встановлено обсяг державних витрат, переглянуто систему податків та митних зборів, обчислено кошти на утримання артилерії, найманого компанійського війська, центральних та місцевих установ:

- А) Д. Апостола
- Б) Б. Хмельницького
- В) К. Розумовського
- Г) П. Орлика

40. Вкажіть храм, споруджений за правління гетьмана Д. Апостола:

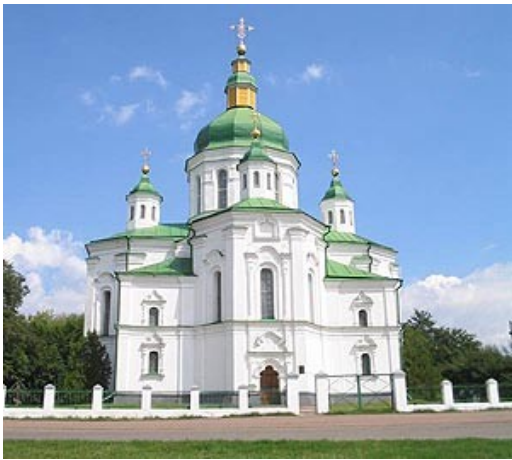
А) Микольська церква Святогірської лаври

Б) Покровський собор у Харкові

В) Спасо-Преображенська церква у Великих Сорочинцях

Г) Троїцька церква в Новомосковську

41. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Андріївська церква у Києві

Б) Георгіївська церква Видубицького монастиря в Києві

В) оборонна синагога в Жовкві

Г) Спасо-Преображенська церква у Великих Сорочинцях

42. На фото:

А) Георгіївська церква Видубицького монастиря в Києві

Б) Успенська церква Печерської лаври

В) Покровський собор у Харкові

Г) Спасо-Преображенська церква у Великих Сорочинцях

43. Семиярусний іконостас, зображений на фото, прикрасив храм, зведений за правління гетьмана Д. Апостола у...

А) Батурині Б) Великих Сорочинцях В) Глухові Г) Чигирині

44. Після смерті гетьмана Д. Апостола влада в Гетьманщині перейшла до

- А) Малоросійського приказу Б) Першої Малоросійської колегії
В) Правління гетьманського уряду Г) Другої Малоросійської колегії

45. Який орган здійснював управління Гетьманщиною в період між гетьмануванням Данила Апостола та Кирила Розумовського?

- А) Малоросійський приказ Б) Перша Малоросійська колегія
В) Друга Малоросійська колегія Г) Правління гетьманського уряду

46. Визначте, з якою метою було створено Правління гетьманського уряду (1734 р.):

- А) розслідування законності володіння та роздачі маєтків козацькій старшині та російським можновладцям у Гетьманщині
Б) контроль за діяльністю козацької генеральної старшини та обмеження політичної автономії Гетьманщини
В) укладення кодексу законів Гетьманщини, його узгодження із загальноросійським законодавством
Г) перегляд гетьманом судових рішень, прийнятих у Генеральному військовому суді, полкових і сотенних судах

47. Правління гетьманського уряду (1734 р.) було створено з метою:

- А) контролю за діяльністю козацької генеральної старшини та обмеження політичної автономії Гетьманщини
Б) перегляду гетьманом судових рішень, прийнятих у Генеральному військовому суді, полкових та сотенних судах
В) розслідувати законність володіння та роздавання маєтків козацькій старшині та російським можновладцям у Гетьманщині
Г) укладення кодексу законів Гетьманщини, його узгодження із загальноросійським законодавством

48. Керівник Міністерського правління (Правління гетьманського уряду):

- А) бригадир Степан Вельямінов Б) граф Петро Румянцев

В) князь Григорій Потьомкін

Г) князь Олексій Шаховський

49. *Вкажіть риси, властиві суспільному життю Гетьманщини за часів Правління гетьманського уряду:

- А) вся повнота влади належала генеральній старшині**
- Б) вся повнота влади належала російському князю О. Шаховському, який втручався у внутрішні справи України**
- В) дотримання «Рішительних пунктів» Данила Апостола та таємних царських інструкцій**
- Г) погіршення економічної та внутрішньополітичної ситуації на Лівобережжі, розорення населення**
- Е) скорочення козацького реєстру, розшарування козацтва**
- З) відновлення зовнішньоекономічних зв'язків Гетьманщини**
- К) втягнення України в російсько-турецьку війну 1735-1739 рр.**

50. Встановіть послідовність правління гетьманів:

- А) Іван Мазепа**
- Б) Петро Дорошенко**
- В) Данило Апостол**
- Г) Іван Скоропадський**

51. Встановіть послідовність подій:

- А) запровадження козацького реєстрового війська**
- Б) остаточна ліквідація Київського удільного князівства**
- В) створення Пересопницького Євангелія**
- Д) гетьманування Данила Апостола**

52. Що стало результатом прийняття козаками умов, висунених царським урядом:

«...Жити запорожцям у місцях, де розорено в 1709 році їхнє житло. Користуватися їм промислами... Зберігати їм вірність престолу російському... Бути їм в залежності від головнокомандуючого генерала в Малій Русі визначеного...»?

- А) заснування Нової (Підпільненської) Січі**
- Б) утворення першої Малоросійської колегії**
- В) ліквідація Правління гетьманського уряду**
- Г) відновлення гетьманства**

53. Встановіть послідовність подій:

- А) морські походи козацтва на чолі з гетьманом П. Конашевичем-Сагайдачним**
- Б) православний та уніатський собори в Бересті, утворення греко-католицької церкви**
- В) облога й розорення Києва монгольськими ордами Бату-хана**
- Г) заснування Нової (Підпільненської) Січі**

54. Встановіть послідовність подій:

- А) гетьманування І. Мазепи**
- Б) заснування Нової (Підпільненської) Січі**

- В) козацьке повстання під проводом П. Бута (Павлюка), Я. Острянина, Д. Гуні
Д) утворення Галицько-Волинської держави

55. Паланки, позначені на карті, були утворені за роки існування Січі:

- А) Задунайської Б) Нової В) Олешківської Г) Чортомлицької

56. Вкажіть, з якою метою царський уряд у 1734 р. дозволив козакам заснувати Нову Січ на р. Підпільна:

- А) використати козаків у новій російсько-турецькій війні
Б) залучити козаків до придушення селянських виступів
В) мати додатковий важіль впливу на Річ Посполиту
Г) налагодити союзницькі стосунки з Кримським ханством

57. Нова (Підпільненська) Січ відігравала важливу роль у російсько-турецьких війнах:

- А) XVI ст. Б) XVII ст. В) XVIII ст. Г) XIX ст.

58. Встановіть послідовність подій першої половини XVIII ст.:

- А) заснування Нової (Підпільненської) Січі Б) прийняття Конституції П. Орлика
В) утворення Першої Малоросійської колегії Г) Полтавська битва

59. «Запорозькі козаки, – писав 1776 р. старшина В. Чернявський, – мають деякі поселення, де тримають худобу, коней й овець, мають пасіки, розводять сади й городи, роблять запаси сіна та худоби й засівають поля різним хлібом, ловлять звіра, а в річках – рибу».

Як козаки називали такі «поселення»?

- А) зимівники Б) паланки В) повіти Г) куріні

60. Адміністративний і військовий центр запорозького козацтва в 1734–1775 рр.:

- А) Нова Січ Б) Олешківська Січ В) Самарська паланка Г) Чигирин

61. Адміністративний і військовий центр запорозького козацтва в 1734–1775 рр.:

- А) Глухів Б) Нова Січ В) Орізька паланка Г) Хортицька Січ

62. Адміністративно-територіальна одиниця у період існування Нової Січі (1734-75 рр.), у центрі якої була слобода з невеликим укріпленням і козацькою залогою:

А) кош Б) курінь В) паланка Г) полк

63. Як називалася військово-адміністративна одиниця Нової Січі:

А) зимівник Б) паланка В) повіт Г) полк

64. Паланка – це адміністративно-територіальна одиниця:

А) Лівобережної Гетьманщини Б) Нової (Підпільненської) Січі
В) Правобережної Гетьманщини Г) Слобідської України

65. Встановіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

1) отчина землі	А) адміністративно-територіальна одиниця, на які поділялися Вольностей Війська Запорозького
2) магістрат кріпосних	Б) велике багатогалузеве господарство, засноване на праці селян та орієнтоване виробництво збіжжя на продаж
3) паланка Лівобережної	В) військова й адміністративно-територіальна одиниця Гетьманщини та Слобідської України
4) фільварок магдебурзьким	Г) орган самоврядування в містах, що користувалися правом
пов'язане	Д) спадкова земельна власність (землі, будівлі, інвентар) та із нею право на феодално залежних селян

66. Встановіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

А) військова, адміністративно-територіальна, господарська 1) займанщина
одиниця Запорозької (Нової) Січі

Б) форма визиску селянства, примусове виконання певного 2) зимівник
обсягу робіт на користь землевласника

Г) система правових норм, що визначала залежність 3) паланка
селянина від феодала

Д) елемент звичаєвого права, що дозволяв на підставі 4) панщина
першості володіти землею

Е) хутір, в якому запорозькі козаки займалися скотарством і
землеробством

67. Вкажіть назву військово-адміністративної одиниці Нової Січі:

А) полк Б) паланка
В) земля Г) округ

68. Козацьке поселення часів Нової Січі з 2-3 хат та господарських будівель, засноване, як правило, 3-4 сімейними запорожцями, які займалися скотарством, землеробством, бджільництвом тощо:

А) зимівник Б) курінь В) паланка Г) хутір

69. На які адміністративно-територіальні округи поділялися землі Війська Запорозького в період Нової Січі:

А) губернії Б) паланки В) повіти Г) полки

70. Який історико-географічний регіон формується протягом XVI-XVII ст. внаслідок колонізації українцями прикордонних земель Речі Посполитої, Московського царства та Кримського ханства:

А) Правобережна Україна Б) Південна Україна
В) Слобідська Україна Г) Лівобережна Україна

71. Про формування населення якого регіону йдеться в уривку з історичного джерела:

«Наші діди, батьки, брати і родичі, і ми самі поприходили з різних гетьманських і задніпрянських міст в Україну на закликання белгородських та курських воєвод, котрі запевняли нас царським словом – не відбирати від нас наших вольностей. Вони веліли селитися нам, щоб ми захистили собою московські українські міста по Белгородській лінії в диких степах на татарських займищах...»?

А) Лівобережної України Б) Слобідської України
В) Південної України Г) Правобережної України

72. Позначте характерну рису процесу колонізації Слобідської України в другій половині XVII ст.:

А) активізація переселенського руху, основою якого були селяни та міщани Лівобережної України, які рятувалися від утисків польської шляхти

Б) нова хвиля переселенців із Правобережної та Лівобережної України, пов'язана зі складними суспільно-політичними обставинами доби Руїни

В) обмеження переселенського руху з Правобережної України владою Московського царства у зв'язку з ускладненням відносин із Річчю Посполитою

Г) початок заселення території Дикого Поля українськими селянами-втікачами з Правобережної України та запорозькими козаками

73. Острогозький, Харківський, Сумський, Охтирський та Ізюмський – це козацькі полки ...

А) Лівобережної Гетьманщини Б) Слобідської України
В) Правобережної Гетьманщини Г) Вольностей Війська Запорозького

74. Характерним для соціально-економічного розвитку Слобідської України в другій половині XVII ст. було:

1. виникнення міст замість козацьких зимівників
2. запровадження панщини (два дні на тиждень)
3. звільнення від податків поселень, що виникали
4. існування права займанщини для переселенців

А) 1, 2 Б) 3, 4
В) 1, 4 Г) 2, 3

75. Позначте, у чому полягала особливість козацького полкового устрою Слобідської України в

другій половині XVII - середині XVIII ст.:

А) обрання полковників на посаду супроводжувалося присягою як на вірність царю, так і на вірність гетьману

Б) полкові уряди самостійно вирішували питання чисельності козацького війська та його утримання

В) кожен полк окремо і в різний час отримував царську жалувану грамоту, де визначалися його права та привілеї

Г) полковники призначалися белгородським воєводою з наступним затвердженням на полкових козацьких радах

76. Вкажіть правильне твердження:

«Козацькі полковники на Слобідській Україні підпорядковувались...»

1) «... кожний окремо безпосередньо белгородському воєводі»

2) «... гетьманові Слобідської України»

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

77. *Вкажіть, які твердження стосуються Слобідської України:

А) адміністративно-територіальний устрій, що склався протягом Національно-визвольної війни, зберігався майже незмінним

Б) було утворено п'ять козацьких полків: Острогозький, Харківський, Сумський, Охтирський та Ізюмський

В) кожний полк окремо і в різний час отримував царську грамоту, що визначала його права на козацький устрій, вільну торгівлю, звільнення від податків на землю тощо

Г) найвищою посадовою особою був гетьман, якого обирала Старшинська рада, а царський уряд мав затвердити

Д) полковники входили до Старшинської ради і підкорялися виключно гетьману, який не міг їх звільнити з посади без царської згоди

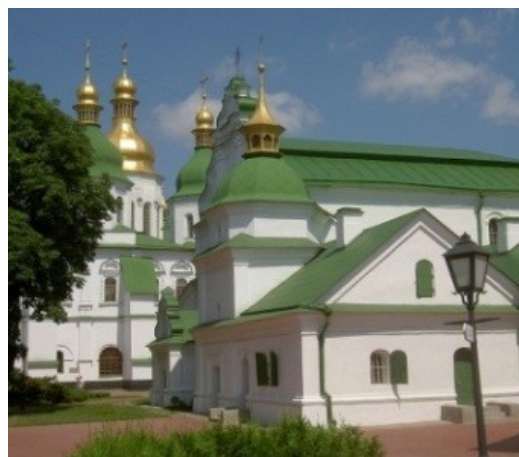
Е) полковника обирали довічно, а часом навіть з правом передачі посади у спадок

3) полковники підпорядковувались кожному окремо безпосередньо царському белгородському воєводі

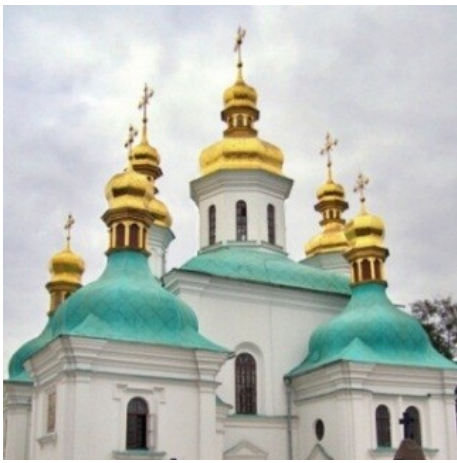
78. Вкажіть храм, побудований козацькою громадою Слобожанщини наприкінці XVII ст.:

A)

Б)

79. Вкажіть, яке з козацьких полкових міст XVII ст. розташувалось на Слобідській Україні:

- A) Миргород** **Б) Полтава**
- В) Суми** **Г) Чернігів**

80. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) гайдамака	А) козак на королівській службі
2) дейнека	Б) бунтівник в Карпатах і Прикарпатті
3) опришок	В) селянин-повстанець, бунтівник на Лівобережжі
4) компанієць	Д) бунтівник, повстанець на Правобережжі
	Ж) воїн особливого полку, створеного гетьманом Д. Многогрішним за Глухівськими статтями

81. Про наслідки якої історичної доби для Правобережної України та Галичини йдеться в уривку з козацького літопису:

«... Від Корсуня і Білої Церкви, потім на Волинь і в князівство Руське, до Львова, Замостя, Бродів і далі подорожуючи, бачив я багато городів і замків безлюдних, і пусті вали..., що стали пристанищем і житлом тільки для диких звірів... Бачив я там... багато кісток людських, сухих і нагих, що тільки небо за покрівлю собі мали...»

- А) Вітчизняної війни 1812 року
Б) правління гетьмана І. Мазепи
В) Руїни
Г) трьох поділів Речі Посполитої

82. Остаточна ліквідація козацького устрою на Правобережній Україні відбулася під час:

- А) Руїни** **Б) правління гетьмана І. Мазепи** **В) Коліївщини** **Г) Північної війни**

83. Козацтво на Правобережній Україні було ліквідовано:

- A) 1713 p. Б) 1764 p. В) 1767 p. Г) 1775 p.**

84. Рішення про остаточну ліквідацію козацтва на Правобережній Україні було прийнято:

- А) сеймом і королем Річі Посполитої** **Б) гетьманом І. Мазепою під час походу за Дніпро**
В) очільниками Барської конфедерації **Г) російською імператрицею Катериною II**

85. Гайдамацький рух виник:

- А) наприкінці XV ст. Б) в середині XVII ст.
В) у першій половині XVIII ст. Г) в середині XVIII ст.

86. Гайдамацький рух у XVIII ст. набув поширення на території

- А) Південної України Б) Слобідської України
В) Лівобережної України Г) Правобережної України

87. Гайдамацький та опришківський рухи у XVIII ст. були спрямовані проти експлуатації українського селянства

- А) російським дворянством Б) кримськотатарськими ханами
В) козацькою старшиною Г) польською шляхтою

88. Позначте прізвище керівника гайдамацького повстання в Україні в 1734 р.

- А) Д. Братковський Б) С. Верлан
В) І. Гонта Г) О. Довбуш
Д)

89. Вкажіть, хто очолював рух опришків:

- А) О. Довбуш Б) І. Гонта
В) С. Чалий Г) Л. Кобилиця

90. Вкажіть особу, зображену на портреті, яка очолювала рух опришків:

- А) О. Довбуш Б) І. Гонта
В) С. Чалий Г) Л. Кобилиця

91. Історик Д. Дорошенко вважав, що

«...гайдамацтво, як форму активного протесту проти несприятливих умов суспільного ладу, знали також і західноукраїнські землі Галичина й Буковина». На основі аналізу якого явища зроблено такий висновок?

- А) «ходіння в народ» Б) «рух опришків»

В) «холерні бунти»

Г) «похід у Таврію за волею»

92. Виявом «соціального розбійництва» на теренах Галичини, Буковини та Закарпаття в XVI–XIX ст. була діяльність

А) сердюків Б) опришків В) гайдамаків Г) компанійців

93. Позначте територію, де в першій половині XVIII ст. діяли повстанці, яких називали терміном, що в перекладі означає «знищувачі, порушники»:

А) Поділля

Б) Прикарпаття й Закарпаття

В) Волинь

Г) Полісся

94. Вкажіть, коли в Україні діяло Правління гетьманського уряду:

А) 1722-1727 роки

Б) 1727-1734 роки

В) 1734-1750 роки

Г) 1750-1764 роки

95. *Які події з історії України належать до першої половини XVIII ст.:

А) арешт наказного гетьмана П. Полуботка

Д) остаточне скасування гетьманства в Україні

Б) гайдамацьке повстання Коліївщина

Е) правління Першої Малоросійської колегії

В) обрання гетьманом І. Мазепи

Ж) прийняття «Конституції» П. Орлика

Г) остаточне знищення Запорозької Січі

96. *Вкажіть, які з наведених подій історії України відбулися в першій половині XVIII ст.:

А) проголошення І. Самойловича гетьманом усієї України

Б) прийняття Конституції П. Орлика

В) діяльність Першої Малоросійської колегії

Г) початок гайдамацького руху на Правобережній Україні

Д) гетьманування К. Розумовського

Е) заснування Нової (Підпільненської) Січі

Ж) діяльність Другої Малоросійської колегії

97. Якого гетьмана було обрано згідно з царським указом 1750 р. «О бытии в Малороссии гетману

по прежним правам и обыкновениям»:

А) П.

Б) К.

Калнишевського

Розумовського

В) Д. Апостола

Г) І.

Скоропадського

98. Позначте ім'я російської імператриці, зображеної на ілюстрації, яка відновила гетьманство в 1750 р.:

А) Ганна

- Б) Катерина
- Г) Єлизавета
- Е) Софія

99. Укажіть ім'я останнього гетьмана України, призначеного царицею Єлизаветою:

- А) Д. Апостол Б) П. Калнишевський В) П. Орлик Г) К. Розумовський

100. Вкажіть, хто був останнім гетьманом України:

- А) Д. Апостол Б) П. Орлик
В) К. Розумовський Г) П. Калнишевський

101. Встановіть відповідність між прізвищами осіб та фактами їхньої біографії:

1) П. Орлик	А) керівник повстання на Правобережній Україні
2) К. Розумовський	Б) обраний гетьманом у 1750 р.
3) С. Палій	В) обраний гетьманом у 62 роки
4) С. Верлан	Д) автор «Пактів та Конституції законів і вольностей Війська Запорозького»
	Ж) український митрополит

102. На портреті зображений гетьман України:

А) І. Мазепа Б) П. Калнишевський В) Б. Хмельницький Г) К. Розумовський

103. Вкажіть період гетьманування К. Розумовського:

А) 1722-1727 рр. Б) 1734-1750 рр.
В) 1750-1764 рр. Г) 1764-1775 рр.

105. Про правління якого гетьмана історик О. Субтельний написав, що «Гетьманщина переживала

«золоту осінь» своєї автономії:

А) К. Розумовського Б) І. Мазепи В) І. Скоропадського Г) Б. Хмельницького

106. Встановіть відповідність між назвами вищих державно-політичних інституцій Гетьманщини та їхньою компетенцією:

1) Генеральний військовий суд	А) представницький інститут, який розглядав загальні державні справи, зокрема: затвердження міждержавних договорів, складання «статей» при обранні гетьмана
2) Генеральна скарбова канцелярія	Б) орган, що відав справами збору натуральних і грошових податків з населення, прибутками та видатками держави, військовими та ранговими землями
3) Генеральна військова канцелярія	В) орган, що відав створенням і ліквідацією козацьких полків на території держави, охороною кордонів, поліцейським наглядом
4) Генеральна військова рада	Г) військово-адміністративна установа, за посередництвом якої гетьман здійснював управління державою; вирішувала всі поточні справи внутрішнього та міжнародного характеру
	Д) орган, що розглядав справи осіб, які належали до генеральної старшини, а також справи про державні злочини, здійснював нагляд за виконанням універсалів гетьмана та указів царя

107. Палац, зображений на фото, належав останньому гетьману України:

А) Д. Апостола Б) О. Безбородьку В) І. Мазепі Г) К. Розумовському

108. На портреті, ймовірно написанім італійським маляром, зображений:

- А) П. Калнишевський Б) К. Розумовський В) П. Румянцев Г) Г. Квітка-Основ'яненко

109. Вкажіть портрет останнього гетьмана України:

А

Б

В

Г

110. *Які уривки з праці Н. Яковенко «Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України» стосуються К. Розумовського:

- А) «27 червня 1672 р. гетьманом став генеральний писар, один з донощиків на Многогрішного..., син священника з Правобережної України...»
- Б) «...був заочно «обраний» на гетьманство, а імператриця з цієї нагоди присвоїла йому чин генерал-фельдмаршала й вручила в придворній церкві в Петербурзі гетьманські клейноди...»
- В) «...вирішує перенести свою резиденцію до старої, мазепинської, столиці – Батурина...»
- Г) «...залишивши близько 3 тис. людей для оборони Батурина, виїхав із рештою козаків назустріч Карлові XII...»
- Д) «Реформування судочинства... було спрямоване на реанімацію того укладу, у якому жилося до козацької революції...»
- Е) «...було проведено так зване Генеральне слідство про маєтності, тобто ревізія поземельного фонду Гетьманської України...»
- Ж) «...життя гетьмана-емігранта підпорядковувалося єдиній меті – переконати володарів

європейських

держав у потребі коаліції проти Росії...»

111. Вкажіть особу історичного діяча, про якого йдеться в уривку:

«...домігся схвалення рішення про заборону арештів жителів Гетьманщини без дозволу гетьмана (крім осіб, обвинувачених у карних злочинах), виношував плани відкриття в Батурині університету, скасував внутрішні митні кордони, домігся ліквідації митного кордону між Україною та Росією, провів судову реформу, низку заходів щодо обмеження прав переходу селянина від одного поміщика до іншого. Спробував реформувати українські військові частини, уніфікувавши зброю, обмундирування, а також створивши систему шкіл з військовою наукою для козацьких дітей.»

А) І. Мазепа Б) Д. Апостол В) К. Розумовський Г) П. Рум'янець

112. Історичний діяч, зображений на малюнку:

А) О. Безбородько Б) І. Котляревський В) П. Калнишевський Г) К. Розумовський

113. Вкажіть місто, яке в другій половині XVIII ст. стало культурним центром України:

А) Батурин Б) Глухів
В) Київ Г) Чигирин

114. Пам'ятка архітектури, зображена на фото, пов'язана з іменем гетьмана

А) Івана Мазепи Б) Петра Дорошенка В) Івана Самойловича Г) Кирила Розумовського

4.2.3. Культура доби «мазепинського бароко».

1. Установіть відповідність між датами та подіями.

1) 1661 р.	А) заснування Чернігівського колегіуму
2) 1694 р.	Б) Києво-Могилянська колегія здобула статус академії
3) 1700 р.	В) указ Петра I про заборону друкувати книжки українською мовою
4) 1727 р.	Г) видання «Києво-Печерського патерика»
	Д) заснування Харківського колегіуму

2. Позначте тип навчального закладу, в якому в другій половині XVII - першій половині XVIII ст. діти здобували початкову освіту.

А) братські школи	Б) церковно-приходські (парафіяльні) школи
В) колегіуми	Г) гімназії

3. Укажіть цитоване урядове розпорядження:

«Церковні старі книги слід узгоджувати з такими самими великоросійськими церковними книгами і порівнювати перед друком... щоб ніякої різниці і особливого наріччя (української мови) там не було. А інших жодних книг, ні старих, ні нових видань, не поширювати, не взявши дозволу ... на друк, щоб не могло у таких книгах жодної відмінності з великоросійським друком відбутися»

А) указ Петра I 1720 р.	Б) розпорядження Синода 1769 р.
В) циркуляр П. Валуєва 1863 р.	Г) Емський указ Олександра II 1876 р.

4. Вкажіть місто, яке в другій половині XVIII ст. стало культурним центром України:

А) Батурин	Б) Глухів
В) Київ	Г) Чигирин

5. Позначте рік, коли указом Петра I Києво-Могилянській колегіум підтвердив статус вищого навчального закладу:

А) 1694 рік	Б) 1701 рік
В) 1709 рік	Г) 1711 рік

6. Позначте рік, коли Києво-Могилянська колегія отримала титул і права академії.

А) 1654 рік	Б) 1686 рік
В) 1701 рік	Г) 1750 рік

7. Позначте назву міста, де в першій половині XVIII ст. діяв колегіум:

А) Чернігів	Б) Полтава
В) Ніжин	Г) Черкаси

8. Позначте назву міста, де в першій половині XVIII ст. діяв колегіум, зображений на фото:

А) Чернігів

Б) Полтава

В) Ніжин

Г) Черкаси

9. В якому мистецькому стилі було збудовано колегіум на фото:

А) ампір Б) бароко В) класицизм Г) Ренесанс

10. *Позначте, в яких містах Гетьманщини й Слобожанщини в першій половині XVIII століття було засновано колегіуми:

А) Київ

Б) Львів

В) Ніжин

Г) Одеса

Д) Переяслав

Е) Харків

Ж) Чернігів

11. Який з перелічених фактів (подій) може бути використаний для характеристики культурного життя України першої половини XVIII ст.

А) будівництво архітектурного ансамблю Успенської церкви у Львові

Б) видання перших друкованих підручників граматики української мови

В) закриття Києво-Могилянської академії

Г) створення козацьких літописів Григорія Грабянки та Самійла Величка

12. Історико-літературні твори 2-ї половини XVII — середини XVIII століття, присвячені козацьким війнам:

А) Історія Русів

Б) козацькі літописи

В) Літопис Руський

Г) повне зібрання руських літописів

13. Який із поданих нижче історико-літературних творів не належить до козацьких літописів:

- А) «Літопис С. Величка»
- Б) «Літопис Г. Граб'янки»
- В) «Літопис Самовидця»
- Г) «Хроніка з літописців стародавніх» Ф. Софоновича

14. «Літопис Самовидця» Романа Ракушки-Романовського, «Літопис» Григорія Граб'янки, «Літопис» Самійла Величка –

- А) церковні морально-повчальні твори
- Б) публіцистичні твори на захист православ'я
- В) упорядкування житій святих козацької доби
- Г) твори про козацьку добу в українській історії

15. *Хто з названих історичних діячів були авторами козацьких літописів?

- А) С. Величко
- Б) Г. Граб'янка
- В) І. Котляревський
- Г) Я. Маркович
- Д) Ф. Прокопович
- Е) Р. Ракушка-Романовський
- Ж) М. Ханенко

16. Позначте прізвище автора козацького літопису, титульний аркуш якого зображений на ілюстрації:

- А) Ф. Прокопович
- Б) С. Величко
- Д) І. Гізель
- Ж) С. Яворський

17. Розставте назви історико-літературних творів у хронологічній послідовності їхнього написання:

- А) «Літопис Самовидця»
- Б) «Хроніка з літописів стародавніх»
- В) «Літопис Григорія Граб'янки»
- Г) «Синопис»

18. Позначте прізвище відомого церковного діяча та діяча культури, який у 1703 р. присвятив гетьману Мазепі драму «Владимир», а в 1710 р. «переадресував» її царю Петру І.

- А) І. Вишенський
- Б) Ф. Прокопович
- В) Д. Туптало
- Г) Х. Філалет

19. На портреті зображений церковний діяч та діяч культури, який у 1703 р. присвятив гетьману Мазепі драму «Володимир», а в 1710 р. «переадресував» її царю Петру І.

- А) І. Вишенський
Б) Ф. Прокопович
В) Д. Туптало
Г) Х. Філалет

20. Встановіть хронологічну послідовність подій:

- А) похід запорозьких козаків на чолі з П. Сагайдачним на Кафу
Б) поява та поширення в Україні «Літопису Самовидця»
В) підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату
Г) видання у Львові І. Федоровим «Апостола» та «Букваря»

21. Встановіть відповідність між діячами культури та фактами їхньої біографії.

1) Мелетій
Смотрицький	А) Брав участь у побудові собору Різдва Богородиці в Козельці, Кирилівського монастиря та Покровської церкви в Києві
2) Феофан
Прокопович	Б) Ректор Києво-Могилянської академії, згодом – віце-президент Синоду. Автор філософських праць «Духовний регламент», «Правда волі монаршої»
3) Лазар
Баранович	В) Один із перших ректорів Київської школи. Автор «Граматики словенської», полемічного твору «Тренос, або плач східної церкви...»
4) Іван Щирський	Г) Був висвячений на єпископа Чернігівського і Новгород-Сіверського. Заснував друкарню в Чернігові. Автор кількох богословських трактатів «Нова міра старої віри», «Меч духовний»
Д) Освіту здобув у Чернігівському колегіумі, в якому працював викладачем. Автор ілюстрацій і гравюр до книг Д. Туптала, С. Яворського, П. Орлика та ін.

22. *Вкажіть, хто з митців є церковними діячами і письменниками другої половини XVII - першої половини XVIII ст.:

А) Л. Баранович	Б) І. Галятовський
В) П. Могила	Г) І. Руткович
Д) Л. Тарасевич	Е) Д. Туптало
Ж) С. Яворський	

23. Поставте у відповідність діячів епохи козацького бароко і їх твори:

1) Д. Туптало	А) поет, що виявляв інтерес до трудового життя, записав понад 1500 приказок і прислів'їв

- 2) К. Зіновіїв Б) ростовський єпископ, канонізований, автор 4-томної «Книги житія святих»
- 3) І. Галятовський В) поет, автор двох збірок курйозної поезії
- 4) Ф. Прокопович Г) автор творів з геометрії, драми «Володимир», радник царя Петра I
Е) ректор київського колегіуму, автор збірок проповідей «Фундамент», «Ключ розуміння», «Лебідь»

24. Вкажіть автора «Книги житій святих» («Четій Міней»), оригінального агіографічного твору в чотирьох частинах, єдиної особи, канонізованої російською православною церквою у XVIII ст.:

- А) Л. Баранович Б) І. Вишенський В) І. Галятовський Г) Д. Туптало

25. Портрет зображує автора «Книги житій святих» («Четій Міней»), оригінального агіографічного твору в чотирьох частинах, єдиної особи, канонізованої російською православною церквою у XVIII ст.:

- А) Л. Барановича Б) І. Галятовський В) І. Гізеля Г) Д. Туптала

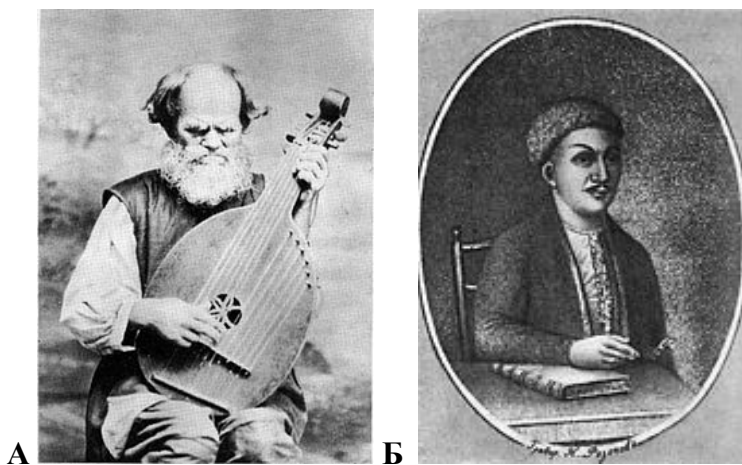
26. Позначте, який український поет епохи бароко, вчився в Києво-Могилянській академії, працював у чернігівській типографії, залишив дві збірки курйозної поезії.

- А) І. Величковський Б) Ф. Прокопович
В) К. Зіновіїв Г) Л. Баранович

27. Вкажіть автора відомої у народі пісні «Їхав козак за Дунай»:

- А) Остап Вересай Б) Семен Климовський В) Григорій Сковорода Г) Маруся Чурай

28. Вкажіть портрет автора відомої у народі пісні «Їхав козак за Дунай»:

29. *Які з перелічених фактів (подій) можуть бути використані для характеристики культурного життя України в першій половині XVIII ст.:

- А) будівництво архітектурного ансамблю Успенської церкви у Львові
- Б) видання перших друкованих підручників граматики української мови
- В) заборона книгодрукування українською мовою
- Г) закриття Києво-Могилянської академії
- Д) заснування Чернігівського, Харківського та Переяславського колегіумів
- Е) поява світського портретного живопису
- Ж) створення козацьких літописів Григорія Грабянки та Самійла Величка

30. Мистецький стиль, постаий в землях Війська Запорозького у XVII–XVIII ст., який поєднав місцеві традиції та європейське бароко:

- А) староукраїнство
- Б) українське бароко
- В) українське Відродження
- Г) український модерн

31. Позначте назву мистецького стилю, який панував в архітектурі України в другій половині XVII - першій половині XVIII ст., що означає «химерний», «чудернацький»

- А) ампір
- Б) бароко
- В) готика
- Г) модернізм

32. Визначте, який стиль був властивіший українській архітектурі XVII-XVIII століть:

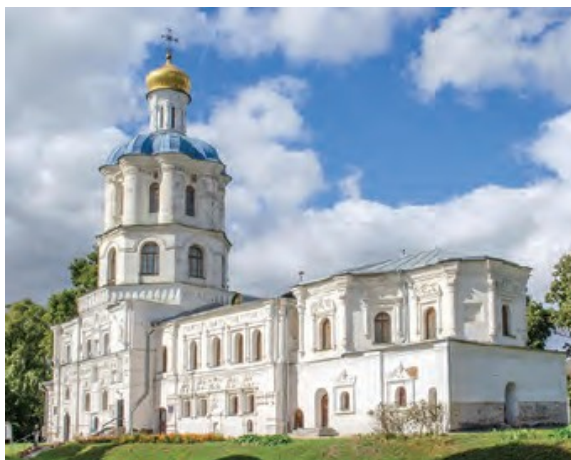
- А) бароко
- Б) рококо
- В) ампір
- Г) класицизм

А) рококо
Б) класицизм
В) український романтизм
Г) українське бароко

Б) будинок Корнякта у Львові

Д) П'ятницька церква в Чернігові Е) Хрестовоздвиженський собор у Полтаві

36. Зображені на фото будівлі, зведені на початку XVIII ст., прикрашають місто:

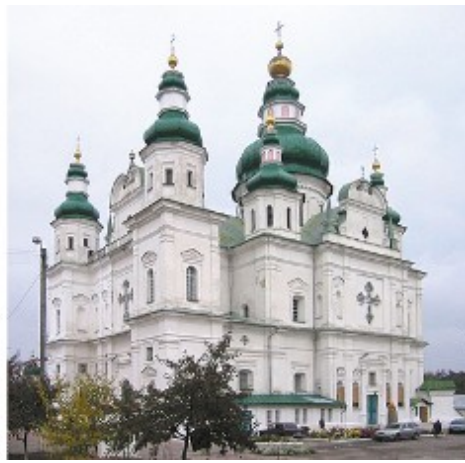
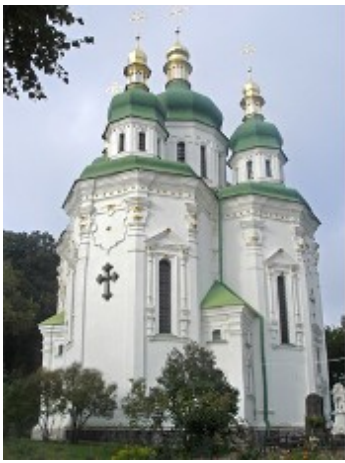

А) Батурин Б) Глухів В) Полтава Г) Чернігів

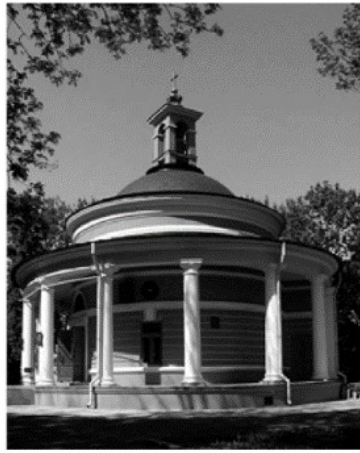
А) бароко Б) класицизму В) модерну Г) Ренесансу

38. За стиловими ознаками можна встановити, що зображені пам'ятки культури України є прикладами архітектури:

А) бароко Б) класицизму В) модерну Г) готики

39. Яка з церков збудована в стилі українського козацького бароко:

А) Б)

В) Г)

40. Встановіть належність зображених архітектурних пам'яток до певного архітектурного стилю:

А) бароко Б) готика В) класицизм Г) романський

41. У якому архітектурному стилі збудовано Успенський собор Свято-Успенської Києво-Печерської лаври:

А) бароко Б) готика В) класицизм Г) романський

42. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Бучацька ратуша
В) оборонна синагога в Жовкві

Б) церква св. Миколая Меджибізького замку
Г) Покровська церква-фортеці у селі Сутківцях

43. Пам'ятка архітектури Жовкви, зображена на фото початку XX ст., пов'язана з життєдіяльністю міської громади

А) вірмен Б) німців В) євреїв Г) поляків

44. На польській листівці зображена:

А) Покровська церква у Києві
В) церква у с. Зимне

Б) церква св. Миколая Меджибізького замку
Г) синагога у Жовкві

45. Позначте оборонну синагогу в Жовкві –приклад ренесансної архітектури з елементами бароко, що слугувала потім взірцем при будівництві нових синагог

А)

Б)

В)

Г)

46. Зображена на фото пам'ятка архітектури є окрасою міста

А) Києва Б) Харкова В) Луцька Г) Львова

47. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Покровський собор у Харкові

Б) собор святого Юра у Львові

В) Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря в Чернігові

Г) Успенський собор Почаївської лаври

47. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Покровський собор у Харкові

Б) собор святого Юра у Львові

В) Троїцький собор Троїцько-Іллінського монастиря в Чернігові

Г) Успенський собор Почаївської лаври

48. Вкажіть, яку з пам'яток архітектури України було збудовано в XVIII ст.:

А)

Б)

В)

Г)

49. Палац, зображений на фото, попервах призначався для:

- А) І. Мазепи
 В) К. Розумовського
 Б) графів Потоцьких
 Г) розміщення почесних гостей Київо-Печерської лаври

50. На фото зображено окрасу міста:

Харкова

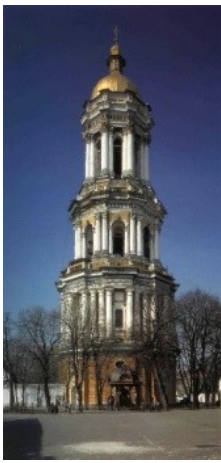
- А) Києва
 Б) Львова
 В) Полтави
 Г)

51. На фото зображений палац:

- А) К. Розумовського у Батурині
 В) Кловський
 Б) Г. Тарновського в Качанівці
 Г) Маріїнський

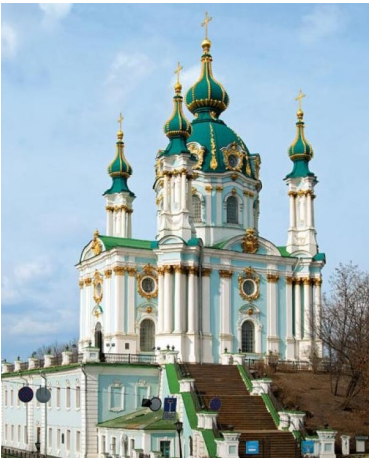
52. Хто керував будівництвом споруди, про яку йдеться в уривку:

«Горда, пишна, велична, Лаврська дзвіниця красується на Київських горах, природно увінчуючи мальовничу панораму Києва; вона так зжилася з київськими краєвидами, що, хто раз побував у Києві, той не може уявити собі Києва без Лаврської дзвіниці, що її золота маківка є найвищою точкою Києва...»

А) Б. Растреллі Б) В. Беретті В) Я. Погрібняк Г) Й. Шедель

53. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Андріївська церква у Києві Б) собор святого Юра у Львові
В) Спасо-Преображенська церква у Великих Сорочинцях Г) Успенський собор у Харкові

54. Пам'ятка архітектури, зображена на фото, є окрасою міста

А) Києва Б) Харкова В) Одеси Г) Львова

55. Позначте назву архітектурного стилю, в якому в середині XVIII ст. Б. Растреллі була побудована Андріївська церква:

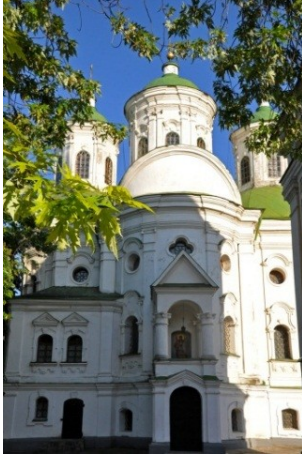

В)

Г)

59. Іван Григорович-Барський – це видатний архітектор XVIII ст., представник українського ...:

А) конструктивізму

Б) класицизму

В) ренесансу

Г) бароко

60. Вкажіть автора ікони «Вознесіння Богородиці»:

А) О.Горошкович

Б) Й.Кондзелевич

В) М.Петрахнович

Г) І.Руткович

61. Укажіть автора наведеної ікони:

А) Олексій Горошкович

Б) Йов Кондзелевич

В) Грицько Малярєнко

Г) Павло Ціховський

62. Укажіть назву наведеної ікони:

А) «Богородиця з пророками» з церкви у Підгородцях

Б) «Вознесіння Христове» з іконостасу церкви Воздвиження Чесного Хреста монастиря скит Манявський

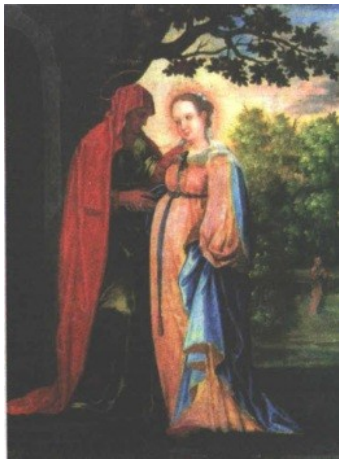
В) «Покров Богородиці» з зображенням Богдана Хмельницького з Покровської церкви села Дешки

Г) «Успіння Богородиці» Олексія Горошковича із села Смільник

63. Позначте ікону, що вийшла з-під пензля І. Рутковича:

А)

Б)

В)

Г)

64. Вкажіть автора ікон, зображених на фото:

А) Алімпій Б) О. Горошкович В) Й. Кондзелевич Г) І. Руткович

65. Вкажіть мистецький стиль, в якому І. Руткович створював іконописні образи, представлені на фото:

А) бароко Б) візантійський В) готика Г) Ренесанс

66. У якому стилі створено шедеври художнього мистецтва, зображені на фото?

А) бароко Б) реалізму В) класицизму Г) романтизму

67. Яке з іконописних зображень архангела Михаїла вийшло з-під пензля І. Рутковича:

А) Б)

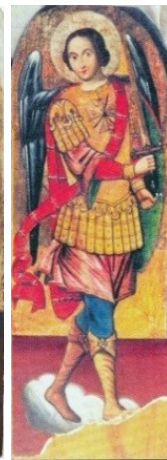

В)

Г)

68. Вкажіть майстра, який створив низку іконописних зображень архангела Михаїла:

А) О. Горошкович

Б) Й. Кондзелевич

В) І. Руткович

Г) Л. Пухало

69. Вкажіть мистецький стиль, в якому І. Руткович створював іконописні образи:

А) бароко

Б) візантійський

В) готика

Г) Ренесанс

70. Вкажіть мистецький стиль, в якому створено іконописні образи Жовківського іконостасу, представлені на фото:

А) бароко Б) готика В) неовізантизм Г) Ренесанс

71. Вкажіть мистецький стиль, в якому створено іконописні образи Жовківського іконостасу, представлені на фото:

А) ампір Б) бароко В) модерн Г) неовізантизм

72. Вкажіть мистецький стиль, в якому створено іконостас у селі Воля Висоцька, ікони з якого представлені на фото:

А) ампір Б) бароко В) візантійський Г) Ренесанс

73. Вкажіть мистецький стиль, в якому створено іконостас у селі Волиця Деревлянська, ікони з якого представлені на фото:

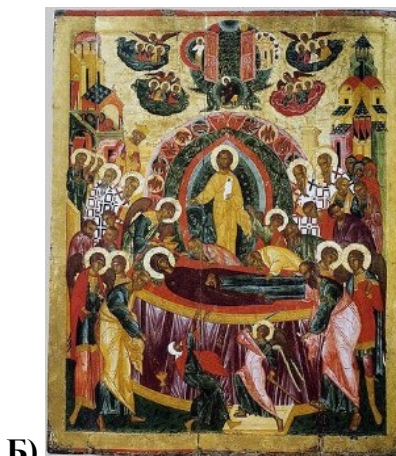
А) ампір Б) бароко В) візантійський Г) готика

74. Вкажіть мистецький стиль, в якому створено іконостас у селі Волиця Деревлянська, ікони з якого представлені на фото:

А) ампір Б) бароко В) візантійський Г) готика

75. Позначте ікону «Вознесіння» Йова Кондзелевича:

В)

Г)

76. Позначте ікону «Вознесіння» Йова Кондзелевича

А)

Б)

В)

Г)

77. Вкажіть мистецький стиль, в якому створено ікони Богородчанського (Манявського) іконостасу:

А) бароко Б) готика В) модерн Г) Ренесанс

78. Вкажіть мистецький стиль, в якому створено ікони Богородчанського (Манявського) іконостасу, представлені на фото:

А) ампір Б) бароко В) візантійський Г) романський

79. Позначте написаний наприкінці XVII ст. портрет лубенського полковника Г. Гамалії:

А) Б) В) Г)

80. Позначте ікону Моління («Деїсус») з Вознесенської церкви в Березні, створену близько 1762 р.:

81. Вкажіть мистецький стиль, в якому були виконані представлені на фото парні образи Воскресенського іконостасу у Березні:

А) бароко Б) візантійський В) модерн Г) Ренесанс

82. Вкажіть мистецький стиль, в якому були виконані представлені на фото образи Воскресенського іконостасу у Березні:

А) ампір Б) бароко В) модерн Г) неовізантизм

83. Вкажіть ікону «Зустріч Марії з Єлизаветою» з церкви Покрову Богородиці в Сулимівці на Київщині, створену в 1730-х рр.:

А)

Б)

В)

Г)

84. Вкажіть, в якому мистецькому стилі виконані образи великомучениць Варвари і Катерини та святих Анастасії і Іуліанії:

А) ампір Б) бароко В) модерн Г) Ренесанс

85. Вкажіть, в якому мистецькому стилі виконані іконописні образи, представлені на фото:

А) ампір Б) бароко В) неовізантизм Г) неоготика

86. Вкажіть, в якому мистецькому стилі виконані іконописні образи:

А) бароко Б) візантійський В) модерн Г) неоготика

87. Зображена на фото історична пам'ятка є яскравим прикладом:

А) фрески Б) мозаїки В) гравюри Г) мініатюри

88. Позначте прізвище художника-графіка, іконописця, який працював у другій половині XVII-першій половині XVIII ст.:

А) Л. Тарасевич

Б) Р. Ракушка-Романовський

В) І. Величковський

Г) Й. Шедель

89. Надрукований 1702 р. Києво-Печерський патерик містить 45 гравюр, прикладом яких можуть слугувати наведені:

А) Т. Земка Б) І. Мігури В) Л. Тарасевича Г) І. Щирського

90. Вкажіть мистецький стиль, в якому було створено гравюри, зображені на фото:

А) бароко Б) класицизм В) Ренесанс Г) рококо

91. Вкажіть мистецький стиль, в якому було створено гравюри, зображені на фото:

А) бароко Б) класицизм В) неовізантизм Г) сентименталізм

92. Вкажіть мистецький стиль, в якому було створено гравюри, зображені на фото:

А) ампір Б) бароко В) готика Г) класицизм

93. *Вкажіть видатних художників-графіків українського бароко:

А) Л. Баранович	Б) Й. Кондзелевич
В) Й. Пінзель	Г) Ф. Прокопович
Д) Л. Тарасевич	Е) О. Тарасевич
Ж) І. Щирський	

94. Перша в Україні музична (співоча) школа відкрилася 1738 р. у місті:

А) Глухів Б) Київ В) Полтава Г) Чернігів

Зміст

4.3. Україна в останній третині XVIII століття.....	1
4.3.1. Ліквідація козацького устрою.....	1
4.3.2. Поділи Польщі. Російсько-турецькі війни.....	15
4.3.3. Культура останньої третини XVIII ст.....	31

4.3. Україна в останній третині XVIII століття

4.3.1. Ліквідація козацького устрою.

1. Встановіть послідовність подій:

- А) гетьманування Данила Апостола
- Б) остаточна ліквідація гетьманства
- В) українсько-московська війна, Конотопська битва
- Д) Чигиринські походи турецько-татарського війська

2. Вкажіть, хто з українських гетьманів довше за всіх утримував булаву:

- А) П. Дорошенко
- Б) І. Мазепа
- В) К. Розумовський
- Г) І. Самойлович

3. *Вибрати міста, які в різний час були гетьманськими резиденціями:

- А) Батурин
- Б) Глухів
- В) Київ
- Г) Чернігів
- Е) Чигирин
- Е) Корсунь
- Ж) Миргород

4. Вкажіть форму старшинського землеволодіння наприкінці XVII – XVIII ст.:

- А) бунчукове
- Б) зимівник
- В) рангове
- Г) слобода

5. *Вкажіть прогресивні тенденції розвитку сільського господарства в Україні наприкінці XVII – XVIII ст.:

- А) екстенсивний метод господарювання
- Б) збільшення асортименту вирощуваних культур
- В) зростання великого поміщицького землеволодіння
- Г) поглиблення спеціалізації окремих регіонів
- Д) повторне закріпачення селянства
- Е) розвиток племінної та селекційної діяльності у тваринництві
- Ж) рутинний стан техніки

6. Вкажіть, яке виробництво називають мануфактурним:

- А) виробництво, де працівник виконував усі операції від початку до кінця
- Б) виробництво з використанням складних механічних пристосувань
- В) ручне виробництво з поопераційним розподілом праці між працівниками
- Д) машинне виробництво

7. Вкажіть, в якому році в Києві почав діяти завод «Арсенал»:

- А) 1754 рік
- Б) 1764 рік
- В) 1774 рік
- Г) 1775 рік

8. Вкажіть, в якому році були ліквідовані митні кордони між Україною і Росією:

- А) 1750 рік
- Б) 1754 рік
- В) 1764 рік
- Г) 1783 рік

9. Оберіть подію, яка відбулася не у другій половині XVIII ст.:

- А) остаточна ліквідація посади гетьмана Б) розгром Нової Січі
В) скасування полкового устрою Гетьманщини Г) створення Першої Малоросійської колегії

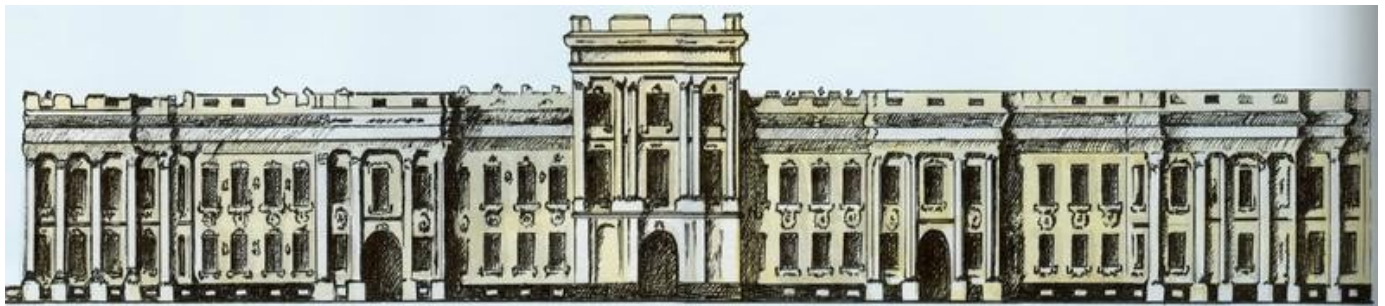
10. Вкажіть, коли було остаточно ліквідовано гетьманство на Лівобережній Україні:

- А) 1722 рік Б) 1734 рік
В) 1764 рік Г) 1775 рік

11. Установіть послідовність подій державно-політичного життя XVIII ст.

- А) утворення Малоросійської колегії на чолі з бригадиром С. Вельяміновим
Б) заснування Нової (Підпільненської) Січі
В) Полтавська битва
Г) ліквідація гетьманства

12. Відновлений Катериною II державний орган, будівля якого зображена на рисунку, що керував українськими землями Російської імперії у 1764 - 1786 рр.:

- А) Малоросійська колегія Б) Малоросійське генерал-губернаторство
В) Малоросійський приказ Г) Правління гетьманського уряду

13. Керівник відновленої в 1764 р. Малоросійської колегії:

- А) Степан Вельямінов В) Кирило Розумовський
Б) Олексій Шаховської Г) Петро Рум'янцев

14. Установіть послідовність діяльності державно-політичних інституцій:

- А) Малоросійська колегія на чолі з П. Румянцевим
Б) Малоросійський приказ
В) Правління гетьманського уряду
Г) Малоросійська колегія на чолі з С. Вельяміновим

15. Установіть хронологічну послідовність правління гетьманів.

- А) Іван Мазепа Б) Кирило Розумовський В) Данило Апостол Г) Іван Скоропадський

16. Ім'я якого історичного діяча пропущено в уривку:

«Після всемілостивішого від нас звільнення графа _____, за його проханням, з чину гетьманського наказуємо нашому Сенатові для належного управління в Малій Росії створити там Малоросійську колегію, в якій бути головним нашому генералу графу Рум'янцеву і з ним чотирьом великоросійським членам».

- А) І. Скоропадського Б) П. Полуботка
В) Д. Апостола Г) К. Розумовського

17. Вкажіть, коли відбулися описані в уривку події:

«Після всемілостивішого від нас звільнення графа Розумовського, за його проханням, з чину гетьманського наказуємо нашому Сенатові для належного управління в Малій Росії створити там Малоросійську колегію, в якій бути головним нашому генералу графу Рум'янцеву і з ним чотирьом великоросійським членам».

- A)** 1722 рік
- Б)** 1734 рік
- В)** 1764 рік
- Г)** 1775 рік

18. Дві чолобитні, надіслані 1763 р. гетьманом К. Розумовським до імператриці Катерини II стали формальним приводом для...

- А) присвоєння йому чину генерал-фельдмаршала
Б) ліквідації гетьманської влади в Україні
В) запровадження кріпацтва в Лівобережній та Слобідській Україні
Г) офіційного визнання спадковості гетьманської посади

19. *Вкажіть, якими заходами було реалізовано настанову імператриці Катерини II, дану в уривку:

«Треба найлегшим способом привести до того, щоб вони... перестали дивитися, як вовки на ліс. Коли в Малоросії не буде гетьмана, то треба намагатися щоб ... і назва гетьманів зникли».

- А)** запровадження намісництв та створення регулярних кавалерійських полків замість полкового устрою
- Б)** організація Задунайського та Чорноморського козачих військ замість ліквідованої Запорозької Січі
- В)** остаточне закріпачення українських селян і зрівняння в правах української старшини з російським дворянством
- Г)** придушення Коліївщини та гайдамацького руху

20. Позначте державний орган, створений для управління Лівобережною Україною після остаточної ліквідації гетьманства:

- А) Малоросійська колегія** **Б) Малоросійський приказ**
- В) Правління гетьманського уряду** **Г) Таємна канцелярія**

21. Вкажіть, яким роком датується цитований документ:

«Після всемилостивішого від нас звільнення графа Розумовського з чину гетьманського наказуємо нашому Сенатові для належного управління в Малій Росії створити там Малоросійську колегію, в якій бути головним нашому генералу графу Рум'янцеву...»

- A)** 1722 p.
- B)** 1727 p.
- B)** 1734 p.
- Г)** 1764 p.

22. Хто з царських високопосадовців отримав від Катерини II інструкції, за якими мусив «старатися викорінити серед українців фальшивий погляд на себе як на народ, цілком відмінний від москалів»:

- А) О. Безбородько Б) М. Репнін В) К. Розумовський Г) П. Рум'янцеv**

23. Рік ліквідації російською владою козацького устрою Слобідської України:

- A) 1750 p. Б) 1765 p. В) 1775 p. Г) 1785 p.**

24. Проведення в 1765-1769 рр. Генерального опису України стало основою для...

- А) втручання у внутрішні справи Речі Посполитої

- «На початку 1765 р. прибуває в Глухів. Першим же його кроком стало проведення ревізії людей, худоби, землі, споруд, підприємств. Ревізія тривала п'ять років. Її результати були

узагальнені майже в тисячі томах і отримали назву «Генерального опису Малоросії».

А) К. Розумовського

Б) С. Вельямінова

В) В. Голіцина

Г) П. Рум'янцева

32. Друга Малоросійська колегія була скасована царським урядом, тому що ...

А) на Лівобережній Україні відновлено інститут гетьманства

Б) до складу Російської імперії включено Правобережну Україну

В) російські війська остаточно знищили Запорозьку (Нову) Січ

Д) завершилася ліквідація автономного устрою Лівобережної України

33. Встановіть відповідність між назвами державних інституцій і результатами їхньої діяльності:

1) Перша Малоросійська колегія (1722-1727 рр.) **А)** установлено контроль за Лівобережною та Слобідською Україною; посилено втручання з боку російського уряду у внутрішні справи Гетьманщини; обмежено функції полкових канцелярій

2) «Правління гетьманського уряду» (1734-1750 рр.) **Б)** остаточно ліквідовано рештки автономного устрою Гетьманщини; повністю підпорядковано управління українськими землями загальноросійським державним органам; збільшено податки до царської казни

3) Генеральна канцелярія гетьмана К. Розумовського (1750-1764 рр.) **В)** відокремлено гетьманський скарб від державного; проведено Генеральне слідство щодо законності володіння маєтками; відновлено зовнішньополітичну діяльність Гетьманщини

4) Друга Малоросійська колегія (1764-1786 рр.) **Г)** встановлено контроль за діяльністю гетьмана та козацької старшини; збільшено стягнення податків до царської казни, провіанту для російської армії; розгляд апеляцій на судові рішення; роздача земельних володінь офіцерам і старшинам

Д) повернуто під владу гетьмана Запорізьку Січ і Київ; проведено судову реформу – створено станові шляхетські суди (земський, підкоморський, гродський); реформовано козацьке військо

34. Створення Київського, Чернігівського, Новгород-Сіверського, Харківського та Катеринославського намісництв стало наслідком...

А) скасування поділу Лівобережної України на полки

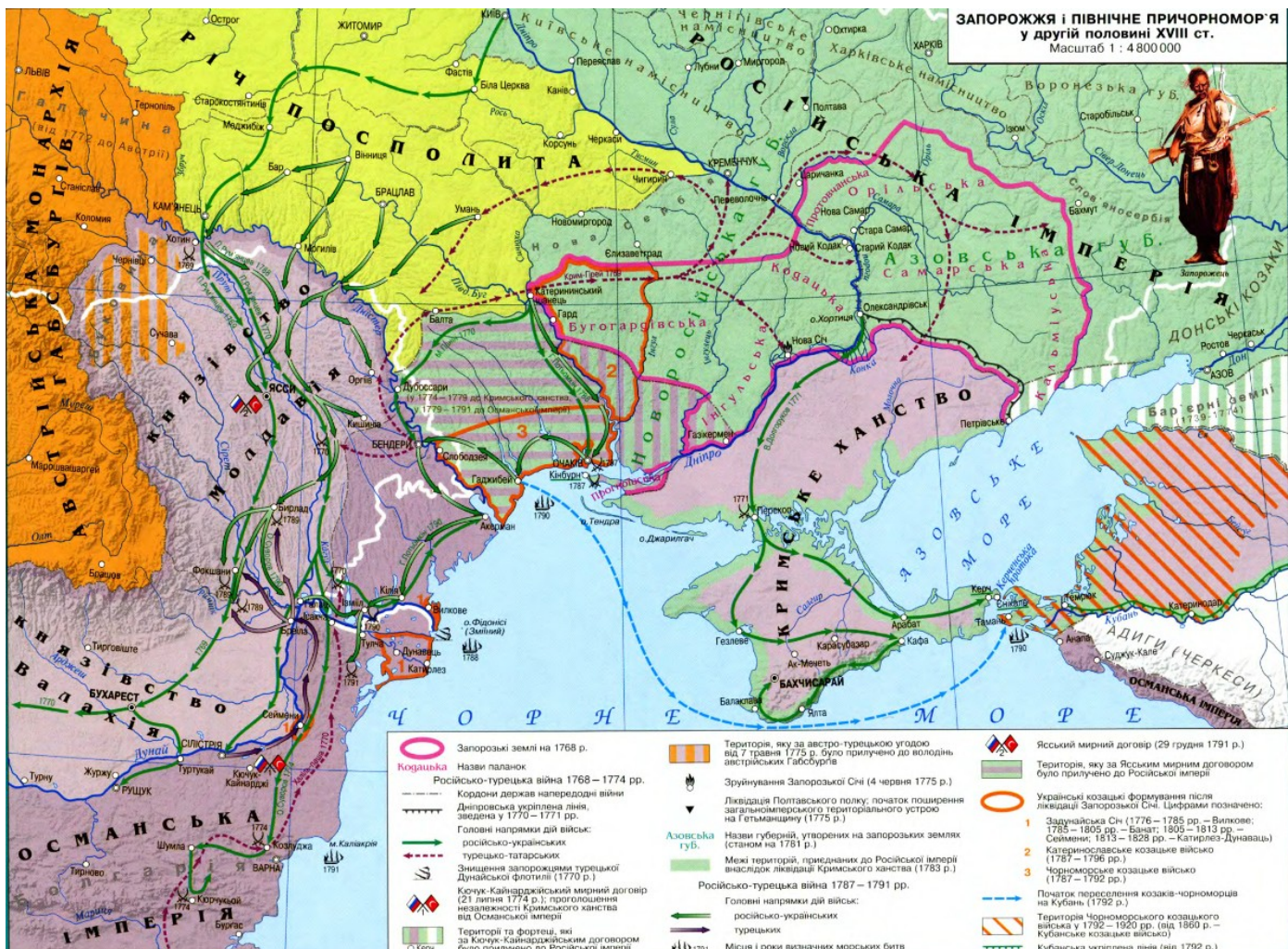
Б) масових втеч українського селянства від панів

В) ліквідації Запорозької Січі

Г) оприлюднення «Жалуваної грамоти російському дворянству»

35. За часів правління Катерини II Лівобережна Україна стала називатися...

А) Малоросією **Б)** Південно-Західним краєм **В)** Гетьманщиною **Г)** Україною-Руссю

36. У другій половині XVIII ст. царський уряд заснував Нову Сербію, Слов'яно-Сербію та Новослобідський козацький полк на території ...

- А) Вольностей Війська Запорозького Низового Б) Лівобережної Гетьманщини
В) Слобожанщини Г) Новоросії

37. Вкажіть, який російський вельможа був внесений до козацького реєстру під ім'ям Грицька Нечоси:

- А) Г. Потьомкін Б) Г. Орлов
В) О. Орлов Г) О. Меншиков

38. Установіть послідовність обрання історичних діячів гетьманами (кошовими отаманами).

- А) Дмитро Вишневецький В) Петро Калнишевський
Б) Петро Конашевич-Сагайдачний Г) Іван Сірко

39. *Укажіть імена кошових отаманів Запорозької Січі:

- А) Василь-Костянтин Острозький Д) Петро Дорошенко
Б) Іван Виговський Е) Іван Мазепа
В) Петро Калнишевський Ж) Кость Гордієнко
Г) Іван Сірко

40. Останній кошовий отаман Підпільненської Січі:

- А) Й. Гладкий Б) К. Гордієнко В) П. Іваненко Г) П. Калнишевський

41. Позначте прізвище останнього кошового отамана Запорозької Січі:

А) І. Малашевич

Б) А. Головатий

В) Т. Федорович

Г) П. Калнишевський

42. На портреті зображений останній кошовий отаман Запорозької Січі:

А) К. Гордієнко Б) С. Білий В) І. Сірко Г) П. Калнишевський

43. *Укажіть причини ліквідації царським урядом Запорозької Січі:

А) вступ Запорозької Січі до союзу із Кримським ханством проти Росії

Б) запорожці перестали виконувати функцію варті на кордоні із Кримським ханством

В) можливість Запорозької Січі стати новим центром зародження національно-визвольного руху

Г) несумісність принципів авторитарного правління в Російській імперії із принципами управління на Січі

Д) поширення повстання Степана Разіна на землі Запорозької Січі

Е) прагнення запорожців об'єднатися із Донським козацтвом

Ж) спротив запорожців закріпаченню українського селянства на Лівобережжі

44. Позначте рік ліквідації Запорозької Січі (Нової Січі) російськими військами:

А) 1709 рік

Б) 1764 рік

В) 1775 рік

Г) 1783 рік

45. На картині зображено ліквідацію Нової Січі, яка відбулася в:

А) 1652 р. Б) 1709 р. В) 1775 р. Г) 1828 р.

46. Яка Січ була зруйнована російськими військами в 1775 р. за наказом імператриці Катерини II?

А) Задунайська

Б) Підпільненська

В) Томаківська

Г) Чортомлицька

47. Вкажіть, коли була остаточно ліквідована Запорозька Січ:

- А) 1709 рік
- Б) 1734 рік
- В) 1775 рік
- Г) 1828 рік

48. Позначте рік, в якому за наказом Катерини II було знищено Нову Січ:

- А) 1709 рік
- Б) 1737 рік
- В) 1768 рік
- Г) 1775 рік

49. Вкажіть коли і за чиїм указом була остаточно ліквідована Запорозька Січ:

- А) 1734 рік
- Б) 1768 рік
- В) 1775 рік
- Г) 1828 рік

- А) Ганни Іванівни
- Б) Петра III
- В) Катерини II
- Г) Миколи I

50. Вкажіть, хто був останнім кошовим Запорозької Січі:

- А) П. Калнишевський
- Б) К. Гордієнко
- В) М. Залізняк
- Г) К. Розумовський

51. Позначте історичний факт, який стосується П. Калнишевського:

- А) президент Малоросійської колегії
- Б) засланий на довічну каторгу в Нерчинськ у 1768 р.
- В) на його могилі написано: «Світ ловив його, але так і не спіймав»
- Д) прожив 112 років; помер у монастирі в Росії

52. Визначте, про яке доручення йдеться в наведеному уривку:

«... нашому генерал-поручику Текелію з довіреними нашими військами ... без будь-якого опору з боку козаків, потому що були оточені з усіх боків ... у цілковитому порядку ... найспокійнішим чином виконати доручену йому справу, уникаючи, наскільки це можливо, кровопролиття...»

- А) закріпачив козаків Слобідської України
- Б) зруйнував Запорізьку (Нову) Січ
- В) придушив Коліївщину – гайдамацький рух на Правобережній Україні
- Г) приєднав землі Кримського ханства до Російської імперії

53. Вкажіть, яка подія знайшла відображення в уривку:

«... Почали вони років з десять тому та й у самий новітній час надто далеко поширювати своє зухвальство, привласнюючи й вимагаючи врешті для себе, начебто як надбання їхньої власності, не тільки всі ті землі, які ми придбали в останній війні від Порти Оттоманської, але навіть і ті, які зайняті поселеннями в Новоросійській губернії, мотивуючи, начебто їм і ті, й інші здавна належали... Запроваджуючи власне хліборобство, ліквідовували вони цим саму підвалину залежності їх від престолу нашого і задумували створити із себе посеред вітчизни область повністю незалежну під власним своїм несамовитим управлінням...».

- А) ліквідація автономії Гетьманщини
- Б) ліквідація козацького полкового устрою на Слобідській Україні
- В) остаточна ліквідація царським урядом Запорізької Січі
- Д) приєднання до Російської імперії Кримського ханства

54. Вкажіть рік, коли відбулися події, описані в уривку:

« Ми захотіли оголосити ..., що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з викоріненням на майбутнє й самої назви запорозьких козаків ... Місцевих жителів і угіддя ми залишаємо, зараховуючи їх до Новоросійської губернії».

- А) 1709 р.
- Б) 1750 р.
- В) 1764 р.
- Г) 1775 р.

55. Позначте, на могилі якого історичного діяча викарбовано такі рядки:

«Здесь погребено тело в Бозе почившего кошевого атамана казаков бывшей некогда Запорожской грозной Сечи, сосланного в сию обитель в 1776 году на смирение. Будучи освобожден, сам не пожелал оставить обитель, в коей обрел душевное спокойствие»?

- А) І. Сірка
- Б) Д. Апостола
- В) К. Гордієнка
- Г) П. Калнишевського

56. Військово-державна організація колишніх запорозьких козаків в нижній течії Дунаю, яка виникла після зруйнування імператорськими військами Нової Січі й ліквідації Запорізького козацького війська:

- А) Задунайська Січ
- Б) Олешківська Січ
- В) Підпільненська Січ
- Г) Чорноморське козацьке військо

57. Задунайську Січ було створено на землях, підвладних

- А) Речі Посполитій
- Б) Російській імперії
- В) Австрійській імперії
- Г) Османській імперії

58. Вкажіть, коли була заснована Задунайська Січ:

- А) 1711 рік
- Б) 1734 рік
- В) 1778 рік
- Г) 1828 рік

59. Вкажіть правильне судження:

Запорізьку Січ було остаточно ліквідовано внаслідок...

1) ... занепокоєння імперського уряду зростанням економічної могутності і незалежності Запоріжжя, зокрема збільшенням кількості населення та великими можливостями козацьких господарств фермерського типу

2) ... усвідомлення імперським урядом того факту, що Запоріжжя стримувало розвиток сільського господарства й промисловості та заважало зародженню нових буржуазних відносин на українських землях

- А) обидва судження вірні
- Б) правильне 1-ше судження
- В) правильне 2-ге судження
- Г) обидва судження невірні

60. Що спричинило створення Січі, про яку йдеться в уривку документа:

«Кошового вибирають безпосередньо із самих козаків. У мирний час турецький уряд видає жалування на курінь по 200 левів,.. а коли бувають у поході, тоді на кожну людину видають жалування по 6 левів на місяць.

Січ і курені є в управлінні кошового та курінних отаманів, і турецький уряд не втручається не тільки до запорожців, а й до поселень, що їм належать, у яких живуть із сім'ями запорожці... Але якщо трапиться кому відлучитися в міста та села турецькі на заробітки, то нерідко ті козаки зазнають від турків утисків...»

- А)** ліквідація Кримського ханства **Б)** придушення гайдамацького руху
В) остаточна ліквідація Запорозької Січі **Г)** скасування козацького устрою на Правобережжі

61. Про яку Січ ідеться в уривку документа:

«Кошового вибирають безпосередньо із самих козаків. У мирний час турецький уряд видає жалування на курінь по 200 левів,.. а коли бувають у поході, тоді на кожну людину видають жалування по 6 левів на місяць.

Січ і курені є в управлінні кошового та курінних отаманів, і турецький уряд не втручається не тільки до запорожців, а й до поселень, що їм належать, у яких живуть із сім'ями запорожці... Але якщо трапиться кому відлучитися в міста та села турецькі на заробітки, то нерідко ті козаки зазнають від турків утисків...»

- А)** Підпільненську **Б)** Чортомлицьку **В)** Задунайську **Г)** Хортицьку

62. Вкажіть, в який період існувала Задунайська Січ:

- А)** 1711-1734 роки **Б)** 1734-1775 роки
В) 1778-1828 роки **Г)** 1830-1865 роки

63. Встановіть послідовність виникнення (існування) Січей:

- А)** Задунайська **Б)** Нова (Підпільненська) **В)** Хортицька **Г)** Чортомлицька

64. Позначте державу, у володіннях якої розташовувалася Задунайська Січ:

- А)** Австрійська імперія **Б)** Кримське ханство
В) Османська імперія **Г)** Російська імперія

65. Встановіть послідовність подій:

- А)** Коліївщина **Б)** заснування Задунайської Січі
В) гетьманування Кирила Розумовського **Г)** заснування Нової (Підпільненської) Січі

66. На який регіон України в 1783 р. було поширено кріпосне право:

- А)** Лівобережжя **Б)** Галичину **В)** Поділля **Г)** Волинь

67. Кріпацтво в Україні було остаточно оформлене в ...

- А)** 1764 рік **Б)** 1775 рік
В) 1783 рік **Г)** 1798 рік

68. Указ Катерини II про закріпачення селян Лівобережжя був виданий:

- А)** 1727 р. **Б)** 1783 р. **В)** 1861 р. **Г)** 1883 р.

69. Панування кріпосницьких відносин в Наддніпрянській Україні припадає на період

А) 1764-1812 рр. Б) 1775-1829 рр. В) 1783-1861 рр. Г) 1772-1864 рр.

70. Установіть послідовність заходів царської влади щодо ліквідації автономного устрою українських земель

А) закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України

Б) остаточна ліквідація Запорозької Січі

В) скасування полкового устрою на Слобідській Україні

Г) утворення Другої Малоросійської колегії

71. Установіть послідовність подій другої половини XVIII ст.

А) закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України

Б) остаточна ліквідація гетьманства

В) скасування козацького устрою на Слобожанщині

Г) остаточна ліквідація Запорозької Січі

72. Після ліквідації Української козацької держави переважна частина козацької старшини

А) виїхала за кордон, створивши потужну політичну еміграцію

Б) стала основою антиросійського повстанського руху

В) була інтегрована до російського привілейованого стану – дворянства

Г) була винищена внаслідок репресивних заходів

73.

74. Позначте, що передбачала «Жалувана грамота дворянству» 1785 р. імператриці Катерини II:

А) зрівняння в правах української старшини з російським дворянством

Б) ліквідацію козацьких прав і вольностей

В) визнання права української старшини на автономію

Г) визнання козацької старшини як окремого суспільного стану Російської імперії

75. «Жалувана грамота дворянству» (1785 р.) імператриці Катерини II передбачала ...

А) закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України

Б) початок роздачі дворянству земель ліквідованої Запорозької Січі

В) дарування дворянству права відпускати кріпосних селян на волю

Г) зрівняння в правах української старшини з російським дворянством

76. Установіть відповідність між подією та роком, коли вона відбулася.

1) остаточна ліквідація гетьманства

А) 1710 р.

2) остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі

Б) 1734 р.

3) ухвалення Конституції Пилипа Орлика

В) 1764 р.

4) оприлюднення царського указу про закріпачення селян

Г) 1775 р.

Лівобережної та Слобідської України

Д) 1783 р.

77. Вкажіть, яке землеволодіння домінувало наприкінці XVIII – на початку XIX ст. на Півдні України (Новоросії)

А) козацьке

Б) селянське

В) поміщицьке

Г) іноземних колоністів

78. Що спонукало українських селян у другій половині XVIII – на початку XIX ст. до участі в колонізації земель Півдня України?

А) можливість вільно послуговуватися українською мовою

Б) існування податкових і соціальних пільг, вільних земель

В) прагнення дистанціюватися від участі в польських повстаннях

Г) продовження боротьби козацтва проти турецько-татарських набігів

79. *Які соціально-економічні зміни відбувалися на Лівобережній та Слобідській Україні у другій половині XVIII ст.:

А) зрівняння в правах козацької старшини з російським дворянством

В) запровадження кріпацтва

Г) початок промислового перевороту

Д) роздача російському дворянству земель Війська Запорозького

Е) створення військових поселень

Ж) ліквідація чумацьких промислів

80. *Які соціально-економічні зміни відбувалися на українських землях у складі Російської імперії в другій половині XVIII ст.?

А) запровадження кріпацтва **Б)** початок промислового перевороту

В) поширення дворянського землеволодіння на землі Вольностей Війська Запорозького Низового

Г) ліквідація філваркового господарства **Д)** ліквідація чумацьких промислів

Е) зрівняння в правах козацької старшини з російським дворянством

Ж) скасування общинного землеволодіння

81. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів та їх стислими характеристиками:

1) В. Капніст **А)** письменник, громадський діяч, який разом з іншими автономістами підготував проект відновлення козацького війська; 1791 р. звернувся до уряду Пруссії з пропозицією про спільні дії проти Росії

2) М. Залізняк **Б)** полковник, а згодом гетьман гайдамацького війська під час Коліївщини 1768 р.

3) К. Розумовський **В)** останній кошовий отаман Запорізької Січі, який успішно керував її збройними силами під час російсько-турецької війни 1768-1774 рр.

4) Калнишевський **П. Г)** козацький син, який дістав графський титул, а в 22-річному віці заволодів гетьманською булавою; увійшов до історії як останній український гетьман

Д) полководець, дипломат, урядовець; в 1764-1794 роках перебував в Україні

на посадах генерал-губернатора та президента Малоросійської колегії

82. Зазначте, хто з українців звертався в кінці XVIII століття за допомогою до прусського короля проти російського царизму:

А) В. Капніст

Б) І. Котляревський

В) Г. Сковорода

Г) К. Розумовський

83. Вкажіть, про якого діяча йдеться в доповідній записці, адресованій королю Пруссії:

«Вважаю своїм обов'язком доповісти Вашій Величності, що до мене таємно прибув дворянин із Малоросії, який твердить, що його послали мешканці цієї країни, які доведені до крайнього відчаю російською тиранією. Він хотів би знати, чи на випадок війни вони зможуть сподіватися на протекцію Вашої Величності - в такому випадку вони спробують скинути російське ярмо...»

А) М. Муравйова

Б) П. Пестеля

В) І. Орлая

Г) В. Капніста

84. Позначте прізвище представника патріотично налаштованої української козацько-шляхетської старшини, який, щоб заручитися підтримкою Пруссії в боротьбі проти Росії, 1791 р. виїхав до Берліна й шукав зв'язків із канцлером Пруссії.

А) О. Безбородько

Б) С. Дівович

В) В. Капніст

Г) В. Кочубей

4.3.2. Поділи Польщі. Російсько-турецькі війни

1. *Вкажіть поширені форми селянського протесту проти панської сваволі на Правобережній Україні в другій половині XVIII ст.:

А) скарги до суду

Б) масові втечі на Лівобережжя та Слобожанщину

В) відстоювання магдебурзького права

Г) знищення магнатських резиденцій

Д) звернення до російського уряду

Е) гайдамацький рух

Ж) створення кооперативів та кредитних спілок

2. Підписання 1768 р. польським королем С. Понятовським трактату про зрівняння в політичних правах православних та протестантів з католиками призвело до...

- А) утворення Барської конфедерації Б) спалаху Коліївщини
В) видання Катериною II «Золотої грамоти» Г) денонсації Берестейської унії

3. Позначте, що являла собою Барська конфедерація:

- А) об'єднання польської шляхти, що прагнула приєднатися до Росії
Б) спілка польської шляхти, яка утворилася для боротьби з Коліївщиною
В) військово-політичне угруповання шляхти, яке виникло у відповідь на деякі поступки польського короля православному населенню Правобережної України
Г) об'єднання польської шляхти, яка прагнула утворити на Правобережній Україні окрему польську державу

4. Учасники національно-визвольної боротьби в Галичині, Буковині та Закарпатті у XVIII ст. — це:

- А) гайдамаки Б) конфедерати В) опришки Г) сердюки

5. На картосхемі позначена територія

- А) охоплена Коліївщиною - гайдамацьким повстанням 1768 р.
Б) приєднана І. Мазепою до Гетьманщини в 1704—1708 рр.
В) повстання Чернігівського полку 1825—1826 рр.
Г) що увійшла до складу Російської імперії за першим поділом Речі Посполитої 1772 р.

6. На картосхемі позначена територія

- А) опришківського руху на чолі з О. Довбушем (1738 — 1745 рр.)
- Б) гайдамацького руху «Коліїщина» (1768 р.)
- В) дій прихильників Барської конфедерації (1768 — 1769 р.)
- Г) повстанського руху під проводом У. Кармелюка (1813 — 1835 рр.).

7. Картосхему доречно використати, розповідаючи про:

- А) «Тарасову ніч» 1630 р.
- Б) Коліївщину 1768 р.
- В) рух під проводом У. Кармелюка 1813 — 1835 рр.
- Г) рух під проводом Л. Кобилиці 1849-1851 рр.

8. Події, які пов'язують зазначені дати: 1734, 1750, 1768 рр.:

- А) активізація гайдамацького руху
- Б) ліквідація козацького устрою Гетьманщини
- В) російсько-турецькі війни
- Г) три поділи Речі Посполитої

9. Гайдамацький та опришківський рухи в XVIII ст. були спрямовані проти визисків з боку...

- А) кримськотатарських ханів
- Б) російського дворянства
- В) козацької старшини
- Г) польської шляхти

10. Як називали представників руху соціального протесту на Правобережній Україні, про який йдеться в уривку:

«... як форма активного протесту проти несприятливих умовин соціального ладу, мало аналогічні собі явища і в житті інших слов'янських народів, наприклад, у сербів, де «гайдуки» чи «усоки» вели партизанську боротьбу проти турецького панування. Таке явище... знали також і західноукраїнські землі, Галичина й Буковина. Тут тільки цих партизанів називано інакше: «опришками» або

«левенцями»...»

А) гайдамаками **Б)** граничарами **В)** дейнеками **Г)** запорожцями

11. Що спричинило оприлюднення цитованого документа?

«...Ми, Катерина II, імператриця всеросійська... Об'являємо всім нашим людям, які живуть в... Речі Посполитій, зокрема у воєводствах Київському, Подільському, Брацлавському, Волинському... Ми змушені з жалем прийняти до відома, що... кріпаки, відкинувши послух владі і їхнім панам допустились убивств... внаслідок обману розбишак, які видають себе частиною Війська Запорозького...»

А) Коліївщина

Б) рух опришків

В) «холерні бунти»

Г) «ходіння в народ»

12. Що спричинило оприлюднення цитованого документа?

«Ми, Катерина II, імператриця всеросійська... об'являємо всім нашим людям, які живуть в Речі Посполитій, зокрема у воєводствах Київському, Поділля, Брацлавському, Волинському... Ми змушені з жалем прийняти до відома, що... кріпаки, відкинувши послух владі і їхнім панам, допустились [бунту]... внаслідок обману розбишак, які видають себе частиною Війська Запорозького...»

А) Коліївщина

Б) повстання Чернігівського полку

В) польське повстання

Г) селянське повстання під проводом У. Кармалюка

13. В уривку з історичного джерела йдеться про події:

«До Нашого відома дійшло, що за прикладом барської змови проти законної влади грішать вони через своє неучтво, а ще більше – через обман шайки розбишак, що вдають, нібито вони є частиною Нашого вірного низового Війська Запорозького... Ми вважаємо невідхильним обов'язком Нашої монаршої влади оберігати слухні бажання польської Речі Посполитої, з якою Ми є в союзі, тісній дружбі...»

А) Руїни

Б) Паліївщини

В) Коліївщини

Г) Хмельниччини

14. «Золотим віком дворянства» в історії Російської імперії було правління ...

А) Петра I

Б) Єлизавети

В) Петра III

Г) Катерини II

15. Позначте іншу назву терміна «колії»:

А) гайдамаки

Б) гайдуки

В) голота

Г) дейнеки

16. Яким роком датуються події, про які розповідається у цитованому документі:

«Головний цих розбійників начальник Максим Залізняк... Нинішнього року у квітні місяці... разом із 70 людьми-втікачами запорозькими козаками... пішов на містечко Жаботин, під яким розгромили конфедератів п'ятдесят чоловік... а потім пішли далі... до містечка Умані... З містечка Умані сотник Іван Гонта... має козаків до чотирьохсот... погодившись з ним, Залізником, в те містечко Умань сильно увійшли по настанню вже другого дня зранку...»

А) 1702 р. **Б)** 1734 р. **В)** 1750 р. **Г)** 1768 р.

17. Вкажіть, коли відбулися події, про які йдеться в уривку:

A) 1702-1704 pp. Б) 1734 p. В) 1750 p. Г) 1768 p.

А) брюховеччина Б) гайдамащина В) Коліївщина Г) Хмельниччина

А) С. Гаркуша

Б) І. Гонта

В) М. Залізняк

Г) С. Наливайко

А) Руїни Б) Паліївщини В) Коліївщини Г) Хмельниччини

А) Й. Гладкий Б) І. Гонта В) О. Довбуш Г) М. Залізняк

А) П. Сагайдачний, Т. Федорович **Б) І. Гонта, М. Залізняк**
В) І. Мазепа, П. Орлик **Г) У. Кармалюк, Л. Кобилиця**

23. Портрети зображують видатних керівників народних повстань:

А) І. Сулиму, П. Бута

Б) С. Наливайка, К. Косинського

В) О. Довбуша, Л. Кобилицю

Г) І. Гонту, М. Залізняка

24. Зазначте, яку територію заштриховано на карті:

А) опришківського руху на чолі з О. Довбушем (1738-1745 рр.)

Б) гайдамацького руху – Коліївщини – на чолі з М. Залізняком і І. Гонтою (1768 р.)

В) дій прихильників Барської конфедерації (1768-1769 рр.)

Г) повстанського руху під проводом У. Кармалюка (1813-1835 рр.)

25. У 1768 р. Коліївщиною були охоплені райони ...

А) Правобережної України

Б) Лівобережної України

В) Слобідської України

Г) Південної України

26. На ілюстрації до поеми, що увійшла до шевченківського «Кобзаря», зображені:

А) гайдамаки Б) запорожці В) компанійці Г) опришки

27. Вкажіть, як називали учасників національно-визвольного руху проти польського гніту на Правобережній Україні в XVIII ст.:

A) гайдамаками **B)** дейнеками
B) компанійцями **Г)** опришками

28. Як називали представників руху соціального протесту на Правобережній Україні, про який йдеться в уривку:

«... як форма активного протесту проти несприятливих умовин соціального ладу, мало аналогічні собі явища і в житті інших слов'янських народів, наприклад, у сербів, де «гайдуки» чи «ускоки» вели партизанську боротьбу проти турецького панування. Таке явище... знали також і західноукраїнські землі, Галичина й Буковина. Тут тільки цих партизанів називано інакше: «опришками» або «левенцями»...»

А) гайдамаками Б) граничарами В) дейнеками Г) запорожцями

29. Вкажіть, проти кого боролися гайдамаки:

А) проти польських панів
Б) російських дворян
В) татарських ханів
Г) турецьких сипахів

30. У 1768 р. Коліївщиною були охоплені райони ...

А) Правобережної України **Б) Лівобережної України**

В) Слобідської України **Г) Південної України**

31. Установіть відповідність між історичним явищем та твором Т. Шевченка, у якому це явище описано.

1) козацько-селянські повстання 1620-х -1630-х рр.
2) Коліївщина
3) Руїна
4) «доба героїчних походів»

А) «Тарасова ніч»
Б) «В Путивлі-граді вранці-рано...»
В) «Гамалія»
Г) «Чигрине, Чигрине...»
Д) «Холодний Яр»

32. У відповідність цитовані документи з датами подій, про які в них йдеться:

А) «Після всемілостивішого від нас звільнення графа Розумовського, на його прохання, з чину гетьманського наказуємо нашому Сенатові для належного управління в Малій Росії створити там Малоросійську колегію, в якій бути головним нашому генералу графу Румянцеву	1) 1727 р.
Б) «Ми захотіли через це оголосити всім вірнопідданам цілої нашої імперії, що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з викоріненням на майбутнє і самої назви запорозьких козаків»	2) 1750 р.
В) «... поки ще з турками до розриву не дійшло, до тих місць, ради приласкання тамтешнього народу, обрати персону гідну і вірну з малоросіян в гетьмани... суди між народом малоросійським відправляти їм самим...»	3) 1764 р.
Г) «Головний цих розбійників начальник Максим Залізняк... Нинішнього року у квітні місяці... разом із 70 людьми-втікачами запорозькими козаками...розгромили конфедератів п'ятдесят чоловік... а потім пішли далі... до містечка Умані...»	4) 1768 р.
	5) 1775 р.

33. Що спричинило оприлюднення цитованого документа?

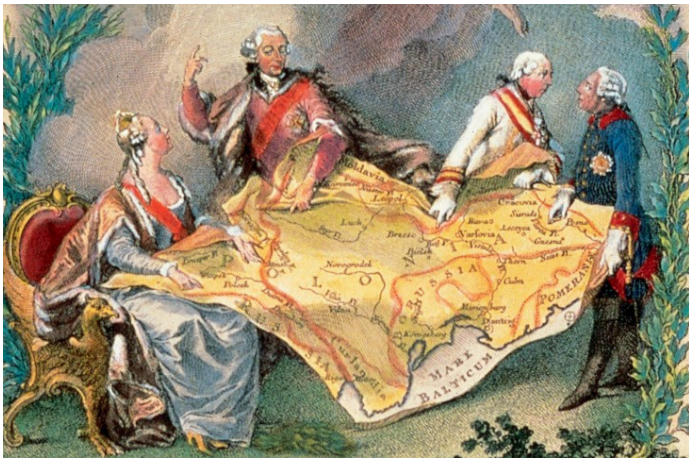
«...Ми, Катерина II, імператриця всеросійська...Об'являємо всім нашим людям, які живуть в... Речі Посполитій, зокрема у воєводствах Київському, Подільському, Брацлавському, Волинському... Ми змушені з жалем прийняти до відома, що... кріпаки, відкинувши послух владі і їхнім панам допустились убивств... внаслідок обману розбишак, які видають себе частиною Війська Запорозького...»

- А) Коліївщина
В) «холерні бунти»
Б) рух опришків
Г) «ходіння в народ»

35. Установіть послідовність подій XVII–XVIII ст.

- А) Руїна Б) Паліївщина В) Коліївщина Г) Хмельниччина

36. Укажіть події, які спричинили появу карикатури:

- А) Коліївщина
В) російсько-турецькі війни другої половини XVIII ст.
Б) ліквідація Гетьманщини
Г) поділи Речі Посполитої

37. Вкажіть, коли відбувся I поділ Речі Посполитої:

- А) 1768 рік
В) 1793 рік
Б) 1772 рік
Г) 1795 рік

38. У 1772 р. Галичина увійшла до складу володінь австрійських Габсбургів у результаті

- А) наполеонівських війн Б) російсько-австрійської війни
В) австро-турецької війни Г) поділу Речі Посполитої

39. Внаслідок Першого поділу Речі Посполитої до володінь Австрійської монархії приєднано:

- А) Волинь
В) Східну Галичину
Б) Закарпаття
Г) Північну Буковину

40. Картосхему можна використати, пояснюючи події, пов'язані з розділом Річі Посполитої:

А) 1-м Б) 2-м В) 3-м Г) 4-м

41. На картосхемі суцільною жирною лінією позначено кордони Речі Посполитої. Штрихуванням на картосхемі позначено територію...:

- А) передану Річчю Посполитою Османській імперії за умовами Бучацького договору (1672 р.)
- Б) включену до складу Речі Посполитої за умовами «Вічного миру» (1686 р.)
- В) приєднану до володінь Австрійської імперії Габсбургів за результатами першого поділу Речі Посполитої (1772 р.)
- Г) включену до складу Російської імперії результатами третього поділу Речі Посполитої (1795 р.)

42. Вкажіть, коли відбувся II поділ Речі Посполитої:

- А) 1772 рік
- Б) 1783 рік

B) 1791 рік

Г) 1793 рік

43. Що було одним із результатів II поділу Речі Посполитої (1793 р.):

- А) утворення коронного краю Королівства Галиції та Лодомерії
Б) розвиток гайдамацького повстанського руху на Правобережній Україні
В) придушення опришківського руху в Галичині, на Буковині та Закарпатті
Г) включення Київщини, Східної Волині, Поділля до складу Російської імперії

44. 1793 р. було викарбовано медаль з написом «Я повернула те, що було відірване» на честь...

- А) Єлизавети Б) Катерини II В) Марії-Антуанетти Г) Марії-Терезії**

45. Укажіть послідовність подій:

- А) ліквідація полкового устрою на Слобожанщині
Б) приєднання Правобережної України до Росії за Другим поділом Речі Посполитої
В) закріпачення царським урядом селян Лівобережної та Слобідської України
Г) остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі

46. Вкажіть, результати яких поділів Речі Посполитої відображено на карті:

- А)** 1-го
Б) 2-го
Д) 1-го та 2-го
Ж) 2-го та 3-го

47. До складу яких держав увійшли українські землі в результаті поділів Речі Посполитої?

- 1) Австрійської імперії
2) Османської імперії
3) Російської імперії
4) Угорського королівства
- А) 1,3
Б) 2,4
В) 1,4
Г) 2,3

48. Вкажіть правильне твердження:

«У результаті поділів Речі Посполитої більшість українських земель...».

- 1) «... опинилася у складі Російської імперії»
- 2) «... отримали губерніяльний адміністративно-територіальний устрій»

- А) обидва твердження правильні
В) тільки 2-ге твердження вірне
Б) тільки 1-ше твердження вірне
Г) обидва твердження неправильні

49. Об'єднання в межах однієї держави майже 80% українських земель, етнічне возз'єднання лівобережних та правобережних українців, поновлення становища православної церкви – це результат:

- А) Вітчизняної війни 1812 р.
В) трьох поділів Речі Посполитої
Б) правління гетьмана І. Мазепи
Г) Української національної революції XVII ст.

50. Унаслідок яких подій Правобережна Україна наприкінці XVIII ст. опинилася у складі Російської імперії:

- А) Другого та Третього поділу Речі Посполитої
В) ліквідації полкового устрою Гетьманщини
Б) ліквідації паланкового устрою Запорозької Січі
Г) скасування козацького устрою на Слобожанщині

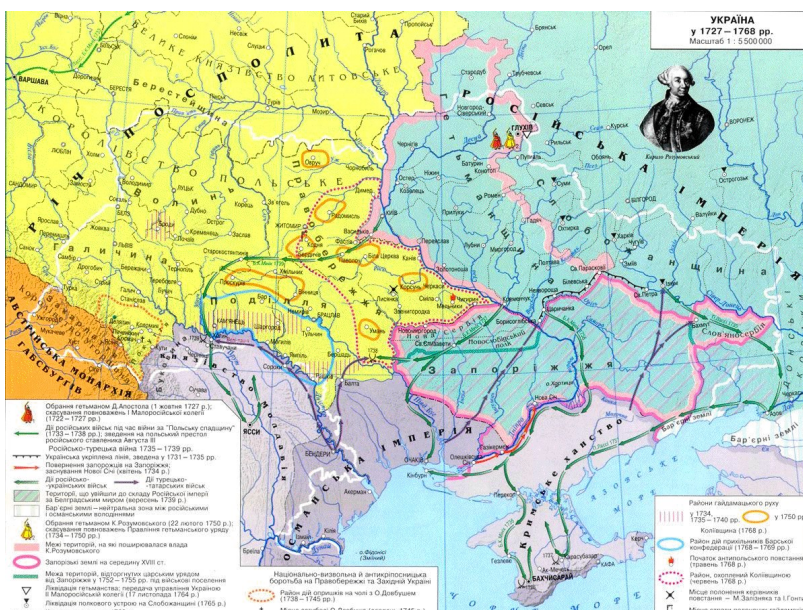
51. Створення яких губерній у складі Російської імперії стало наслідком третього поділу Речі Посполитої?

- А) Бессарабської, Холмської, Полтавської
Б) Чернігівської, Полтавської, Харківської
В) Херсонської, Таврійської, Катеринославської
Г) Подільської, Волинської, Київської

52. Вкажіть, які губернії були утворені російською владою на Правобережній Україні наприкінці XVIII ст.:

- А) Слобідсько-Українська, Чернігівська, Полтавська
Б) Катеринославська, Таврійська, Миколаївська
В) Київська, Подільська, Волинська
Д) Київська, Чернігівська, Полтавська

53. Унаслідок яких подій на заштрихованих на карті землях підросійської України наприкінці XVIII — на початку XIX ст. відбулися зміни в адміністративно-територіальному устрої:

- А) Другий та Третій поділ Речі Посполитої
Б) ліквідація паланкового устрою Запорозької Січі

В) ліквідація полкового устрою Гетьманщини **Г)** скасування козацького устрою на Слобожанщині

54. За часів правління Катерини II Правобережна Україна стала називатися...

- А)** Гетьманщиною **Б)** Південно-Західною Руссю
В) Південно-Західним краєм **Г)** Малоросією

55. На Правобережній Україні після поділів Речі Посполитої було:

- А)** відновлено магдебурзьке право **Б)** збережено кріпосне право
В) ліквідовано козацтво **Г)** проведено земську реформу

56. Смуга осілості, визначена указом Катерини II у 1791 р. та дотримувана до 1917 р., обмежувала територію компактного проживання (здебільшого сімома українськими губерніями):

- А)** євреїв **Б)** кримських татар **В)** німців **Г)** поляків

57. Установіть відповідність між подіями та їх наслідками.

1) Коліївщина	А) російський уряд утворив на відібраних землях Новоросійську та Азовську губернії, де став селити іноземних колоністів
2) поділи Речі Посполитої	Б) Правобережжя було об'єднано з рештою українських земель у складі Російської імперії
3) ліквідація Гетьманщини	В) Російська імперія отримала додатковий привід посилити своє втручання у внутрішні справи Речі Посполитої
4) ліквідація Запорозької Січі	Г) прискорився процес формування національної свідомості українців
Д) посилювався імперський наступ Росії на автономію Лівобережжя

58. Інкorporація західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії збіглася в часі з...:

- А)** діяльністю «Руської трійці» **Б)** «київською козащиною»
В) наполеонівськими війнами **Г)** реформами Марії-Терезії та Йосифа II

59. Установіть послідовність суспільно-політичних подій XVIII ст.:

- А)** ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії
Б) Третій поділ Речі Посполитої
В) утворення Другої Малоросійської колегії
Г) заснування Задунайської Січі

60. Про які події йдеться в уривку з праці М. Грушевського:

«У тих землях, що одійшли до Австрії нове правительство австрійське заходилося коло того, щоб поліпшити долю кріпаків українських, обмежити безмежну владу польських панів над ними.»

- А)** польське національне визвольне повстання 1863-1864 рр.
Б) польське національне повстання 1830-1831 рр.
В) революція 1848-1849 рр. в Австрійській імперії
Г) реформи Марії-Терезії та Йосифа II 1770-180-х рр.

61. Прочитайте уривок із праці М. Грушевського та виконайте завдання.

«У тих землях, що одійшли до Австрії, нове правительство австрійське заходилося коло того, щоб поліпшити долю кріпаків українських, обмеживши безмежну владу польських панів над ними».

Чим зумовлені зазначені урядові заходи?

- А) реформами Марії-Терезії та Йосифа II 1770-х — 1780-х рр.
- Б) польським повстанням 1830–1831 рр.
- В) польським національно-визвольним повстанням 1863–1864 рр.
- Г) революцією 1848–1849 рр. в Австрійській імперії

62. Вкажіть, які розміри панщини були визначені під час імперської аграрної реформи в Західній Україні у 80-ті роки XVIII ст.:

- А) два дні на тиждень
- Б) шість днів на тиждень
- В) 14 днів на місяць
- Г) 30 днів на рік

63. Які зміни в становищі західноукраїнських селян відбулися внаслідок проведення аграрних реформ Марії Терезії та Йосипа II?

- А) обмеження селянських повинностей
- Б) дозвіл на викуп землі впродовж 49 років
- В) переведення всіх селян у ранг державних
- Г) ліквідація сервітутів

64. *Назвіть реформи «освіченого абсолютизму» Йосифа II:

- А) непідсудність селян поміщикам
- Б) відкриття руської семінарії в Львові
- В) переведення університету до Кракова
- Г) селянам дозволено набувати майно у власність і передавати його в спадок
- Д) підтримка уніатської церкви
- Е) дозвіл селянам за викуп отримувати волю
- Ж) відміна кріпосного права
- З) заборона на ввезення в імперію іноземної друкарської продукції

65. Внаслідок проведення реформ «освіченого абсолютизму» Марії-Терезії та Йосифа II в 1770-1780-х рр.:

- А) Галичина та Закарпаття об'єдналися в єдиний край – Королівство Галиції і Лодомерії
- Б) змінилося правове становище українського селянства та греко-католицької церкви
- В) посилився вплив українських політичних сил, лояльних до Габсбургів
- Г) українці здобули перший досвід політичної діяльності в австрійському парламенті

66. Унаслідок освітніх реформ Марії-Терезії та Йосифа II (1770 - 1780-ті рр.) в Австрійській імперії

- А) ліквідовано мережу греко-католицьких семінарій
- Б) закрито Львівський університет і «Руський інститут»
- В) підпорядковано всі приватні гімназії римсько-католицькій церкві
- Г) запроваджено систему початкових шкіл із рідною мовою навчання

67. Встановіть послідовність подій XVIII ст., описаних в уривках:

А) «...вирішили Ми взяти під державу Російську півострів Кримський... Сповідуючи мешканців тих місць цим Нашим «Маніфестом» про таку перемену їхнього буття, обіцяємо ставитися до них нарівні з іншими Нашими підданими...»

Б) «На початку року граф П. Румянцев прибув у Глухів. Першим його кроком стало проведення ревізії людей, худоби, землі, споруд. Її результати, узагальнені майже в тисячі томах, отримали назву «Генерального опису Малоросії»

В) «Ми захотіли... оголосити всім вірогідним, що Запорозька Січ остаточно зруйнована, з викоріненням на майбутнє назви запорозьких козаків за образу імператорської величності...»

Г) «...За кілька днів після приєднання козацького головнокомандувача Мазепи до шведів князь Меншиков на чолі війська пішов на Батурин, резиденцію гетьмана... Здобувши місто силою, князь віддав усе живе мечу й вогню...»

68. Вкажіть, хто був російським головнокомандувачем під час російсько-турецької війни 1768-1774 років:

А) Г. Потьомкін

Б) П. Румянцев

В) О. Суворов

Г) О. Орлов

69. Вкажіть, хто командував запорозьцями під час російсько-турецької війни 1768-1774 років:

А) І. Сірко

Б) А. Головатий

70. З якого документа кінця XVIII ст. наведено уривок:

«Через обов'язок, який лежить на нас стосовно клопотів про благо і велич вітчизни, стараючись користь і безпеку його встановити, як в рівній мірі вважаючи засобом назавжди віддалити неприємні причини, які підбурюють вічний мир, між імперіями Всеросійською та Оттоманською укладений, який ми назавжди зберегти щиро бажаємо. Не менше ж і в заміну та задоволення збитків наших вирішили ми взяти під державу нашу півострів Кримський, острів Тамань і всю Кубанську сторону»

А) Андрусівського перемир'я Б) «Вічного миру»

В) Прутського миру Г) указу Катерини II про приєднання Криму

71. За підсумками російсько-турецької війни 1768—1774 рр. Кримське ханство:

А) було поділене між Османською та Російською імперіями

Б) зберегло залежність від Османської імперії

В) здобуло формальну незалежність

Г) увійшло до складу Російської імперії

72. Територія, яка у 1775 р. відійшла до Австрійської імперії відповідно умов Константинопольської конвенції:

А) Буковина Б) Волинь В) Галичина Г) Закарпаття

73. Держава, до якої відійшла Буковина у 1775 р.:

1) Османська імперія

2) Російська імперія

А) обидва твердження правильні

Б) тільки 1-ше твердження вірне

В) тільки 2-ге твердження вірне

Г) обидва твердження неправильні

74. Укажіть хронологічні межі російсько-турецької війни, результати якої створили передумови для ліквідації Російською імперією Кримського ханства.

А) 1768–1774 рр. Б) 1787–1791 рр. В) 1806–1812 рр. Г) 1828–1829 рр.

75. Вкажіть, в якому році було ліквідовано Кримське ханство:

А) 1775 рік

Б) 1783 рік

В) 1791 рік

Г) 1795 рік

76. Кримське ханство увійшло до складу Російської імперії в...

А) 1774 р.

Б) 1783 р.

В) 1785 р.

Г) 1798 р.

77. Установіть послідовність подій:

А) остаточна ліквідація гетьманства

В) знищення Запорозької Січі

Б) припинення існування Кримського ханства

Г) руйнація Речі Посполитої

78. Вкажіть, хто командував запорожцями під час російсько-турецької війни 1787-1791 років:

А) А. Головатий

Б) К. Гордієнко

В) С. Білий

Г) П. Калнишевський

A) Г. Потьомкін **Б) П. Румянцев**
В) О. Суворов **Г) М. Кутузов**

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

- 1) 1774 р. А) укладення Кючук-Кайнарджійського мирного договору
- 2) 1772 р. Б) перший поділ Польщі
- 3) 1783 р. Г) другий поділ Польщі
- 4) 1793 р. Е) укладення Ясського мирного договору
- 5) 1791 р.

- А) вибух антикріпосницьких виступів селян**
- Б) заснування нових портових міст — Миколаєва, Херсона, Одеси та ін.**
- В) колонізацію земель Північного Причорномор'я та Криму українськими селянами**
- Г) ліквідацію Задунайської Січі**
- Д) об'єднання Правобережної і Лівобережної Гетьманщини**
- Е) припинення татарських набігів на українські землі**
- Ж) розширення кордонів Запорозької Січі**

A) Єлисаветград

B) Одеса

Б) Миколаїв

Г) Олександрівськ

А) Малоросією Б) Новоросією В) Південно-Західним краєм Г) Слов'яно-Сербією

85. Встановіть послідовність подій XVIII ст.:

- А)** закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України
Б) заснування Нової (Підпільненської) Січі

- В)** початок Коліївщини
Г) ухвалення Конституції Пилипа Орлика

86. Розставте події другої половини XVIII ст. в хронологічній послідовності:

- А)** захоплення Буковини Австрією
Б) запровадження кріпацтва в Україні
В) заснування Задунайської Січі
Г) утворення Чорноморського козацького війська

87. Встановіть відповідність між подіями та їхніми наслідками.

1) повстання на Правобережній Україні під проводом С. Палія (1702-1704 рр.)	А) зруйнування Чортомлицької Січі
2) перехід гетьмана І. Мазепи на бік Карла XII (1708 р.)	Б) включення Правобережної України до складу Російської імперії
3) похід П. Орлика на Правобережну Україну (1711 р.)	В) скасування козацького полково-сотенного устрою на Правобережній і Лівобережній Україні
4) другий поділ Речі Посполитої (1793 р.)	Г) спустошення Правобережжя ногайцями, контрнаступ російських військ і примусове переселення людей на лівий берег Дніпра
	Д) об'єднання гетьманом І. Мазепою Лівобережної та Правобережної України

88. Поставте у відповідність дати і події:

1) 988 р.	А) захоплення Києва ордами хана Батия
2) 1240 р.	Б) Переяславська угода
3) 1654 р.	Г) прийняття християнства князем Володимиром
4) 1765 р.	Е) Коліївщина
	З) створення Слобідсько-Української губернії

4.3.3. Культура останньої третини XVIII ст.

1. Вкажіть, в якому році були остаточно ліквідовані школи при козацьких полкових канцеляріях:

А) 1709 рік	Б) 1722 рік
В) 1764 рік	Г) 1782 рік

2. Вкажіть, в якому році російський Синод видав ухвалу про заборону друкування та вилучення у населення українських букварів:

А) 1754 рік	Б) 1764 рік
В) 1769 рік	Г) 1775 рік

3. Унаслідок освітніх реформ Марії-Терезії та Йосифа II (1770 - 1780-ті рр.) в Австрійській імперії

- А)** ліквідовано мережу греко-католицьких семінарій

- Б)** закрито Львівський університет і «Руський інститут»
- В)** підпорядковано всі приватні гімназії римо-католицькій церкві
- Г)** запроваджено систему початкових шкіл із рідною мовою навчання

4. Найстаріший вищий навчальний заклад, заснований ще 1661 р., що діяв на Західній Україні наприкінці XVIII ст.:

- А)** Кременецький ліцей
- Б)** Луцький колегіум
- В)** Львівський університет
- Г)** Острозька академія

5. Перша спроба запровадження в Україні обов'язкової освіти відбулася за часів:

- А)** гетьманства К. Розумовського
- Б)** демократичних реформ Олександра II
- В)** «мазепинського бароко»
- Г)** реформ Марії-Терезії та Йосифа II

6. *Які твердження мають відношення до діяльності Андрія Бачинського – предтечі закарпатських будителів:

- А)** автор «Короткого нариса фундації Федора Коріятовича» - першої історії Закарпаття
- Б)** домігся заснування греко-католицької Мукачівської єпархії
- В)** засновник учительської семінарії з руською мовою викладання, початкових шкіл та великої бібліотеки
- Г)** ідеолог переходу греко-католиків у православ'я, прихильник москвофільства
- Д)** сприяв переведенню університета з Кракова до Львова та заснуванню Руського інститута
- Е)** брав участь у заснуванні просвітницького Товариства греко-католицьких священників
- Ж)** перетворив Ужгород в останній чверті XVIII - на початку XIX ст. на центр просвітницької діяльності

7. Вкажіть, де і коли відкрилася перша в Україні друкарня з цивільним шрифтом:

- А)** Київ
- Б)** Львів
- В)** Єлисаветград
- Г)** Харків

- А)** 1573 рік
- Б)** 1675 рік
- В)** 1720 рік
- Г)** 1764 рік

8. Позначте, до якого міста за розпорядженням імператора Йосифа II в 1784 р. з Кракова було переведено університет:

- А)** Чернівці
- Б)** Київ
- В)** Кременець
- Г)** Львів

9. Вкажіть автора книжки «Описание свадебных украинских простонародных обрядов в Малой России ...», надрукованої в Санкт-Петербурзі 1777 р., з якою пов'язують початок систематичних етнографічних досліджень життя й побуту українців.

- А)** П. Симоновський
- Б)** О. Рігельман
- В)** М. Цертелев
- Г)** Г. Калиновський

10. Вкажіть автора «Записок про Малоросію, її жителів та виробництва», опублікованої 1798 р.:

- А) Д. Бантиш-Каменський Б) О. Рігельман В) П. Симоновський Г) Я. Маркевич

11. Вкажіть уривок, в якому йдеться про роль і місце в українській культурі зображеного діяча:

А) «Будучи останнім представником поезії українського бароко, він став предтечею нової української літератури, просякнувши її ідеями гуманізму та Просвітництва...»

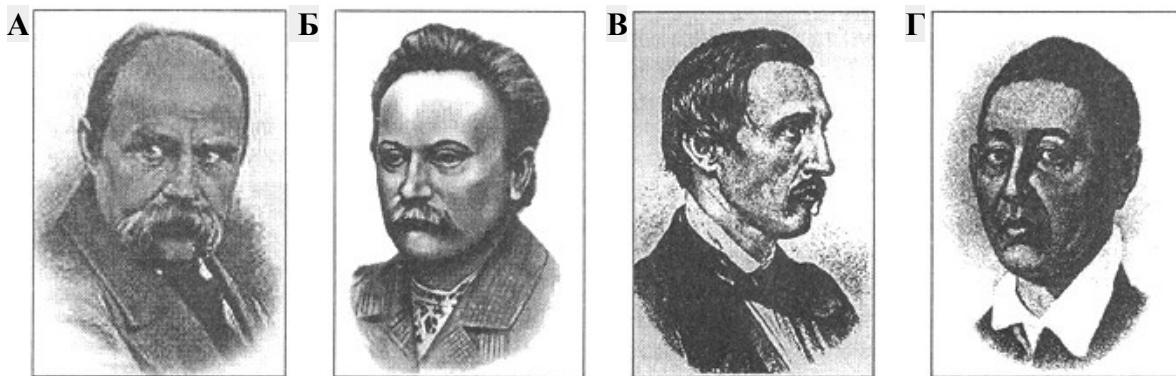
Б) «Він був сином мужика і став вододарем в царстві духа. Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком і вказав нові ... шляхи книжним ученим...»

В) «Він став самобутнім виявом імпресіонізму в літературі, вдаючись до аналізу психологічного стану своїх героїв. Його творчість остаточно розвіяла сумніви, чи зможе українська література стати великою літературою...»

Г) «З його ім'ям пов'язаний поворот до новоголітературного і культурного розвитку. Його славу зачинателя нової української літератури, доповнює слава «батька» українського театру...»

12. Укажіть портрет діяча, про роль і місце в українській культурі якого йдеться в уривку з історичного джерела:

«Будучи останнім представником поезії українського бароко, він став предтечею нової української літератури, просякнувши її ідеями гуманізму та Просвітництва...».

13. На малюнку зображений:

А) М. Березовський Б) А. Ведель В) І. Котляревський Г) Г. Сковорода

14. Визначте, про якого видатного діяча культури другої половини XVIII ст. йдеться в уривку:

«Він належав до того типу мудреців, яким поталанило втілити в життя своє розуміння блага, істини і краси. Життєвими ідеалами для нього були Сократ і апостоли... Його життєвим завданням було не відкриття якогось нового принципу чи побудова оригінальної, у чомусь істинно відмінної від усіх інших філософської системи, а прилучення до вищих істин буття для практичного втілення їх у своєму повсякденному житті. І це своє життєве покликання він повною мірою і з честю виконав».

А) І. Григорович-Барський Б) Г. Сковорода
В) Я. Погребняк Г) А. Ведель

15. *Вкажіть події, сучасником яких був Григорій Сковорода:

А) Полтавська битва Б) гетьманування К. Розумовського
В) надання Києво-Могилянській колегії титулу та прав академії
Г) приєднання території Кримського ханства до Російської імперії
Д) Коліївщина Е) відкриття Харківського університету
Ж) зруйнування Чортомлицької Січі

16. Позначте подію, сучасником якої був Г. Сковорода:

А) перехід І. Мазепи на бік шведського короля
Б) зруйнування Запорозької Січі російськими військами на чолі з П. Текелієм
В) третій поділ Польщі
Д) заснування Олешківської Січі

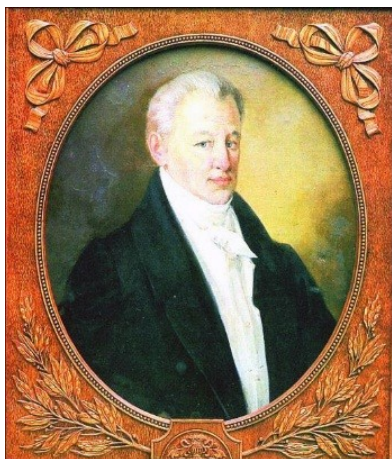
17. Вкажіть, хто сказав про себе: «Світ ловив мене, але не спіймав»:

А) М. Березовський Б) Д. Левицький
В) Г. Сковорода Г) В. Капніст

18. Лікар, член 12 європейських академій. Відкрив, як відбувається зараження чумою, запропонував робити щеплення ослабленою вакциною, виробив ефективну систему заходів боротьби з чумою. Втілював у життя ідею військового шпиталю:

А) Данило Самойлович Б) Олександр Шумлянський
В) Єфрем Мухін Г) Нестор Амбодик-Максимович

19. Вкажіть, де і коли почалося видання «Енеїди» І. Котляревського:

- Б) надання Київській колегії статусу академії
- В) публікація перших трьох частин «Енеїди» І. Котляревського
- Д) створення літопису С. Величком

25. Яку з картин козацької тематики створено як ілюстрацію до першого твору нової української літератури?

26. На фото зображено стилізовану композицію реверсу (зворотної сторони) монети, присвяченої видатному українському письменнику.

В центрі композиції художник розмістив портрет митця, праворуч і ліворуч від якого – рядки з вірша Т. Шевченка «...Поки сонце з неба сяє, Тебе не забудуть!...», півколом написи: угорі – ім'я митця, унизу – роки його життя.

З'ясуйте, сюжети та/або образи героїв яких творів доречно використати художнику під час створення стилізованої композиції аверсу (лицьової сторони) цієї монети.

- А) «Енеїда» Б) «Гайдамаки» В) «Запорожець за Дунаєм» Г) «Шельменко-денщик»
- Д) «Наталка Полтавка» Е) «Тарас Бульба» Ж) «Москаль-чарівник»

27. Визначте, який стиль був властивіший українській архітектурі XVII-XVIII століть:

А) бароко

В) ампір

Б) рококо

Г) класицизм

28. Позначте назву мистецького стилю, який панував в архітектурі України в другій половині XVII - XVIII ст., що означає «химерний», «чудернацький»

А) ампір

Б) бароко

В) готика

Г) модернізм

29. Вкажіть назву архітектурного стилю, що досяг найвищого розквіту в Україні у другій половині XVII-XVIII століттях, відобразивши особливості національного побуту:

А) рококо

Б) класицизм

В) український романтизм

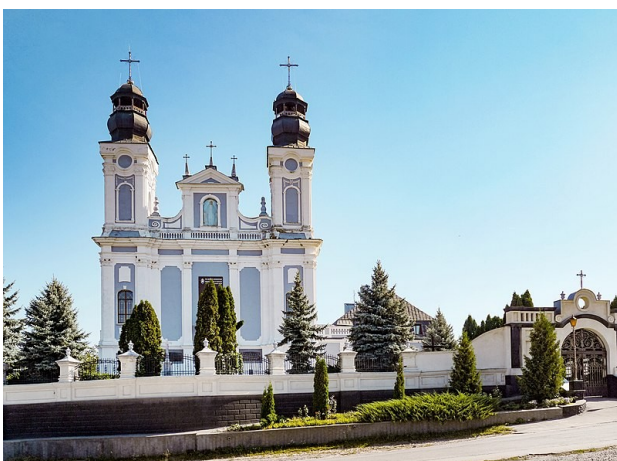
Г) українське бароко

30. Встановіть належність зображеної архітектурної пам'ятки до певного архітектурного стилю:

А) бароко **Б) готика** **В) класицизм** **Г) модерн**

31. На фото зображена споруда, зведена наприкінці XVIII ст.:

А) палац К. Розумовського у Батурині

Б) садиба Г.Тарновського у Качанівці

В) парк «Софіївка» в Умані

Г) домініканський монастир у Мурафі

32. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) палац М. Воронцова в Одесі

Б) палац К. Розумовського у Батурині

В) парк «Софіївка» в Умані

Г) палац Г.Тарновського у Качанівці

33. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Андріївська церква у Києві

В) Троїцький собор у Чернігові

Б) собор святого Юра у Львові

Г) Успенський собор Почаївської лаври

34. Зображена на фото пам'ятка архітектури є окрасою міста

А) Києва **Б)** Харкова **В)** Луцька **Г)** Львова

35. Архітектурна пам'ятка, зображена на світлині:

- А) Володимирський собор у Києві** **Б) Покровський собор у Харкові**
В) Покровська церква у Києві **Г) Троїцький собор у Новомосковську**

36. Пам'ятка архітектури, зображена на фото, є окрасою міста

- А) Львова** **Б) Одеси** **В) Харкова** **Г) Києва**

37. На фото зображена київська церква, побудована у XVIII ст.:

- А) Андріївська** **Б) Георгіївська** **В) Покровська** **Г) Успенська**

38. Визначте, в якому архітектурному стилі збудований собор св. Юра у Львові:

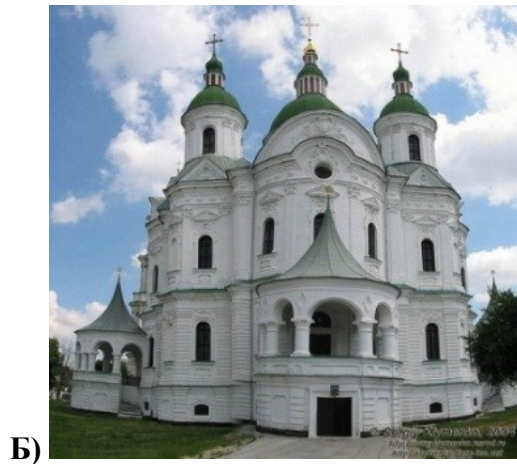
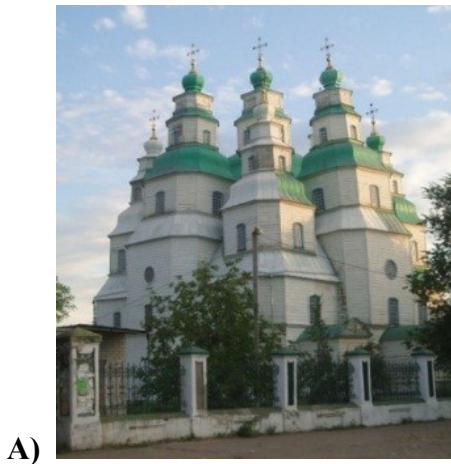

А) спорудження собору святого Юра у Львові
Б) заснування Львівського православного братства
В) реформування митрополитом П. Могилою православної церкви
Г) утворення греко-католицької церкви в Речі Посполитій

A large, ornate white church with multiple green domes and crosses, surrounded by evergreen trees. The church features a complex multi-tiered structure with several onion-shaped domes, each topped with a golden cross. The walls are white with blue accents around the windows. The church is partially obscured by large, dark green evergreen trees in the foreground. The sky is a clear, bright blue.

А) Андріївська церква у Києві **Б) Покровська церква у Києві**
В) Спасо-Преображенський собор у Великих Сорочинцях **Г) Троїцький собор у Новомосковську**

42. Позначте собор, побудований в 1772-1781 рр. народним майстром Я. Погрібняком із самого дерева:

43. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Покровський собор у Харкові

В) Троїцький собор у Чернігові

Б) собор святого Юра у Львові

Г) Успенський собор Почаївської лаври

44. На фото:

А) Свято-Успенський собор у Харкові

В) Успенський собор Печерської лаври

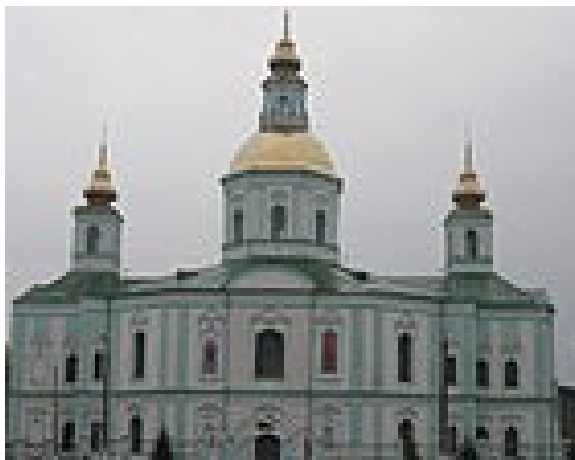
Б) Успенський собор в Охтирці

Г) Успенський собор Почаївської лаври

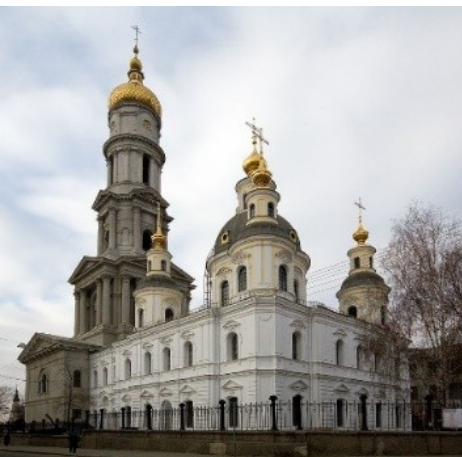
45. Позначте архітектурну споруду, збудовану за кошти духовенства та міщан у 1770-х рр., яка довгий час слугувала в якості кафедрального собору:

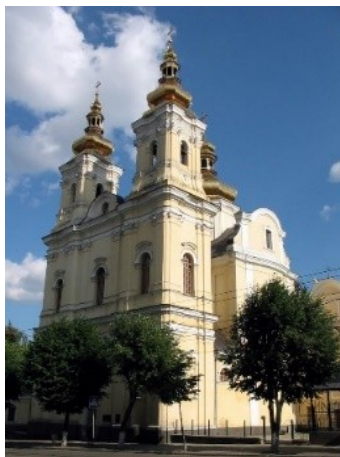
А)

Б)

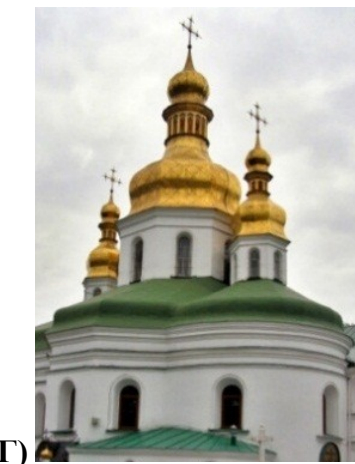
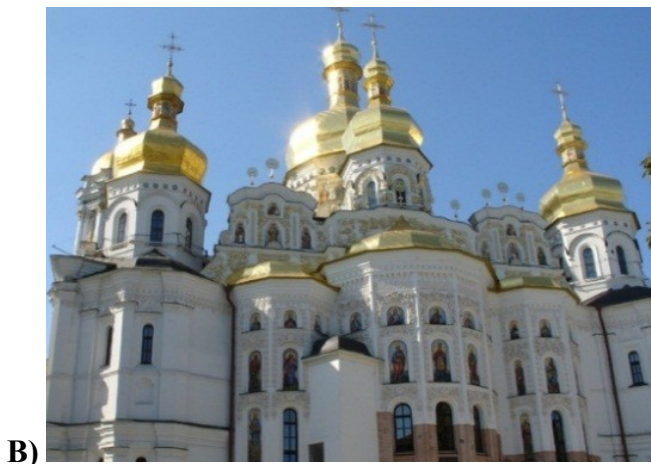
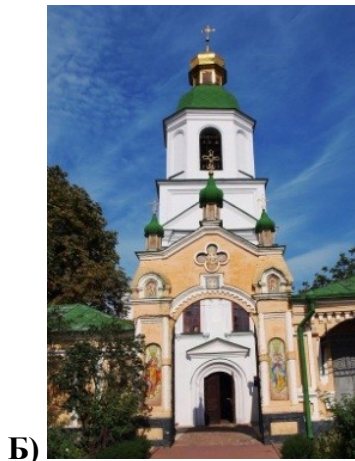

В)

Г)

46. Позначте Успенський собор найбільшої православної святині Волині - Почаївської лаври:

47. На картині кінця XVIII ст. постає лавра:

А) Києво-Печерська Б) Святогірська В) Унівська Г) Почаївська

48. Позначте збудовану в стилі рококо міську ратушу:

А)

Б)

В)

Г)

49. Вкажіть мистецький стиль, в якому було побудовано споруду, зображену на фото:

А) бароко Б) класицизм В) модерн Г) рококо

50. Вкажіть мистецький стиль, в якому було побудовано палац в Качанівці:

А) бароко Б) класицизм В) модерн Г) рококо

51. Позначте фото палацу в Качанівці:

А)

Б)

В)

Г)

52. Вкажіть мистецький стиль, в якому було побудовано палац в Самчиках:

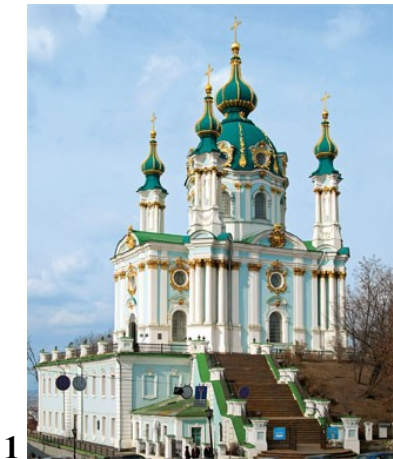
А) бароко Б) класицизм В) Ренесанс Г) рококо

53. Вкажіть мистецький стиль, в якому було побудовано палац Потоцького в Тульчині:

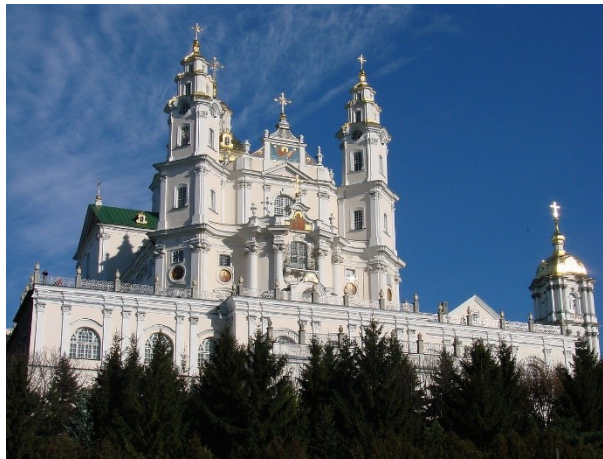

А) ампір Б) бароко В) класицизм Г) рококо

54. Установіть відповідність між архітектурними спорудами XVIII ст. та їхніми назвами:

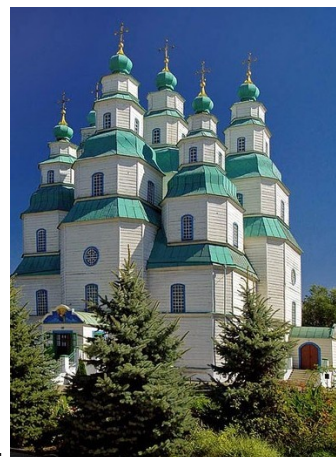
1

2

3

4

- А) Покровська церква в Києві
- Б) собор Святого Юра у Львові
- В) Андріївська церква в Києві
- Г) Троїцький собор у Новомосковську
- Д) Успенський собор Почаївської лаври

55. Що об'єднує будівлі, зображені на фото?

- А) побудовані в одному архітектурному стилі Б) пов'язані з іменами діячів козацької доби
В) споруджені в одному місті Г) спроектовані одним архітектором

56. *Укажіть українських архітекторів XVIII ст.:

- А) М. Березовський Б) І. Григорович-Барський В) А. Ведель Г) С. Ковнір
Д) Й. Пінзель Е) Я. Погрібняк Ж) Г. Сковорода

57. Автором скульптурної групи Юрія-змієборця на фасаді собору св. Юра у Львові, численних різьбярських робіт є «галицький Мікеланджело»:

- А) І. Мартос Б) М. Микешин
В) Й. Пінзель Г) М. Полейовський

58. Скульптурну групу, що прикрашає фасад львівського собору, створив:

- А) П. Клодт Б) І. Мартос
В) Й. Пінзель Г) М. Полейовський

59. Позначте портрет, що не належить пензліві В. Боровиковського:

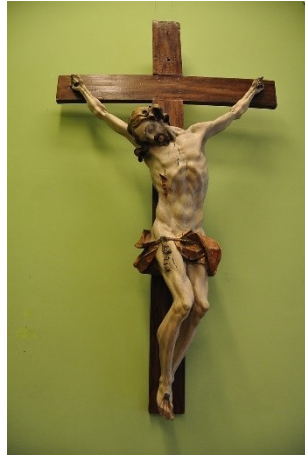

60. *Укажіть пам'ятки мистецтва, створені в Україні в другій половині XVIII ст.:

Е

Ж

61. *Вкажіть, де і коли відкрився перший в Україні постійний театр:

А) Київ	Б) Харків
В) Одеса	Г) Львів

А) 1754 рік	Б) 1764 рік
В) 1789 рік	Г) 1882 рік

62. М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель здійснили значний внесок у розвиток ...

А) Архітектури	Б) живопису
В) музики	Г) театру

63. Позначте прізвище українського композитора другої половини XVIII ст.:

А) В. Боровиковський	Б) Д. Бортнянський
В) Д. Левицький	Г) С. Ковнір

64. Визначте автора відомої опери другої половини XVIII ст. «Демофонт», випускника Болонської академії:

А) М. Березовський	Б) Д. Бортнянський
В) А. Ведель	Г) М. Дилецький

65. Визначте автора відомих опер другої половини XVIII ст. «Креонт», «Алкід», «Син-суперник», великої кількості духовних творів:

А) М. Березовський	Б) Д. Бортнянський
В) А. Ведель	Г) М. Дилецький

66. Яке прізвище є зайвим у логічному ланцюжку:

«Д. Бортнянський – І. Григорович-Барський – М. Березовський – А. Ведель»

А) Д. Бортнянський	Б) І. Григорович-Барський
В) М. Березовський	Г) А. Ведель

67. Встановіть відповідність між іменами діячів культури та їх стислими характеристиками:

1) Г. Сковорода	А) архітектор, який збудував міський водогін з фонтаном «Феліціал» («Самсон»), Покровську церкву й церкву Миколи Набережного на Подолі в Києві
2) І. Григорович-Барський	Б) філософ, просвітитель, поет, автор відомих збірок «Сад божественних пісень» та «Байки харківські»
3) М. Березовський	В) портретист, який працюючи в класицистичній манері, створив реалістичну школу портретного малярства
4) Д. Самойлович	Г) вчений-епідеміолог, військовий лікар діючої армії в російсько-турецькій війні, почесний член дванадцяти академій, який вперше обґрунтував можливість і необхідність протичумного щеплення
Д) композитор, член Болонського філармонійного товариства, який, перебуваючи в Італії, написав оперу «Демофонт»

68. Встановіть відповідність між іменами діячів культури та їх стислими характеристиками:

1) І. Котляревський	А) архітектор, автор фонтану «Феліціал» («Самсон»)
2) Г. Сковорода	Б) скульптор, «галицький Мікеланджело»
3) С. Ковнір	В) автор збірки «Сад божественних пісень»
4) І. Григорович-Барський	Г) автор поеми «Енеїда»
Д) київський архітектор, кріпак за походженням

69. Встановіть відповідність між прізвищами діячів культури і фактами їхньої біографії:

1) Г. Сковорода	А) співак італійської оперної трупи в Оранієнбаумі, член Болонської філармонічної академії, автор опер «Демофонт», «Іфігенія»
2) І. Григорович-Барський	Б) працював у Львові, Монастириську, Бучачі. Автор трьох кам'яних статуй на фасаді собору св. Юра у Львові (кінна статуя св. Юрія, постаті Святих Анастасія та Лева)
3) М. Березовський	В) навчався в Києво-Могилянській академії, служив у придворній хоровій капелі імператриці Єлизавети Петрівни, викладав у колегіумах Переяслава та Харкова, автор збірки «Сад божественних пісень»
4) Й. Пінзель	Г) брав участь у побудові собору Різдва Богородиці в Козельці, забудові Кирилівського монастиря в Києві, підготував проект розбудови Покровської церкви в Києві
Д) навчався співу в Італії, автор багатьох хорових концертів, романсів, перший композитор у Росії, музичні твори якого виходили друком, заклав підвалини багатоголосного хору в Росії

70. Установіть відповідність між прізвищем діяча та фактами його біографії.

1) Ф. Прокопович	А) співак, член Болонської філармонічної академії, автор опер «Демофонт», «Іфігенія»
2) І. Григорович-Барський	Б) скульптор, автор кам'яних статуй на фасаді собору Св. Юра у Львові та інших витворів
3) М. Березовський	В) церковний діяч, учений, поет-полеміст, ректор Києво-Могилянської академії, ідеолог реформ Петра I
4) Й. Пінзель	Г) архітектор, автор проектів культових і громадських

об'єктів, водогону Києва
Д) живописець-портретист реалістичного напрямку, керував
класом портретного живопису Петербурзької академії

71. Позначте ім'я героя картин, що набули надзвичайного поширення в XVIII-XIX ст., зображаючи ідеалізований образ козака та своєрідний духовний символ України:

А) Байда Б) кобзар В) козак Голота Г) козак Мамай